

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

23'üncü Birleşim 3 Aralık 2020 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	175
II.- GELEN KÂĞITLAR	182
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	197
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	197:201
1.- İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması	197:198
2.- Artvin Milletvekili Ertunç Erkan Balta'nın, Artvin ili Murgul ilçesindeki altın madenine ilişkin gündem dışı konuşması	198:200
3.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, Aksaray ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	200:201

IV.- AÇIKLAMALAR**201, 232, 233, 239, 261,
275, 281, 293**

- 1.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, internet bağımlılığına ilişkin açıklaması 201
- 2.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması 202
- 3.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle engelli vatandaşların sorunlarıyla ilgili Meclisin üzerine düşeni yapması çağrısını bir kez daha yaptığına, pandemi sürecinde özel gereksinimli çocukların ebeveynlerinden birinin kamuda idari izinli sayılmaları, özel sektörde de esneklik sağlanması konusunda yetkilileri karar almaya çağırdığına, 5 Aralık Türk kadınına seçme ve seçilme hakkının verilmesinin 86'ncı yıl dönümünde cumhuriyetin kurucusu, devrimci lider Mustafa Kemal Atatürk'e şükranlarını sunduğuna ilişkin açıklaması 202
- 4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, ülkenin bütün ekonomik operasyonlardan alınmış akıyla çıktığına ilişkin açıklaması 202:203
- 5.- Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ'ın, Iğdır ilinde yaşanan hava kirliliğine ilişkin açıklaması 203
- 6.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Şırnak ili ve ilçelerinde HDP yöneticilerine yönelik gözetli ve tutuklamaların periyodik hâle getirildiğine ilişkin açıklaması 203
- 7.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, fizik tedavi teknikerleri ve fizyoterapistlerin atama, özlük haklarının düzenlenmesi, görev tanımlarının netleştirilmesi, meslek odası kurulması, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında fizyoterapistlerin görevlendirilmesi gibi beklentileri olduğuna ilişkin açıklaması 203:204
- 8.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü kutladığına, engelli vatandaşların sorunlarını Mecliste çözmek için destek vereceklerine, pandemi sürecinde kursları kapatılan 90 bin usta öğreticinin sorunlarına çözüm bulunmasını talep ettiğine, Uşak ili Ulubey ilçesi Sülümenli köyünde yaşanan su ve elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması 204
- 9.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, millî güçleşiler Nihat Kabanlı ve Reşit Karabacak'ın koronavirüs nedeniyle hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle dadaşlara başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması 204

- 10.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde Hükûmeti engellilerin sorunlarını çözmek için göreve çağırıldığına, pandemi sürecinden en fazla etkilenen sektörlerden birinin kahvehaneci esnafı olduğuna ilişkin açıklaması 204:205
- 11.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, engelli bireylerin istihdamı konusunda bir araya gelmesi gerektiğine, Anayasa'nın 61'inci maddesindeki "sakat" kavramının bir an önce "engelli" olarak değiştirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 205
- 12.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ili Murgul ilçesinde siyanür havuzu kurulmayacağı taahhüdünde bulunmuş olmasına rağmen ilgili şirketin bu sözünden vazgeçtiğine, siyanür havuzunun kurulmaması için elinden geleni yapacağına ilişkin açıklaması 205
- 13.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursalıların Bursa Şehir Hastanesine ulaşmakta zorluk çekmeye devam ettiklerine ilişkin açıklaması 206
- 14.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, atama bekleyen sanat tarihçileri, arkeologlar ve sanat tarihi öğretmenlerinin mağduriyetine son verilmesi için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Kültür ve Turizm Bakanlığına çağrıda bulunduğu ilişkin açıklaması 206
- 15.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, kamuda yüzde 3, özelde yüzde 2 engelli kadrolarının yetersiz olduğuna, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle engelli vatandaşların sorunlarının birlikte aşılacağı kararlı günler dilediğine ilişkin açıklaması 206
- 16.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana ilinde elektrik kesintileri nedeniyle on-line eğitimde sıkıntı yaşandığına, bir TV yorumcusunun Süper Lig'de Türkiye Futbol Federasyonuyla yayıncı kuruluş arasında krize sebep olan 300 milyon liralık farkı devletin ödeyeceği iddialarını gündeme taşıdığına ilişkin açıklaması 207
- 17.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Afrin'de Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde çatışmada şehit olan Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun'a ve Kahramanmaraş'ta görevi sırasında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan polis memuru Barış Göl'e Allah'tan rahmet dilediğine, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü'nü kutladığına, İş Güvenliği Meclisinin raporuna, TÜİK'in enflasyon ve yabancılara konut

satışı açıklamalarına, İstanbul ilinde havaalanlarındaki reklam panolarında “Türk vatandaşlığımız İstanbul’daki evinizle birlikte hazır.” ilanlarına ve Hatay ilinde 500 bin Suriyelinin yaşadığına bu nedenle sağlık hizmetlerinde sıkıntı yaşandığına, Hatay iline bu ilave 500 bin nüfusun da göz önüne alınarak ödenek ayrılması gerektiğine ilişkin açıklaması

207:209

18.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü’ne, Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde çıkan çatışmada şehit olan Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun ve Kahramanmaraş ilinde görevi sırasında uğradığı saldırı sonucu şehit olan polis memuruna Allah’tan rahmet dilediğine, sabah saatlerinde 5 şiddetinde bir deprem meydana gelen Siirt’in Kurtalan ilçesi ve çevre illere geçmiş olsun dediklerine ilişkin açıklaması

209:210

19.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, TÜİK’in yüzde 14 enflasyon rakamı açıkladığına, iktidarın TÜİK’in açıkladığı bu enflasyon rakamını 4 Aralık 2020’de toplanacak Asgari Ücret Tespit Komisyonundaki verileri manipüle etmek için kullanmaya kalkacağına, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü vesilesiyle Soma ve Ermenek madencilerine verilen sözlerin yerine getirilmesi için adım atılması gerektiğini hatırlattıklarına, Hakkâri ilinde 61 yaşındaki Şerali Dereli ve 16 yaşındaki Özcan Erbaş’ın öldürülmesi hakkında Hakkâri Valiliğinin açıklamalarına, Hakkâri ilinde sıkışan trafikte bir polis memurunun tartıştığı 2 kişiyi bacağından vurduğuna fakat hakkında bir soruşturma olmadığına, bu yaşananlarla Kürt halkında büyük kırımlar yaratıldığına ilişkin açıklaması

210:212

20.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü’ne, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü’nde Somalı ve Ermenekli madencilere verilen sözleri hatırlattığına, bugüne kadar hayatını kaybeden maden emekçilerine rahmet dilediğine, pandemi sürecinde ciddi tehdit altında çalışan madencilerin 4 Aralık Dünya Madenciler Günü’nü kutladıklarına, RTÜK’ün Habertürk televizyonuna verilebilecek en üst cezayı verdiğine, hafta sonunda Tekel bayilerinin kapalı olduğuna ama içki ve sigara da satan marketlerin açık olduğuna, Artvin ili Murgul ilçesinde siyanürle altın ayrıştırılmasına karşı olduklarına, eczacıların Covid-19’un eczacılar için de meslek hastalığı olarak kabul edilmesini talep ettiklerine, pandemi sürecinde eczacıların devlet tarafından desteklenmesi gerektiğine, eczacılarla birlikte tüm sağlık emekçilerini bir kez daha selamladığına ilişkin açıklaması

212:214

- 21.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde çıkan çatışmada şehit olan Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun'a ve vefat eden Millî Eğitim ve Millî Savunma eski Bakanlarından Nevzat Ayaz'a Allah'tan rahmet dilediğine, meydana gelen deprem nedeniyle Siirtlilere geçmiş olsun dileklerini iletildiğine, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü kutladığına, Azerbaycan'ın kazandığı zaferin Türkiye ile Türk dünyasını kara yoluyla birleştirdiğine, Ankara ilinde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası salonu ve opera binasının açılışının Covid-19 tedbirleri çerçevesinde gerçekleşeceğine, savunma sanayisinde gelinen nokta ve devam eden çalışmaların dosta güven düşmana korku saldığına, pandemi sürecinde kısa bir sürede solunum cihazı üretildiğine ve bir sorun yaşanmadığına, 2 pandemi hastanesinin kırk beş günde hizmete açıldığına, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü'nü ve 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması 215:216
- 22.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 217
- 23.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Siirt ilinde meydana gelen deprem dolayısıyla Siirt halkına geçmiş olsun dileklerini ilettiklerine, Siirt depremiyle ilgili yaptığı paylaşımlardan dolayı sosyal medya hesabında kendini AK PARTİ medya tanıtım başkanı olarak tanıtan Nilüfer Kaftancı isimli kişiyi lanetlediklerine ilişkin açıklaması 217
- 24.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Kahramanmaraş ilinde görevi sırasında silahlı saldırı sonucu şehit olan polis memuru Barış Göl'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 218
- 25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Bingöl Milletvekili Cevdet Yılmaz'ın CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 232
- 26.- Bingöl Milletvekili Cevdet Yılmaz'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 233
- 27.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Hakkâri ilinde izinde olan bir polis memurunun karıştığı trafikte yaşanan tartışmayla ilgili idari ve adli tahkikatın başlatıldığına, sosyal medyada Siirt ilinde yaşanan depremle ilgili paylaşımlar yapan Nilüfer Kaftancı adlı kişinin AK PARTİ'yle hiçbir alakası olmadığına ilişkin açıklaması 239:240

- 28.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş ilinde görev sırasında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan polis memuru Barış Göl'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 261
- 29.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Kahramanmaraş ilinde görev sırasında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan polis memuru Barış Göl'e ve Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde çıkan çatışmada şehit olan Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun'a Allah'tan rahmet dilediğine, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, engelli vatandaşların toplumsal hayata tam katılımının sağlanması ve üreten bireyler olmalarının her zaman öncelikli hedefleri olduğuna ilişkin açıklaması 261
- 30.- Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Kahramanmaraş ilinde görevi sırasında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan Osmaniye ili Düziçi ilçesi Bostanlar köyü nüfusuna kayıtlı polis memuru Barış Göl'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 262
- 31.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 275
- 32.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 275:276
- 33.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 281
- 34.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 293

V.- ÖNERİLER

218, 232

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

218:232, 232:233

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Isparta Milletvekili Aylin Cesur ve 19 milletvekili tarafından engelli vatandaşlarımızın sorunlarının detaylı tespitlerinin yapılabilmesi ve engelli vatandaşlarımızın karşılaştığı çevresel ve toplumsal engelleri aşmak için bir yol haritası oluşturulabilmesi amacıyla 3/12/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

218:223

2.- HDP Grubunun, Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık ve arkadaşları tarafından Türkiye’de engellilerin temel yurttaşlık haklarının ve özgürlüklerinin tanınması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla 3/12/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 223:226

3.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Grup Başkan Vekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Özkoç tarafından Merkez Bankasının döviz rezervini neden satmaya zorlandığının araştırılması amacıyla 26/11/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 227:232, 232:233

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

233, 240, 262, 282, 293

A) KANUN TEKLİFLERİ

*233:238, 240:261,
262:274, 282:293,
293:302*

1.- Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı 232) 233:238, 240:261, 262:274, 282:293, 293:302

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

276, 281

1.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız’ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerinde CHP’ye sataşması nedeniyle konuşması 276:277

2.- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet Erim’in, Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 277

3.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ’ye sataşması nedeniyle konuşması 278

- 4.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında CHP'ye sataşması nedeniyle konuşması 278:279
- 5.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ'ye sataşması nedeniyle konuşması 279:280
- 6.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında CHP'ye sataşması nedeniyle tekraren konuşması 280
- 7.- İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 281:282

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak yedi oturum yaptı.

Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, Kilis ilinin kurtuluş yıl dönümüne, Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, Avrupa'da yaşayan Türklerin sorunlarına, İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Antalya Milletvekili Aydın Özer, Covid-19 pandemisi döneminde çiftçinin umutsuzluğunun katmerlendiğine,

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, Covid-19 pandemi sürecinde esnafın yaşadığı ekonomik sorunlara çözüm getirilmesi gerektiğine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, 1 Aralık 2020'de vefat eden 22 ve 23'üncü Dönem Mersin Milletvekili Ömer İnan'a Allah'tan rahmet dilediğine, ülkenin bu pandemi döneminde yüzde 6,7 büyüyerek zoru başardığına,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, Kocaeli ili Derince ilçesinde 1836 yılında keşfedilen Çenesuyu'nun tanıtımı ve pazarlanması gayretlerinden dolayı Derince Belediye Başkanı Zeki Aygün'ü tebrik ettiğine,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, yönetilemeyen salgın süreci ve bitirilmiş hazine nedeniyle vatandaşların perişan edildiğine, esnafın kredi borcu, vergi, stopaj gibi ödemelerinin faizsiz olarak ertelenmesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Mustafa Demir, ithal bir demokrasiye değil tüm partiler açısından milli ve yerli bir duruşa ihtiyaç olduğuna,

Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde bütün engelli kardeşlerini saygıyla selamladığına, vefat eden 22 ve 23'üncü Dönem Mersin Milletvekili Ömer İnan'a Allah'tan rahmet dilediğine, vefatının 4'üncü yıl dönümünde Berkay Şipal'i rahmetle yâd ettiğine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, açıklanan son kısıtlamalarla birlikte esnafın tamamen entübe olduğuna, yeni düzenlemeler getirilmediği takdirde esnafın bir daha açmamak üzere kepenk kapatacağına,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, salgın döneminin zorluğunu en çok yaşayanlardan okul servisi sektörünün sıkıntılarına çözüm bulunması gerektiğine,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, çiftçiye yasaya göre verilmesi gereken desteği dahi vermeyen Hükûmetin bir de vergi kesintisi yapmasının izaha muhtaç olduğuna,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, Kültür ve Turizm Bakanlığının sosyal medya sitesinde bir tiyatro tanıtım videosu olduğuna, pandemi nedeniyle tiyatroların kapalı olduğu bugünlerde bu tanıtım videosunun kimlerin para kazanması için yaptırıldığını sorduğuna, yeni kısıtlamalarla ülkedeki tüm lokantaların kapalı olduğuna ancak Meclisteki lokantaların açık olduğuna,

Hatay Milletvekili Serkan Topal, Hatay ili Defne, Arsuz, Payas ilçelerine hastane yapılmıyorsa en azından yaşanan pandemi sürecinde sahra hastanesi yapılması için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya seslendiğine,

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, ekonomik ve sosyal alanlarda birçok engelle karşılaşan ve âdeta evlerine hapsedilen engellilerin sorunlarının çözümü için tüm sorumluları göreve davet ettiğine,

Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç, Fransa'nın tarihindeki katliamların uluslararası kamuoyunun vicdanını rahatsız etmeyi sürdürdüğüne,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, 10 milyona yakın çalışanı ilgilendiren 2021 yılı asgari ücret görüşmelerinin başlayacağına,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü'nü kutladığına, yeraltı madenciligi sektöründe adaleti tesis etmek için 3213 sayılı Maden Kanunu'nda redevans sözleşmeleriyle işletilen maden ocaklarında çalışanların kıdem ve ihbar tazminatlarının Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından ödenmesine yönelik bir düzenleme beklentisi olduğuna, şair Yahya Kemal Beyatlı'yı doğumunun 136'ncı yıl dönümünde rahmetle anmak istediğine, vatan şairi Namık Kemal'in vefatının 132'nci yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Özgür Ülke gazetesinin bombalanmasının 26'ncı yıl dönümüne, özgür basın geleneğinin bundan sonra da hiçbir baskıya boyun eğmeden çalışmalarını sürdürmeye devam edeceğine, 3 Aralık Dünya Engelliler Gününe, engelliler için en yaşamsal ve temel hakkın istihdam olduğuna, engelli olmanın yanı sıra kadın olmalarından dolayı 2 kez dezavantajlı konuma gelen kadın engellilere karşı pozitif ayrımcılık yapılması gerektiğine, Hakkâri ili Derecik ilçesinde 3 kişiye ateş açılması sonucu Özcan Erbaş'ın yaşamını yitirmesine ve Hakkâri Valiliğinin yaptığı açıklamaya,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, Hakkâri ili Çukurca ilçesinde meydana gelen kazada yaralanan ve kaldırıldığı hastanede şehit olan Piyade Sözleşmeli Onbaşı Osman Güler'e Allah'tan rahmet dilediğine, vefatının 132'nci yıl dönümünde vatan şairi Namık Kemal'i rahmetle andıklarına, asgari ücret tespit görüşmelerinin 4 Aralık 2020 tarihinde başlayacağına, İYİ PARTİ olarak asgari ücretin brüt 3 bin liraya çıkarılıp, çalışana brüt ücretin tamamının ödenmesini istediklerine, TÜİK'in gerçekten uzak rakamlarla yılın üçüncü çeyreğinde ekonominin yüzde 6,7 büyüdüğünü açıkladığına, Saudi Arabian Oil Company isimli Suudi Arabistan firmasına yatırım onayı verildiğine, Kaz Dağları'ndan sonra bir başka Kanadalı altın arama şirketinin Kapadokya'da ortaya çıktığına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Hakkâri ilinde meydana gelen trafik kazasında şehit olan Piyade Sözleşmeli Onbaşı Osman Güler'e Allah'tan rahmet dilediklerine, doğumunun 136'ncı yıl dönümünde Yahya Kemal Beyatlı ve vefatının 132'nci yılında vatan şairi Namık Kemal'i rahmetle andıklarına, Köy Kanunu'na eklenen geçici bir maddeyle köylerde muhtar ve ihtiyar heyeti kararıyla evi olmayanlara arsa verildiğine ve bu arsalarla 31 Aralık 2020'ye kadar ev yapılmadığı takdirde arsaların ellerinden alınacağına, köylülerin mağduriyetlerinin giderilmesi için bu sürenin uzatılmasını talep ettiklerine, esnafın kredi borçlarının ertelenmesi gerektiğini bir kez daha hatırlattıklarına, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin taşra teşkilatına 826 kadrolu işçi alımı yapılacağı açıklamasına Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesindeki geçici ve mevsimlik işçilerden ciddi tepki olduğuna, kimsenin pandemi döneminde alınan tedbirlerin yeterli olduğunu düşünmediğine, Covid-19'un meslek hastalığı sayılmasına, Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsünün yeniden açılmasına, kapatılan devlet hastanelerinin değerlendirilmesine, özel hastanelerin yoğun bakım sistemlerinin de kamunun kullanımına açılmasına, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un seçilmiş siyasetçilere hakaret ettiğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, salgınla mücadelenin kararlılıkla devam ettiğine, açıklanan son verilere göre ekonominin yüzde 6,7 büyüdüğüne, Türk ordusundan ve milletinden özür dilenmesi gerektiği hakikatinin herkesin karşısında durduğuna, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip

Erdoğan'ın Atatürk'ün muasır medeniyetlerin üstüne çıkma hedefini hayata geçiren, yedi düvele meydan okuyan kahraman bir lider olduğuna, ölümünün 132'nci yıl dönümünde vatan şairi Namık Kemal'e ve 136'ncı doğum gününde şair Yahya Kemal Beyatlı'ya rahmet dilediğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Halis Dalkılıç, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Kayseri ilinde muhtarlarla yaptığı toplantıda milletvekillerinin milleti temsil etmediğini, ihale takip eden kişiler olduğunu beyan ederek 600 milletvekiline hakaret ettiğine,

İstanbul Milletvekili Arzu Erdem, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, engelli vatandaşların en büyük sorununun işsizlik olduğuna, meslek gruplarına göre engellilere öncelikli atama hakkı tanınması gerektiğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Halis Dalkılıç'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, AK PARTİ Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın siyasete ilke ve etik getiren, ahlakını eylem ve davranışlarıyla ortaya koyan bir lider olduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Kayseri ilinde yaptığı konuşmaya,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, beş dakika da olsa kürsüde maske çıkarılarak konuşulmasının hem konuşan hem de ondan sonra gelen konuşmacı açısından ciddi tehlike doğurduğuna, milletvekillerinin konuşmalarını maskeyle yapmalarını rica ettiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, 1 Aralık 2020'de vefat eden 22 ve 23'üncü Dönem Mersin Milletvekili Ömer İnan'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasında AK PARTİ Grubuna ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında CHP Grubuna,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a satışması nedeniyle konuşması,

Satışması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

İYİ PARTİ Grubunun, 2/12/2020 tarihinde Kocaeli Milletvekili Grup Başkan Vekili Lütfü Türkkan tarafından Türkiye Varlık Fonunun finansal faaliyetlerinin kamu yararını gözetmek amacıyla incelenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin,

HDP Grubunun, 2/12/2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Daniş Beştas ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, işçi haklarının korunması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (9999 sıra no.lu),

CHP Grubunun, 1/12/2020 tarihinde İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Grup Başkan Vekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Özkoç tarafından Borsa İstanbul hisselerinin devri başta olmak üzere Katar'la imzalanan anlaşmaların kamuoyuna açıklanması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (2126 sıra no'lu),

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin bu kısmın 1'inci sırasına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi; Genel Kurulun 2 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölüm görüşmelerinin tamamlanmasına kadar, 3 Aralık 2020 Perşembe günü birleşiminde 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi, 2 ve 3 Aralık 2020 Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Danışma Kurulunun, 2021 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2019 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7 Aralık 2020 Pazartesi günü gündeminin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmının 1'inci ve 2'nci sıralarında yer alması, bütçe görüşmelerine 7 Aralık 2020 Pazartesi günü saat 12.00'de başlanması; Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerinin bitimine kadar, resmî tatil günleri dâhil, her gün saat 11.00'den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalara devam olunması, görüşmelerin on iki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 18 Aralık 2020 Cuma günü görüşmelere saat 14.00'te başlanması ve bu birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalara devam olunması, başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, siyasi parti grupları ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye de altmışar dakika söz verilmesi, kişisel konuşmaların ise onar dakikayla sınırlandırılması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarının görüşülme günlerini belirten programın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerinin oylanması, birinci turda; istemi hâlinde, TBMM Başkanlığı ile İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların yetmiş dakika, bu turda siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların yetmişer dakika, siyasi parti grupları ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların ikinci turda seksener dakika, altıncı turda altmışar dakika, diğer turlarda ise yetmişer dakika, kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İç Tüzük'ün 61'inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 üyeye söz verilmesi ve 1 üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırmaması, bütçe görüşmelerinde soruların gereksiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması, bütçe görüşmelerinin sonunda siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika süreyle söz verilmesi, İç Tüzük'ün 86'nci maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olmasına ilişkin önerisi kabul edildi.

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Orhan Yegin, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, bakanlara, yürütmeye yönelik yapılan satışmalara AK PARTİ Grubunun cevap veremeyeceğine,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, komik olmayan bir fıkraya anlatmak istediğine,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Uğur Aydemir, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün AK PARTİ grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerinde şahsına,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında şahsına,

İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında CHP'ye,

Manisa Milletvekili Uğur Aydemir, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasında AK PARTİ'ye,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerinde şahsına,

İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında CHP'ye,

Giresun Milletvekili Cemal Öztürk, İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan'ın satışına nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ'ye,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasında şahsına,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın satışına nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ'ye,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun satışına nedeniyle yaptığı konuşmasında İYİ PARTİ'ye,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın yaptığı açıklamasında AK PARTİ'ye,

Satışması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Başkanlıkça, Bütçe Kanun Teklifi ile Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Genel Kuruldaki görüşme programının Türkiye Büyük Millet Meclisi internet sayfasından yayınlanacağına ve bastırılarak üyelere dağıtılacağına, bütçeler üzerinde şahısları adına söz almak isteyen üyelerin söz kayıt işlemlerinin 4/12/2020 Cuma günü, 11.00 ile 11.30 saatleri arasında Büyük Grup Toplantı Salonunda Başkanlık Divanı Kâtip Üyelerince yapılacağına, söz kaydını her üyenin bizzat yaptırması gerektiğine, başkası adına söz kaydı yapılmayacağına, belirtilen saatlerden sonra söz kayıtlarının Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca yapılacağına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

İstanbul Milletvekili Erkan Baş, kabul edilen Danışma Kurulu Kararıyla bütçe görüşmelerinin usulünün kararlaştırıldığına, bu oylamada "hayır" oyu verdiğine, bu karar gereği grubu olmayan partilere mensup milletvekillerinin konuşmamasının karar altına alındığına, Mecliste grubu bulunmayan 17 milletvekili bulunduğuna, geçen yıl sağlanan uzlaşıyla grubu bulunmayan partilere mensup milletvekillerine açılışta ve kapanışta konuşma hakkı verildiğine ve siyasi partilerin bu yıl için de söz konusu öneriyi değerlendirmelerini umduğuna ilişkin bir açıklamada bulundu.

Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı 232) görüşmelerine başlanarak birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon temsilcileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın satışına nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Konya Milletvekili Selman Özboyacı, İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına,

İzmir Milletvekili Murat Bakan, Konya Milletvekili Selman Özboyacı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında şahsına,

Konya Milletvekili Selman Özboyacı, İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında şahsına,

İzmir Milletvekili Murat Bakan, Konya Milletvekili Selman Özboyacı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında CHP'ye,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 3 Aralık 2020 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 23.08'de birleşime son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

Necati TIĞLI

Giresun

Kâtip Üye

Abdurrahman TUTDERE

Adıyaman

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 41

3 Aralık 2020 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3233) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2020)

2.-Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın; Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3234) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.12.2020)

3.-Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un; Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3235) (İçişleri; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.12.2020)

4.-Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3236) (İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.12.2020)

Yazılı Soru Önergeleri

1.-Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, 27. Dönem milletvekillerinden Covid-19 testi pozitif çıkan veya tedavi görenlere ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36777) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.11.2020)

2.-Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Meclis Başkanı'nın ikamet ettiği konuta ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36778) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.11.2020)

3.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36896) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

4.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36897) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

5.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36898) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

6.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36899) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

7.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36900) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

8.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36901) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

9.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36902) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

10.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36903) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

11.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36904) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

12.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36905) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

13.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36906) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

14.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36907) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

15.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36908) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

16.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36909) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

17.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36910) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

18.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36911) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

19.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36912) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

20.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36913) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

21.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36914) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

22.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36915) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

23.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36916) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

24.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36917) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

25.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36918) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

26.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36919) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

27.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36920) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

28.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36921) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

29.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36922) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

30.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36923) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

31.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36924) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

32.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36925) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

33.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36926) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

34.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36927) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

35.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36928) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

36.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36929) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

37.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36930) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

38.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36931) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

39.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36932) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

40.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36933) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

41.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36934) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

42.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36935) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

43.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36936) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

44.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36937) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

45.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36938) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

46.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36939) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

47.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36940) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

48.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36941) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

49.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36942) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

50.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36943) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

51.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36944) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

52.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36945) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

53.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36946) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

54.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36947) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

55.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36948) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

56.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36949) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

57.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36950) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

58.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36951) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

59.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36952) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

60.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36953) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

61.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36954) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

62.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36955) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

63.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36956) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

64.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36957) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

65.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36958) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

66.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36959) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

67.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36960) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

68.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36961) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

69.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36962) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

70.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36963) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

71.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36964) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

72.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36965) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

73.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36966) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

74.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36967) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

75.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36968) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

76.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36969) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

77.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36970) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

78.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36971) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

79.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36972) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

80.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36973) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

81.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36974) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

82.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36975) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

83.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36976) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

84.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36977) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

85.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36978) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

86.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36979) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

87.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36980) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

88.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36981) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

89.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36982) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

90.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36983) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

91.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36984) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

92.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36985) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

93.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36986) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

94.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36987) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

95.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36988) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

96.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36989) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

97.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36990) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

98.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36991) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

99.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36992) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

100.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36993) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

101.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36994) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

102.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36995) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

103.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36996) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

104.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36997) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

105.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36998) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

106.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/36999) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

107.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37000) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

108.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37001) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

109.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37002) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

110.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37003) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

111.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37004) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

112.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37005) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

113.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37006) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

114.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37007) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

115.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37008) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

116.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37009) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

117.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37010) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

118.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37011) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

119.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37012) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

120.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37013) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

121.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37014) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

122.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37015) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

123.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37016) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

124.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37017) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

125.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37018) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

126.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37019) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

127.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37020) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

128.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37021) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

129.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37022) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

130.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37023) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

131.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37024) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

132.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37025) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

133.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37026) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

134.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37027) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

135.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37028) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

136.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37029) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

137.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37030) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

138.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37031) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

139.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37032) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

140.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37033) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

141.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37034) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

142.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37035) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

143.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37036) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

144.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37037) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

145.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37038) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

146.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37039) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

147.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37040) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

148.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37041) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

149.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37042) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

150.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37043) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

151.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37044) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

152.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37045) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

153.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37046) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

154.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37047) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

155.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37048) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

156.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37049) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

157.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37050) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

158.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37051) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

159.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37052) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

160.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37053) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

161.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37054) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

162.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37055) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

163.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37056) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

164.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37057) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

165.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37058) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

166.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37059) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

167.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37060) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

168.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37061) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

169.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37062) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

170.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37063) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

171.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37064) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

172.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37065) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

173.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37066) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

174.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37067) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

175.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37068) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

176.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37069) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

177.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37070) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

178.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37071) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

179.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37072) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

180.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37073) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

181.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37074) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

182.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bitlis ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37075) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

183.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bingöl ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37076) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

184.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzurum ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37077) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

185.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Diyarbakır ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37078) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

186.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bayburt ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37079) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

187.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Batman ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37080) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

188.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ardahan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37081) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

189.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Aksaray ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37082) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

190.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Erzincan ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37083) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

191.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Ağrı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37084) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

192.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Bolu ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37085) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

193.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Düzce ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37086) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

194.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından Çankırı ili için ayrılan ödenek miktarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/37087) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2020)

3 Aralık 2020 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23'üncü Birleşimini açıyorum.(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'a aittir.

Buyurun Sayın Bayram. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Serkan Bayram'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

SERKAN BAYRAM (İstanbul) – Sayın Başkan, birbirinden değerli, kıymetli milletvekillerimiz; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Burhan Kuzu Hocamız vardı, maalesef aramızda değil. Markar Eseyan dostumuz vardı, aramızda değil. Kamer Genç Vekilimiz vardı, aramızda değil. Geçmişte, hemşehrim, görev yapan Mihrali Aksu Vekilimiz vardı, o da aramızda değil. Rahmetli olan bütün vekillerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Burada Meclisimizin yüce çatısı altında hoş bir seda bırakabilirsek ne mutlu bize. Geriye bunlar kalıyor, sevelim, sevelelim, bu dünya kimseye kalmıyor.

Değerli milletvekillerim, bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Bugün, engelli kardeşlerimizin sorunlarının hatırlandığı bir gün, çözüm önerilerinin gündeme getirildiği bir gün. Bugünü bir gün değil, her gün hatırlamalıyız.

Bu yıl, 2020 yılı, Cumhurbaşkanımızın himayelerinde “Erişilebilirlik Yılı” ilan edildi. Engelli kardeşlerimiz toplumsal, sosyal, ekonomik alanda ve hayatın diğer alanlarında rahatça erişebilsin, ulaşabilsin diye ilan edilen bir yıl. Ben Sayın Cumhurbaşkanımıza huzurlarınızda teşekkür ediyorum, engelli camiasının her daim yanında oldu. Geçmişte “Engelliden öğretmen mi olur?” denildiğinde “Bal gibi olur.” diyerek o psikolojiyi kıran Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekillerimiz, Meclisimiz, 2005 yılında bütün partilerimizin katılımıyla Engelliler Yasası'nı çıkardı. 2007 yılında Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ni imzaladık. 2010 yılında engellilerimize pozitif ayrımcılık getiren referandumunu yaparak Anayasa değişikliğini gerçekleştirdik. Bunlar engellilerimize verdiğimiz ehemmiyettir, önemlidir. Geçmişte engelliler sokağa çıkamazken bugün hayatın her alanında yer almaya başladılar. Engellilerimize bakım aylıkları sağladık,

(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

rehabilitasyon merkezlerini açtık. Geçmişte, 2002’de 5 bin civarında engelli memur varken bugün 55 binin üzerinde engelli memurumuz var, engelli işçilerimiz var, EKPS’syle atanan gençlerimiz var. Peki, nerede eksik kaldı? Soruyorum: Değerli milletvekillerimiz, niye bir engelli valimiz yok, engelli büyükelçimiz yok, engelli rektörümüz yok, engelli başhekimimiz yok? Bunları da hep beraber el birliğiyle gerçekleştirelim. İcrai alanlarda engelli kardeşlerimiz yer alsın. Devlet elle, ayakla yönetilmiyor; devlet beyinle, gönülle, düşünceyle yönetiliyor. Önemli olan buralarda engelin olmaması.

Ben, Avcılar Belediye Başkanımızı, engelli kardeşimizi, belediye başkan adayı gösterdiği için Sayın Kılıçdaroğlu’na teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Yine, Tekirdağ Süleymanpaşa İlçe Başkanı, kadın bir engellimizi, kardeşimizi, ablamızı aday gösterdikleri için Sayın Babacan’a da teşekkür ediyorum.

Engellilerin partisi olmaz. Bütün partilerimizin engelli kardeşlerimize sahip çıkması lazım, hayatın her alanında onları temsil ettirmesi gerekiyor, icrai alanlarda temsil ettirmesi gerekiyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kütahya’da Belediye Meclis Üyesi, 1’inci sırada, engelli bir kardeşimiz.

SERKAN BAYRAM (Devamla) - Peygamberimiz Yemen’e vali atıyor, engelli bir sahabeyi; Medine’ye yerine bir vekil tayin ediyor, görme engelli bir sahabeyi, bin dört yüz yıl önce. Sizlerden istihdam Meclis olarak hayatın her alanında engelli kardeşlerimize sahip çıkalım. Niye bir engelli bakanımız yok? Niye bir engelliler bakanlığımız yok? El birliğiyle bu Meclisimiz gerçekleştirsin. (AK PARTİ , CHP ve MHP sıralarından alkışlar) 2005’te bu devrimi yaptık, 2020 yılında, cumhuriyetimizin 100’üncü yılına yaklaşıyorken de bu devrimi hep beraber gerçekleştirelim diyorum.

“Yâr olur/ağyâr olur/dildâr olur/serdâr olur.” İnşallah engelliler de bir gün serdar olacaktır diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yüreğinize sağlık yüreğinize. (CHP sıralarından alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Serkan Bey, Kütahya Belediye Meclisi 1’nci sıra üyesi de engelli bir arkadaşımız.

SERKAN BAYRAM (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Kanun teklifini getirin, onaylayalım.

SERKAN BAYRAM (İstanbul) – Siz getirin, biz destekleriz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Tamam, getirelim.

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Artvin’in Murgul ilçesindeki altın madeni hakkında söz isteyen Artvin Milletvekili Ertunç Erkan Balta’ya aittir.

Buyurun Sayın Balta. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Artvin Milletvekili Ertunç Erkan Balta’nın, Artvin ili Murgul ilçesindeki altın madenine ilişkin gündem dışı konuşması

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Artvin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son zamanlarda Artvin’le ilgili Meclisimizde, Artvin’de yapılmakta olan HES’ler ve maden faaliyetleri gündeme getirilerek bazı konuşmalar yapılmıştır. Ben de Artvin’le ilgili görüşlerimi ifade etmek için şahsım adına söz almış bulunmaktayım.

Artvin, doğasıyla, kültürüyle, coğrafi zenginlikleriyle hakikaten Türkiye’nin en zengin, en nadide köşelerinden bir tanesidir hatta en önemlisi, en değerlisi diyebilirim. Çünkü Artvin doğal güzellikleriyle, doğal çeşitliliğiyle, 2.727 bitki sayısı ile Türkiye’de en fazla bitki sayısına sahip, aynı zamanda Türkiye’deki coğrafi bakımdan, madenler bakımından, doğal kaynaklar bakımından da en zengin illerden bir tanesidir.

Doğal olarak Artvin'deki bu doğal zenginliklerin ülkemize kazandırılması, milletimizin, ilimizin istifadesine sunulması da doğal olarak gerçekleşmektedir. Burada yapılan konuşmalarda zaman zaman Artvin'le ilgili "Artvin yok ediliyor." "Artvinliler bitiriliyor." "Artvinliler yok ediliyor." gibi cümleler kuruluyor. Bu cümlelerin çok haksız olduğunu, hem Artvin'imize, Artvinlilere haksızlık olduğunu hem de devletimize, Hükümetimize büyük bir haksızlık olduğunu düşünmekteyim. Artvin'de yapılan maden çalışmaları ve HES çalışmaları sebebiyle elbette ki doğada çeşitli tahribatlar, halkımızın da Artvin'imizin de göze alması gereken bazı olumsuzluklar yaşanmaktadır ama bunu Artvin'imizin zararına, ülkemizin zararına, doğamızın zararına olmaması için biz de büyük bir dikkatle, biz de büyük bir özenle süreçleri takip etmekteyiz.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Bir karar verelim; var mı, yok mu?

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Devamla) - Sayın milletvekilleri, Artvin'de yapılan maden çalışmaları ve HES'ler elbette ki, az önce ifade ettiğim gibi "Artvin yok ediliyor..." Artvin ülkeye, ülke ekonomisine madenler ve HES'ler sayesinde bugüne kadar 20 milyar dolar kazanç sağladığı hâlde Artvin'de 2 milyon değerinde bir koroner ünitesi -kalp hastaları için, baypas olması gereken hastalar için- yapılmaması bile burada gündeme getirildi.

BAŞKAN – Ertunç Bey, maskeyi takmanızı rica ediyorum.

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Devamla) – Özür dilerim Başkanım. Ben aslında bir döndüm izin verecek misiniz diye ama...

BAŞKAN – Yok.

Teşekkür ediyorum.

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Devamla) – Artvin ülkeye 20 milyar değerinde katkı sağlarken 2 milyon değerinde bir yatırımın Artvin'e yapılmaması, böyle bir mukayese yapmak ve durumu bu kadar dramatik etmek, böyle bir cümle kurmak bana kalırsa aslında başlı başına dramatik bir durumdur. On sekiz yıllık AK PARTİ iktidarları döneminde Artvin özellikle sadece sağlık alanında 200 milyon yatırım almıştır. Bugün Artvin'de Yusufeli ve Kemalpaşa ilçelerimiz hariç bütün ilçelerimizdeki hastaneler yenilenmiş ve beş yıldızlı otel konforunda hastanelere kavuşmuştur. Yusufeli ilçemiz yeni inşa edildiği için, Kemalpaşa ilçemiz de yeni ilçe olduğu için yeni hastaneleri yapılmamıştır ama onların da çalışmaları devam etmektedir.

Artvin'deki hastane, yatak sayısı 15 katına çıkmış, ambulans sayısı yine 15 katına çıkmıştır. Sadece sağlık alanında bu yatırımlar yapılırken Artvin'in genelinde on sekiz yılda 27 milyar değerinde yatırım yapılmıştır. Dolayısıyla "Artvin'e hiçbir şey yapılmıyor, Artvin yok edilmeye çalışılıyor. 2 milyon değerinde bir sağlık yatırımı bile Artvin'den esirgeniyor." görüşü bana göre çok dramatik bir görüştür ve gerçekte hiç alakası yoktur. Gerçek durum, Artvin, büyüklüğüne göre, nüfusuna göre ülkenin imkânlarından en fazla yararlanan illerden bir tanesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Artvin belki Türkiye'nin en az nüfusa sahip illerinden bir tanesidir ama son on beş-yirmi yıldır ülke ekonomisinden en fazla pay alan ilk 5 sıradaki illerden bir tanesidir. Elbette ki bu yatırımlarda baraj yatırımlarının payı büyüktür fakat baraj yatırımlarını da sadece ülke ekonomisi için yatırım olarak görmemek gerekir. Mesela Artvin Muratlı Barajı'nda 700 kişi çalışmıştır, Borçka Barajı'nda bin kişi çalışmıştır, Deriner Barajı'nda 3 bin kişi çalışmıştır, Yusufeli Barajı'nda bugün 4 bin kişi çalışmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Devamla) – Çalışanların pek çoğu da Artvinlidir. Artvinliler meslek öğrenmiştir, meslek edinmiştir, bir yandan Artvinliler emekli olmuştur, Artvin ekonomisine önemli bir katkı sağlamıştır. Dolayısıyla maden çalışmalarının, HES çalışmalarının Artvin'e bir katkısının olmadığını söylemek abes görüşlerdir.

Değerli milletvekilleri, Artvin’le ilgili özellikle bugün vurgulamak istediğim bir konu da Yusufeli Barajı’yla ilgiliydi ama anlıyorum ki süremi kullandığım için o konuya ayrıca değinmem gerekecek, ayrı bir söz aldığımda değinmem gerekecek.

Şundan hemşehrilerimiz müsterih olsunlar: Murgul’daki madencilikle ilgili de asla Murgul’un zararına, Murgul’un insanının zararına asla bir şeye göz yummayız. Türkiye’de Murgul kadar madencilğin kârını da zararını da bilen başka bir memleket yoktur. Murgullu kendi geleceğiyle ilgili madenin ne getireceğini ne götüreceğini kendisi kavrayacak, kararını verecek, tavrını alabilecek durumdadır. Murgul madenle yoğrulmuş bir yerdir. Kaldı ki Mecliste gündeme getirilen siyanür havuzları kurulması gibi bir durum söz konusu değildir.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Balta.

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Devamla) – Peki, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Aksaray’ın sorunları hakkında söz isteyen Aksaray Milletvekili Ayhan Erel’e aittir.

Buyurun Sayın Erel. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel’in, Aksaray ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarım sektörü ülkemizin en stratejik sektörlerinden biridir. Gıda açısından hayati önem taşımanın yanı sıra gerçekleştirdiği ihracatla da dış ticaret açığımızın kapatılmasına katkı sağlamaktadır. Bunu sağlayan, mavi gök ile yani kızgın güneş ile kurak toprak arasında elleri nasırlı, yürekleri vatan sevdalısı, umutları kararmış, hayalleri bulut olmuş çiftçilerimizin sorunları Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Şemsi Bayraktar başkanlığında, Aksaray ziraat odaları başkanlarıyla masaya yatırılmış; özelde Aksaray’ımızın, genelde ülkemizin tarımdaki genel sorunları ve talepleri tespit edilmiştir.

Ben bu sorunları ve talepleri bir kere de milletin kürsüsünden ilgili ve yetkililere yüksek sesle duyurmak istiyorum: Tarım temel girdileri olan gübre, zirai ilaç, tohum, elektrik, akaryakıt fiyatlarındaki artış çiftçilerimizi canından bezdirmiştir. Bu temel girdilerin aşırı fiyat artışları denetlenerek kontrol altına alınmalıdır. Aksaray’ımızda ağırlıklı olarak kuru tarım yapılmaktadır. Sulu tarım yapan üreticilerin büyük çoğunluğu yer altı sularıyla arazilerini sulamaktadır. Sulamada kullanılan elektrik fiyatlarının çok artması, faturaların her ay gelmesi çiftçimizi çok zorlamaktadır. Elektrik fiyatlarının makul seviyeye düşürülmesi, Güneydoğu’daki teşviklerin İç Anadolu’ya uygulanması, elektrik faturalarının dönemsel olarak ya da altı ayda bir olarak düzenlenmesi çiftçilerimizi kısmen rahatlatacaktır. Sulama kooperatifleri sahasında bulunan ve çiftçinin kendi imkânlarıyla açtığı kuyulardan alınan ücret fazladır, düşürülmesi gerekmektedir. Ruhsatsız kuyulara Devlet Su İşleri tarafından ruhsat verilmemektedir. Bu kuyulara bir defaya mahsus af getirilerek ruhsat verilmesi faydalı olacaktır. Tarımsal desteklerin günün şartlarına göre yeniden düzenlenmesi talep edilmektedir. Buğday ve arpadan elde edilen gelir 2020-2021 dönemi için artan girdilerin altında kalmaktadır. Ürünlerde alım garantisinin ve fiyat istikrarının olmaması çiftçileri zorlamaktadır. Piyasa düzenleyici kuruluşların devreye girerek bu sorunları çözmesi gerekmektedir.

Burada bütün milletvekilleri -1’inci parti hariç- üreticilerin Tarım Kredi Kooperatifine ve Ziraat Bankasına olan borçlarının yapılandırılması hususunda bas bas bağırdıkları hâlde maalesef olumlu bir cevap gelmemiştir. Üreticiler Tarım Kredi Kooperatiflerine ve Ziraat Bankasına olan borçların faizsiz olarak yapılandırılmasını talep etmektedirler. Yine, tarım BAĞ-KUR primi yüksek olup makul

seviyeye çekilmesini ve ödemelerin kolaylaştırılması gerektiğini söylüyorlar. Yem fiyatları yüksek, et kesim fiyatları oldukça düşük. Bunda da yem fiyatlarının düşürülmesi ve kesim fiyatlarının ise yükseltilmesi talebi var. Süt fiyatları günün şartlarına göre çok düşük. “Ulusal Süt Konseyi sanayicinin yanında, üreticinin de yanında olmalı.” deniliyor ve süt fiyatları belirlenirken süt birliklerinin görüşü alınsın isteniyor. 2020-2021 yılları destek prim fiyatlarının acilen belirlenmesi talep edilmekte. Yine, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıt olmak isteyen çiftçilerden muhtardan imza alınma zorunluluğu ortadan kaldırılmalı, direkt ziraat odasına kayıt olabilmelidir.

Yine, bu yıl İç Anadolu Bölgesi'nde patates üreticileri perişan olmuştur, ürünleri tarlada kalmıştır, satanlar ise maliyetini dahi karşılayamamıştır. Alım politikaları gözden geçirilerek üreticilerin mağduriyetine son verilmelidir.

İlim Aksaray'da maalesef, 250 bini aşan merkez nüfusuna rağmen, hâlen yeterli bir arıtma tesisi bulunmamaktadır. Arıtma tesisinin olmadığı bölgede vatandaşlarımız hem pis kokulara hem de çevre kirliliğine maruz kalmaktadır. Yılan hikâyesine dönen Ortaköy-Aksaray arasındaki kara yolunun 17 Aralıkta ihale edileceğini duyduk. Bugüne kadar yanılmıyorsam 7-8 tane ihale oldu, maalesef ihalenin ötesine geçmedi. Ortaköylüler bu sefer ihaleyle birlikte yolun da bitirilmesini talep etmektedirler. Yine, yılan hikâyesine dönen Aksaray-Çakmak İstasyonu arasındaki demir yolunun da bir an önce bitirilmesini ve Aksaray'ımızın Mersin ve Iskenderun Limanı'na bağlanmasını beklemektedirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

AYHAN EREL (Devamla) – Yerelde Aksaray'ın sorunlarını çözmek için canla başla çalışan başta Sayın Valimiz olmak üzere İl Özel İdaresi Genel Sekreterimize, İl Genel Meclisi Başkanımıza, değerli bürokratlara teşekkür ediyoruz ama yerel yöneticilerin çaba ve gayretleri bir noktada bitmektedir, genel idarenin Aksaray'ın sorunlarına eğilmesini de bekliyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 15 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Aycan...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, internet bağımlılığına ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, internet bağımlılığı, çağımızda hızla artan büyük bir tehlikedir; sadece çocuklarımız arasında değil, gençlerimiz ve yetişkinler arasında da hızla yayılan bir tehlikedir. Covid-19 pandemisi döneminde internet bağımlılığı daha da büyümektedir. Evde geçen süre, internet başında geçmektedir. Çocuklar internetteki zararlı siteler ve şiddet içeren oyunlara bağımlı hâle gelmiştir, gerçek ile sanal âlemi karıştırmaktadır, oyunlardaki kişileri kendine örnek almakta, onun gibi davranmaktadır. Geçen hafta 2 çocuk cinayeti olayı yaşandı. Oynanan oyundan sonra çocuklar birbirine şiddet uyguladılar ve ölüme sebebiyet verdiler. Bu oyunlar, zararlı siteler, yayınlar çocukların erişimine engellenmelidir. Aileler de çocuklarını gözlemlemeli, takip etmeli, çocukların zararlı sitesi oyunlara ulaşması engellenmeli, bunlar hakkında çocuklarını bilgilendirmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

2.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tüm engelli kardeşlerimizin 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü kutluyorum. AK PARTİ olarak her konuda engelli kardeşlerimizin yanında olmaya, onların hayatlarını kolaylaştırmaya büyük önem veriyoruz. Yaklaşık 736 bin kişi engelli maaşından faydalanıyor. 2007'de başlayan evde bakım ücretinden yaklaşık 536 bin kişi faydalanıyor. Engelli hibe desteğiyle 3 bine yakın engelli vatandaşımız kendi işini kurdu. “Engelli iş koçluğu” uygulamasıyla 406 binin üzerinde engellimizi iş hayatıyla buluşturduk. Kamuda engelli memur sayısı 57 bini aştı. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde AK PARTİ iktidarında, ülkemiz, bu engelli vatandaşlarımızın hayat şartlarının iyileştirilmesi, sosyal ve ekonomik olarak desteklenmesi, geleceğe güvenle bakmaları konusunda yaptıklarıyla tüm dünyaya örnek gösterecek bir konumdadır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

3.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle engelli vatandaşların sorunlarıyla ilgili Meclisin üzerine düşeni yapması çağrısını bir kez daha yaptığına, pandemi sürecinde özel gereksinimli çocukların ebeveynlerinden birinin kamuda idari izinli sayılmaları, özel sektörde de esneklik sağlanması konusunda yetkilileri karar almaya çağırdığına, 5 Aralık Türk kadınına seçme ve seçilme hakkının verilmesinin 86'ncı yıl dönümünde cumhuriyetin kurucusu, devrimci lider Mustafa Kemal Atatürk'e şükranlarını sunduğuna ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle engelli vatandaşlarımızın ekonomik ve toplumsal yaşama katılması için hâlâ bekledikleri talepler ve sorunlarla ilgili Meclis olarak üzerimize düşen çalışmalarını yerine getirme çağrımızı bir kez daha yapıyorum.

Değerli milletvekilleri, pandemi sürecinde alınan tedbirlerden en çok etkilenenlerin başında özel gereksinimli ve engelli çocuklarımız gelmektedir. Evde kaldıkları süre içerisinde bakım sağlayıcı birisini bulma konusunda aileler zor durumdadır. Bu nedenle, 10 yaş altında veya yaşına bakılmaksızın özel gereksinimli çocukların ebeveynlerinden birisinin kamu idarelerinde idari izinli sayılmaları, özel sektörün de esneklik sağlaması konusunda yetkililere bir karar almaları çağrımızı yapıyorum.

Diğer yandan, 5 Aralık, Meclisimizde kadınlara seçme ve seçilme hakkının tanındığı kararın alındığı 86'ncı yıl dönümü olacak. Türkiye Cumhuriyeti'nin kadın yurttaşları olarak en temel kazanımlara sahip olmamızı sağlayan cumhuriyete ve kurucusu, çağın öngörülü ve devrimci lideri Mustafa Kemal Atatürk'e şükranlarımızı sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Demir...

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, ülkenin bütün ekonomik operasyonlardan alınmış katkıyla çıktığına ilişkin açıklaması

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Son günlerde ülkemize yatırım yapan ülkeler tartışılıyor. Katar'ın ABD, İngiltere, Almanya, Fransa gibi ülkelerde 400 milyar dolardan fazla yatırımı var. Londra Borsasının yüzde 10,6'sı Katar'ın, İngiltere'de yaklaşık 40 milyar pounddan fazla yatırımı var. İstanbul Borsasının Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ile ABD borsasındaki yüzde 10 hissesi 2018'de geri alındı. Bu yüzde 10'luk hisse Katar tarafından alındı ve önemli yatırım anlaşmaları da yapıldı.

Ülkemiz birçok devlet gibi Katar'la da stratejik anlaşmalar yapmaya devam ediyor. Muhalefet yeni yatırımlardan rahatsız. Ekonominin zora düşmesini bekliyor ve bundan medet umuyor. Biz bütün ekonomik operasyonlardan alınımızın akıyla çıktık, çıkmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Karadağ...

5.- Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ'ın, Iğdır ilinde yaşanan hava kirliliğine ilişkin açıklaması

YAŞAR KARADAĞ (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Iğdır ilimiz coğrafi konumu itibarıyla etrafı yüksek dağlarla çevrili bir çöküntü ovası üzerine kurulmuştur. Bu özelliğinden dolayı hava sirkülasyonu olumsuz etkilenmekte, özellikle kış aylarında kalitesiz yakıt kullanımı, doğal gaz kullanımının yaygın olmaması, egzoz gazları ve şehir çevre yolunun bulunmaması hava kirliliğine sebep olmaktadır. Ulusal Hava Kalitesi İzleme verilerine göre elimizde hava kalitesi tehlikeli sınırını geçmiş ve Türkiye'nin en kirli havasına sahip il Iğdır olmuştur. Kötü hava, Iğdır'da yaşamı tehdit etmekte, kanser vakalarını ve solunum hastalıklarını artırmaktadır. Yetkililerden beklentimiz kirletici faktörleri ortadan kaldıran tedbirlerin alınması ve Iğdır'ımızın bir an önce temiz havaya kavuşmasıdır.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Sayın İmir, buyurun.

6.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Şırnak ili ve ilçelerinde HDP yöneticilerine yönelik gözaltı ve tutuklamaların periyodik hâle getirildiğine ilişkin açıklaması

NURAN İMİR (Şırnak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yaklaşık beş yıldır Şırnak ve ilçelerimizde parti yöneticilerimize yönelik gözaltı ve tutuklamalar periyodik hâle getirildi. Her bir arkadaşımız aynı iddialardan defalarca gözaltına alındı, tutuklandılar, bırakıldılar ve yeniden aynı iddialardan gözaltına alındılar, alınıyorlar. Bunun hiçbir hukuki gerekçesi yokken Şırnak'ta HDP'ye bu kadar saldırımanızdaki amaç nedir?

Arkadaşlarımızın yaptıkları tek şey HDP çalışmalarına katılmak, HDP binalarına gelip gitmektir. Yargı eliyle çalışmalarımız illegalize edilmektedir. Şırnak Valiliği, HDP'ye yaptığı her siyasi soykırım sonrasında basında “Yeni bir terör operasyonu yaptık.” diye bir algı oluşturmaya çalışmaktadır. Ne kadar tutarsa hesabıyla ucuz hesaplar peşindedir. Bu hesapların tutmayacağı aşıkârken o yüzden bu sistematik keyfi uygulamalardan derhal vazgeçilsin istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılavuz...

7.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, fizik tedavi teknikerleri ve fizyoterapistlerin atama, özlük haklarının düzenlenmesi, görev tanımlarının netleştirilmesi, meslek odası kurulması, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında fizyoterapistlerin görevlendirilmesi gibi beklentileri olduğuna ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hekimler tarafından tanısı konmuş her yaş grubundan hastalara fizyoterapi ve rehabilitasyon programı uygulayan, sağlık ordumuzun bel kemiğini oluşturan fizik tedavi teknikerleri ve fizyoterapistlerimiz atama beklemektedir. Bununla birlikte fizyoterapistlerimizin özel yer açabilmesi, özlük haklarının düzenlenip görev tanımlarının netleştirilmesi, meslek odası kurulması, 4/D ve 4/B'lilere tayin hakkı verilmesi, her aile sağlığı merkezinde istihdamın sağlanması, özel gereksinimli çocuklarımızın sorun ve ihtiyaçlarının giderilmesi, Millî Eğitim Bakanlığı rehberlik araştırma

merkezlerinde, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı huzurevi ve bakımevlerinde, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olimpiyat hazırlık merkezleri ve gençlik merkezlerinde, tüm bakanlıklarda, kamu kurum ve kuruluşlarında fizyoterapistlerimizin görevlendirilmesi veya sayısının artırılması beklenti ve talepler arasındadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Yalım...

8.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü kutladığına, engelli vatandaşların sorunlarını Mecliste çözmek için destek vereceklerine, pandemi sürecinde kursları kapatılan 90 bin usta öğreticinin sorunlarına çözüm bulunmasını talep ettiğine, Uşak ili Ulubey ilçesi Sülümenli köyünde yaşanan su ve elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Tüm engelli vatandaşlarımızın gününü kutlarız ve engelli kardeşlerimizin sorununu Mecliste çözmek için gereken her türlü desteği vereceğiz.

Sayın Başkanım, dikkatini çekmek istiyorum Sayın Millî Eğitim Bakanının. Pandemi sürecinde kursları kapatılan 90 bin usta öğreticiler var. Ekim ayında işe başlamışlardı ancak yeniden kursları kapatıldı, usta öğreticiler işsiz ve gelirsiz kaldılar ve de ciddi anlamda ekonomik olarak da zor durumdalar. Buradan Millî Eğitim Bakanının dikkatini çekiyorum ve de bu 90 bin kişiye bir çözüm bulunmasını talep ediyorum.

Diğer bir taraftan, Uşak ilimize bağlı Ulubey ilçemizde Sülümenli köyümüzün maalesef şu anda içme suyu yok çünkü köy muhtarlığının elektrik borcu yüzünden. Maalesef bütün köylü şu anda susuz, elektriği kesilmiş durumdadır. Buradan köy muhtarlıklarının elektrik borcundan dolayı sularının kesilmemesini, elektriğinin kesilmemesini özellikle talep ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

9.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, millî güreşçiler Nihat Kabanlı ve Reşit Karabacak'ın koronavirüs nedeniyle hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle dadaşlara başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım çok teşekkür ediyorum.

2 isimden bahsetmek istiyorum, 2 dadaştan, yüksek isimden. 2'sini de onar gün arayla kaybettik; Nihat Kabanlı ve Reşit Karabacak. Sporumuzun hakikaten bayrak isimleriydi bunlar, bayrağımızı çok defa göndere çektiler. Avrupa'da, Balkanlarda şampiyonluk yaşattılar bize. Maalesef ki Covidten dolayı kaybettik bunları. Dadaşlar, bunlar için hakikaten çok üzgün durumdalar. Sadece tesellimiz şu ki bunlar zemine çok uygun bir vasat oluşturarak sporumuza, güreş sporumuza, ata sporumuza gönüllerde yeşertecek bir kıvam kazandırdılar. Bundan dolayı milletimizin başı sağ olsun diyorum, güreş camiamızın başı sağ olsun diyorum ve dadaşların başı sağ olsun diyorum.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

10.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde Hükümeti engellilerin sorunlarını çözmek için göreve çağırdığına, pandemi sürecinden en fazla etkilenen sektörlerden birinin kahvehaneci esnafı olduğuna ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Dünya Engelliler Günü, herkesin bir engelli adayı olabileceğini unutmayalım. Engellilerin sorunlarını çözmek için Hükümeti göreve çağırıyorum.

Salgından önce halkımız beceriksiz Hükümet sayesinde perişandı, Covid tuzu biberi oldu. Perişan ettiğiniz kesimlerin başında esnaf geliyor. Özellikle kahveciler neredeyse salgının başından beri kapalı. Olur ya taleplerini dillendirirler diye açar gibi yaptınız. Türkiye’de 80 bin kahvehane var. Buralarda çalışanlar, buraları işletenler var, bunların aileleri var.

Şimdi, soruyorum: Ey uçan kaçan iktidar, bu insanlar için ne yaptınız? Kaç lira yardım yaptınız? Buralar kapalı ve insanlar aç, borçla harçla geçinme şansları bile kalmadı. Hatırlarsanız, televizyonlarda magazin programlarına çıkan ve uçtuğunu iddia eden bir adam vardı, AKP de tam bu adama benzemiş durumda. Vatandaşına “Siz, geçiminizi düşünmeyin, sağlığınızı düşünün, geçiminizi biz sağlayacağız.” diyen Batılı ülkeler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal...

11.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü’ne, engelli bireylerin istihdamı konusunda bir araya gelinmesi gerektiğine, Anayasa’nın 61’inci maddesindeki “sakat” kavramının bir an önce “engelli” olarak değiştirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Engelliler, toplumun ayrılmaz bir parçasıdır, çalışmak, üretmek, vatanlarına hizmet etmek istiyorlar, kimseden sadaka beklemiyorlar, sosyal devlet ilkesi gereğince haklarını talep ediyorlar. Kamuda ve özelde zorunlu engelli personel çalıştırma kotasını artıralım. Cumhur koalisyonunun oylarıyla kanun teklifinin doğrudan Genel Kurul gündemine alınması teklifimiz reddedildi ama engelli bireylerin istihdamı konusunda bir araya gelmeliyiz, birlikte hareket emeliyiz.

Bu arada, Anayasa’nın 61’inci maddesinde hâlen “sakatlar” kelimesi yer alıyor. Geçen yıl çağrı yaptım, kimse kulak asmadı. Artık, Türkiye’yi bu ayıptan kurtaralım. Engellileri aşağılayan, rencide eden 61’inci maddedeki “sakat” kavramını bir an önce “engelli” olarak değiştirelim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan...

12.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’ın, Artvin ili Murgul ilçesinde siyanür havuzu kurulmayacağı taahhüdünde bulunmuş olmasına rağmen ilgili şirketin bu sözünden vazgeçtiğine, siyanür havuzunun kurulmaması için elinden geleni yapacağına ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, şunu ifade edeyim: Artvin’de koroner anjiyo cihazı yok ve Artvinliler yollarda ölüyor. Dün yapmış olduğum konuşmada da belirtmiştim.

Bunun dışında, Artvin’de Murgul’da şu saatte insanlar imza topluyorlar. 2014 yılında, gelen tepkiler üzerine, ilgili şirket herhangi bir şekilde siyanür havuzu kurmayacağına ilişkin yazılı taahhütte bulunmuş olmasına rağmen, ne yazık ki bu sözünden vazgeçmiştir, şu anda Artvin’de Murgul’da siyanür havuzu kurmak istiyor. Murgullular, Murgul’u yok edecek bu girişime karşı çıkıyorlar.

Ben de Artvin’in Milletvekili olarak bu siyanür havuzunun kurulmaması için, bu sabıkalı şirketin Artvin’e kirli ellerini uzatmaması, dokunmaması için -bana bedeli ne olursa olsun- elimden geleni yapacağım, bu güzel Murgul’un coğrafyasının bozulmaması, güzel Murgul’umuzun insanların orada özgürce, mutlu yaşayabilmesi için elimden gelen gayreti göstereceğim. Bunu bir kere daha Mustafa Kemal’in Parlamentosundan ifade etmekten büyük gurur ve onur duyuyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

13.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayıoğlu'nun, Bursalıların Bursa Şehir Hastanesine ulaşmakta zorluk çekmeye devam ettiklerine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çalıştırılması için şehrin merkezindeki hastaneler kapatılarak işletilen Bursa Şehir Hastanesine insanlar ulaşmakta zorluk çekmeye devam ediyorlar. Parası olmadığı için Bursa Emek-Şehir Hastanesi metro hattını yapamayan Büyükşehir Belediyesinin işi Ulaştırma Bakanlığına yaptırmaması olumludur ancak il başkanımız İsmet Karaca'nın yaptığı bir hatırlatmayı bir kez de buradan ben hatırlatıyor ve soruyorum: Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı, hattın 600 milyon liraya yapılacağını açıklamıştı oysa yapımına karar verilen Bursa Emek-Şehir Hastanesi hattı, 1 milyar 600 milyon liraya ihale edildi. Aradaki 1 milyarlık farkın gerekçesini bilmek herkesin hakkıdır -sadece Bursalıların değil vergi veren herkesin hakkıdır- ve bunu soruyoruz. Ayrıca, bu hat neden yatak garantili şehir hastanesini işleten Rönesans Şirketine yaptırılmıyor?

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

14.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, atama bekleyen sanat tarihçileri, arkeologlar ve sanat tarihi öğretmenlerinin mağduriyetine son verilmesi için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Kültür ve Turizm Bakanlığına çağrıda bulunduğu ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Anadolu; coğrafyası, doğal güzellikleri ve tarihî eserleriyle dünyada eşi az görülen açık hava müzesidir. Ülkemizin tarihini ve kültür birikimini gün yüzüne çıkartıp insanlığın ziyaretine açmak, ekonomimize ve ülkemiz turizmine büyük katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda sanat tarihçilerinin ve arkeologların kamuda istihdamının artırılması, önem arz etmektedir.

Ülkemizde sanat tarihçileri ve arkeologlar yıllardır mağdur durumdadırlar. Kamuda yeteri kadar istihdam imkânı bulamamaktadırlar. Buradan Cumhurbaşkanına, Kültür ve Turizm Bakanlığına ve bütün kurumlara açıkça çağrıda bulunuyorum. Tarihî ve kültürel mirasımızın insanlığın hizmetine sunulması ve gelecek nesillere aktarılması için haksız uygulamaları ortadan kaldıracak yasal çalışmalarını yapın; atama bekleyen sanat tarihçileri, arkeologlar ve sanat tarihi öğretmenlerinin atama mağduriyetlerine son verin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kabukcuoğlu...

15.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, kamuda yüzde 3, özelde yüzde 2 engelli kadrolarının yetersiz olduğuna, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle engelli vatandaşların sorunlarının birlikte aşılacağı kararlı günler dilediğine ilişkin açıklaması

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Saygı ve empatinin geliştirilmediği toplumlarda engelli vatandaşlarımızın özgür ve özgüvenle hayatlarına devamı beklenemez. Burada en büyük sorumluluk, pek tabii, devletimizindir. Engelli vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırmak için iyi niyetli bireysel çabalar, dernek ve vakıfların girişimi her ne kadar önemli olsa da yeterli değildir. Devletin kamuda koyduğu yüzde 3, özelde koyduğu yüzde 2 engelli iş kadroları yetersizdir. TÜİK verilerine göre engelli oranı yüzde 7 ise bu kadrolar da en az bir o kadar olmalıdır.

3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesiyle vatandaşlarımızın önünde engel olmak yerine engellilerle birlikte aşacağımız kararlı günler diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

16.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana ilinde elektrik kesintileri nedeniyle on-line eğitimde sıkıntı yaşandığına, bir TV yorumcusunun Süper Lig'de Türkiye Futbol Federasyonu ile yayıncı kuruluş arasında krize sebep olan 300 milyon liralık farkı devletin ödeyeceği iddialarını gündeme taşıdığına ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Pandemi süreci, tüm esnafı ve zanaatkarları, dar gelirli derin bir ekonomik krize soktu, insanlar işsiz kaldı. On-line eğitim görmekte olan çocuklarımız, zaten konsantre olamazken özellikle Adana'da yoğun elektrik kesintileri nedeniyle eğitim alamaz durumdadır.

Süper Lig'de, Türkiye Futbol Federasyonu ile yayıncı kuruluş arasında yaşanan yayın krizinde bir yorumcu, 300 milyon liralık farkı devletin ödeyeceğini, Cumhurbaşkanının söz verdiğine dair iddiaları gündeme taşıdı. Bütçeden yapılacak bu ödeme, aylardır hiç karşılaşmalarına çıkamayan amatör spor dünyasına, evine ekmek götüremeyen futbol antrenörlerine büyük bir haksızlıktır. Aylardır karşılaşmalarına çıkamayan, idman yapamayan tüm branştan amatör sporculara ve Adana'da özellikle antrenörlere maddi manevi sahip çıkmak, devletin asli unsurları arasındadır. Lütfen, bu büyük camiaya kimse kayıtsız kalmamasın.

BAŞKAN – Şimdi, Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. Sayın Grup Başkan Vekillerinden de ricam; lütfen, konuşmaları çok uzatmamaları ve bütün milletvekillerimiz de uygun görüyorlarsa bu pandemi şartlarından dolayı bu takdirle vermiş olduğumuz o birer dakika uzatmayı kaldırırsak bir saat kadar daha erken çalışmalarımızı tamamlama imkânına kavuşuruz. Sizler de uygun görüyorsanız bundan sonraki konuşmalarda bir dakika ilave süreyi vermeyeceğim. Bütün konuşmacılarımız konuşma süreleri olan o beş dakika içerisinde konuşmalarını tamamlayacak şekilde kendilerini planlasınlar lütfen.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Türkkan, buyurun.

17.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Afrin'de Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde çatışmada şehit olan Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun'a ve Kahramanmaraş'ta görevi sırasında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan polis memuru Barış Göl'e Allah'tan rahmet dilediğine, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü'nü kutladığına, İş Güvenliği Meclisinin raporuna, TÜİK'in enflasyon ve yabancılara konut satışı açıklamalarına, İstanbul ilinde havaalanlarındaki reklam panolarında "Türk vatandaşlığınız İstanbul'daki evinizle birlikte hazır." ilanlarına ve Hatay ilinde 500 bin Suriyelinin yaşadığına bu nedenle sağlık hizmetlerinde sıkıntı yaşandığına, Hatay iline bu ilave 500 bin nüfusun da göz önüne alınarak ödenek ayrılması gerektiğine ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine şehitlerimiz var. Afrin'de Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde terör örgütü PKK/YPG unsurları tarafından yapılan saldırı sonucu Uzman Çavuş Mehmet Altun şehit oldu bugün. Kahramanmaraş'ta da Polis Memurumuz Barış Göl, görevi başında uğradığı silahlı saldırı sonucu şehit düştü. Her 2 şehidimize de Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine ve Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Evet, bugün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Bugün, kutlanacak ya da tebrik edilecek bir gün değil, sayıları milyonları bulan engelli vatandaşlarımızın ve ailelerinin karşılaştıkları sorunları, zorlukları dile getirip çözüm sunma günü bugün.

Ülkemiz, maalesef, engelliler açısından erişilebilir ve yaşanabilir değildir. Fiziki ve mimari şartların yetersizliği, ortez, protez ve medikal eşyaların yüksek ücretleri, ulaşım araçlarının yetersizliği ile sosyal hayata katılımın düşük olması, engellilerin karşılaştığı en sık ve en temel sorunların başında

geliyor. Evde bakım ücretlerinin yetersiz olması ve bu yetersiz ücretin dahi herkese verilmemesi, Hükümetin en başta çözmesi gereken meseledir, sosyal devlet olmanın gereğidir. Engellilerin sorun ve talepleri göz ardı edilemeyecek kadar hassastır. Bir ülkenin kalkınma ve muasır medeniyet seviyesi, o ülkenin, dezavantajlı vatandaşlarına sağladığı kolaylık ve imkânla ölçülür. Engellilerin istihdam edilmesi gereken oran yüzde 4 iken bu oran, 50 ve üstü sayıda işçi çalıştıran özel işletmelerde ise yüzde 3'tür. Türkiye'deki toplam engelli oranını düşündüğümüzde bu çok düşük bir oran olarak kalmakta ve ihtiyacı karşılamamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ancak bu oranlara bile uyulmuyor, kadrolar doldurulmuş değil ve hemen hemen her kurumda boşluklar mevcut. Bu eksikliğin bir an önce tamamlanması gerekiyor. İYİ PARTİ olarak daha erişilebilir ve daha yaşanabilir, engelsiz bir Türkiye inşa etmek için çalışmaya son gücümüzle, aralıksız devam edeceğiz.

Yarın, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü. Ekmeğini yerin binlerce metre altından çıkaran, emek ve alın terinin timsali madencilerimizin Dünya Madenciler Günü'nü kutluyorum. Bu uğurda yaşamını yitiren tüm madencilerimizi rahmetle anıyorum. Tüm maden emekçilerine ve ailelerine sağlıklı ve mutlu bir yaşam diliyorum.

Maden işçilerimiz, kurlsız, güvencesiz, denetimsiz çalışmaya ve toplu ölümlerin gölgesinde kalmaya devam ediyor. Avrupa'da işçi kazalarında, maalesef, 1'inci sıradayız. İş Güvenliği Meclisinin yayınladığı rapora göre Türkiye'de 2020 yılının ilk on ayında 1.736 işçi hayatını kaybetti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Son sekiz ayda, pandemi sürecinde, çalıştığı yoğun şartlar nedeniyle 368 işçi, Covid-19 yüzünden hayatını kaybetti. İnsan yaşamına değer verilmemesi ve bir türlü alınmayan tedbirler yüzünden bu korkunç rakamlar azalacak gibi gözüküyor. Hükümeti iş ve işçi güvenliği için daha ciddi tedbir almaya ve konuya önemle eğilmeye davet ediyoruz.

Bugün enflasyon rakamları açıklandı. Gördük ki ekonomi değil, enflasyon şahlanmış Türkiye'de. TÜİK, rakamları tersinden okumaya alışık olduğu için enflasyonu yüzde 14 açıklamış. Aslında Türkiye'de enflasyon yüzde 40 beyler. Tencere kaynamıyor, evlere et girmiyor, insanlar geçim sıkıntısı çekiyor, faturalarını ödeyemiyor; sizin açıkladığınız rakamlara bakın. TÜİK verilerine göre, Türkiye genelinde yabancılara satılan konut sayısı bir önceki yılın eylül ayına göre yüzde 26 artmış, 5.269 olmuş. Yabancılara konut satışlarında Eylül 2020'de ilk sırayı 2.370'le İstanbul aldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son cümlelerinizi alayım.

Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Meral Akşener de ifade etmişti, İstanbul'da havalimanı reklam panolarında: "Türk vatandaşlığınız İstanbul'daki evinizle birlikte hazır." Bir inşaat şirketinin reklamı bu. 250 bin dolara ev alana yanında Türk vatandaşlığı bedava. Beş bin yıllık Türk devletinin vatandaşlığını 250 bin dolara ev alana promosyon malzemesi yaptınız. İşte, bu iktidarın, ülkenin tapusu olan vatandaşlarına verdiği değer bu. Türkiye'yi düşürdüğünüz durumun farkında mısınız, emin değilim fakat bu rahatsız edici durumu tekrar değerlendirmeniz gerekiyor diye düşünüyorum.

Son olarak Hatay'dan söz etmek istiyorum. Hatay'da Suriyeli sayısı, şehir nüfusunun yüzde 30'u. Hatay'da yaklaşık 500 bin Suriyeli yaşıyor ve bu nedenle sağlık personeli sıkıntısı yaşıyor Hataylılar. Hatay'a bu konuda personel takviyesi yapılması gerekiyor. Hastanelerde vatandaşlarımız coronavirus salgını nedeniyle yaptırdığı testin sonucunu günlerce bekliyor. Çünkü 500 bin ilave nüfus var şehirde. Hatay'ın her türlü ihtiyacı, bu 500 bin nüfusa göre planlanmalı, kurumlara gönderilen ödenek de buna göre ayarlanmalı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sağ olun.

Sayın Akçay, buyurun.

18.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde çıkan çatışmada şehit olan Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun ve Kahramanmaraş ilinde görevi sırasında uğradığı saldırı sonucu şehit olan polis memuruna Allah'tan rahmet dilediğine, sabah saatlerinde 5 şiddetinde bir deprem meydana gelen Siirt'in Kurtalan ilçesi ve çevre illere geçmiş olsun dediklerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Dünya Engelliler Günü, 1992 yılından bu yana 3 Aralıkta kutlanan bir farkındalık günüdür. Fakat bazı konular vardır ki 1 güne, 1 haftaya sığmayacak kadar önemlidir ve engellilik çok boyutlu bir meseledir. Engelli vatandaşlarımız, onların aileleri, devlet politikaları, sosyal hayat, meselenin boyutlarından bir kaçıdır. Ülkemizde görme, işitme, ortopedik, zihinsel, ruhsal ve duygusal, süreğen hastalık ve diğer engelli gruplarında yaklaşık 10 milyona varan vatandaşımız bulunmaktadır.

Engelli vatandaşlarımız, ülkemizin eşit haklara sahip vatandaşlarıdır. Sosyal devlet anlayışıyla engellilere fırsat eşitliği sağlamak, engellilerin yetenekleri doğrultusunda gelişmelerini teşvik etmek, ekonomik ve sosyal refahını temin etmek, devletin en temel vazifesidir. Bu kapsamda, var olan düzenlemelerin iyileştirilmesi için şu hususlara dikkat edilmelidir: Engellilerin toplumla bütünleşerek başkalarının yardımına muhtaç olmadan hayatını idame ettirebilmelerini temin edecek hukuki, fiziki ve diğer şartlar oluşturulmalıdır. Engelsiz bir Türkiye, engelsiz bir toplum, engelsiz bir gelecek için sorumluluk şuuru, empati kültürü, dayanışma ve yardımlaşma duygusu, muhakkak suretle canlı ve aktif tutulmalıdır. Engelli vatandaşlarımızın maddi sorunlarının çözüldüğü, engelsiz yaşam şartlarının oluşturulduğu, eğitim ve rehabilitasyon haklarından yararlanarak güçlendirildiği, bakımlarının ve sosyal güvenlik haklarının güvence altına alındığı düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Engellilerin yaşama sevincini artıracak ve yaşam kalitesini koruyacak sosyal politikalar geliştirilmelidir. Engelli ve engelli yakını aylığının yükseltilmesi ve engelli aylığı ödenmesinde aile geliri yerine bizzat kendi gelirlerinin esas alınması gerekir. Doğuştan ya da işe girmeden önce engelli olanların, malul şartlarından da yararlandırılmasının uygun olacağını düşünüyoruz ve engellilerin kamu istihdam kotası da artırılması gereken hususlardan biridir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, engelli vatandaşlarımızın durumlarının iyileştirilmesi konusunda dün olduğu gibi bugün de desteğimizin süreceğini belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde PKK/YPG terör örgütü tarafından yapılan sızma girişimi sırasında çıkan çatışmada Piyade Uzman Çavuşumuz Mehmet Altun şehit olmuştur. Güvenlik güçlerimiz, bu menfur saldırıya misliyle karşılık vermiş ve 6 teröristi enterne etmiştir. Kahraman Mehmetçik'imiz; Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı, Barış Kalkanı Harekâtlarıyla terörden arındırılmış bölgelerde teröristlere göz açtırmamakta, bölgede asayiş, huzuru, can ve mal güvenliğini sağlamaktadır. Bu vesileyle şehidimize ve bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı, görevini ifa eden güvenlik güçlerimize muvaffakiyetler diliyorum.

Sayın Başkan, Kahramanmaraş'ta güvenlik güçlerimizin gözaltı işlemine mukavemet gösteren cinayet zanlılarının menfur saldırısı sonucunda bir polis memurumuz şehit olmuş, 1'i polis 5 vatandaşımız yaralanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Şehidimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz. Kimden ve nereden gelirse gelsin, güvenlik güçlerimizi hedef alan her saldırıyı kınıyor ve lanetliyoruz.

Sabah saatlerinde Siirt'in Kurtalan ilçesinde 5 şiddetinde bir deprem meydana gelmiştir. Etkisi çevre illerde de hissedilen deprem nedeniyle can ve mal kaybının olmaması sevindiricidir. Siirt'e ve depremin hissedildiği çevre illerimize geçmiş olsun diyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

19.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, TÜİK'in yüzde 14 enflasyon rakamı açıkladığına, iktidarın TÜİK'in açıkladığı bu enflasyon rakamını 4 Aralık 2020'de toplanacak Asgari Ücret Tespit Komisyonundaki verileri manipüle etmek için kullanmaya kalkacağına, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü vesilesiyle Soma ve Ermenek madencilerine verilen sözlerin yerine getirilmesi için adım atılması gerektiğini hatırlattıklarına, Hakkâri ilinde 61 yaşındaki Şerali Dereli ve 16 yaşındaki Özcan Erbaş'ın öldürülmesi hakkında Hakkâri Valiliğinin açıklamalarına, Hakkâri ilinde sıkışan trafikte bir polis memurunun tartıştığı 2 kişiyi bacağından vurduğuna fakat hakkında bir soruşturma olmadığına, bu yaşananlarla Kürt halkında büyük kırılmalar yaratıldığına ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; enflasyon rakamları açıklandı TÜİK tarafından. Hani biz biliyoruz TÜİK'in rakamları hormonlu rakamlar, gerçekleri yansıtmıyor ama TÜİK'in bu rakamları bile artık enflasyondaki yükselişi gizleyemiyor ve yıllık enflasyonun kasım ayında yüzde 14'e yükseldiği görüldü. Bu enflasyondaki artış, beklentilerin üzerinde gerçekleşti doğrusu. Bütün ekonomistler biraz daha düşük artış bekliyorlardı, onun üstünde gerçekleşti.

Baktığımızda, en yüksek artış, ulaştırma ve gıdada yaşanmış vaziyette. Yani halkı en fazla vuran konulardan 2 tanesi ulaştırma ve gıda, işçileri, emekçileri, dar gelirli en fazla vuran 2 konu ve enflasyon sepetindeki 418 maddeden 322'sinin ortalama fiyatında artış gerçekleştirilmiş. Şimdi baktığımızda bu rakam, aslında bir kez daha şunu gösteriyor: Bu iktidarın ekonomi politikaları, özellikle enflasyonu düşürmeye dönük olan ekonomi politikaları, tam olarak bir fiyaskoyla karşı karşıya kalmıştır, bütün tezler çökmüştür, hani o enflasyon-faiz ilişkisi tezleri de Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı tarafından ileri sürülen o tez de tam olarak çökmüş vaziyettedir.

TÜİK, enflasyondaki artışı saklayamamaktadır. Aslında bugün, halkın masasına yansıyan, halkın evine yansıyan, halkın filesine yansıyan gerçek enflasyon ise yüzde 35-40 dolaylarındadır; bu da çok açık ortadadır. Yani enflasyon büyüyor, işsizlik rakamları büyüyor, artışı gösteriyor, iflas ve icra davaları artıyor, dış ticaret açığı büyüyor ama iktidar, ekonominin büyüdüğünden söz ediyor. Bu büyüyen ekonomi, sarayın ekonomisidir; iktidarın yandaşı olan şirketlerin ekonomisi büyümektedir, yoksa halkın ekonomisinde bir büyüme yok, tam tersine küçülme vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şunu da bir kez daha hatırlatmış olalım: TÜİK’in bu yalan olan enflasyon rakamlarını, yarın görüşülmeye başlanacak olan Asgari Ücret Tespit Komisyonundaki verileri manipüle etmek için de kullanmaya kalkacaktır iktidar. Bunu yapmasa iyi olur çünkü Asgari Ücret Tespit Komisyonunun masasında olan veriler, aslında gerçekleri gizleyemez. Bugün baktığımızda, gerçekten dar gelirli, emekçiler ve işçiler için biraz rahatlatacak bir asgari ücrete ulaşılması için asgari ücretin 4 bin lira civarında olması gerektiğini bir kez daha vurgulamış olalım.

Dünya Madenciler Günü: Bu vesileyle bir kez daha bütün partilere burada hatırlatıyorum ki madencilere söz verildi hem Soma hem de Ermenek madencilerine ve bu madencilerin taleplerinin yerine getirileceği sözü verildi, iktidar tarafından da bu söz verildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Lütfen buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

Bugüne kadar herhangi bir adım atılmadı, ocağın ortasına yaklaşıyoruz, Soma ve Ermenek'teki maden işçilerinin son derece ağır çalışma koşullarında hayatlarını sürdürmeye çalışan madencilerin taleplerinin karşılanması için mutlaka adım atılması gerekir, bütçe sonrasında bunun hazırlıklarının yapılması gerekir. Bir kez daha hatırlatmış olalım Dünya Madenciler Günü vesilesiyle.

Şimdi, sayın vekiller, özellikle iktidar partisine sesleniyorum. Bakın, dün de burada söyledim, konuştum, bir kez daha size hatırlatacağım. Hakkâri’de ne olduğunu bir araştırın bakalım, Hakkâri’de ne oluyor, bir anlayın bakalım. Neden? Şimdi, bir ay içerisinde, Hakkâri’de 61 yaşındaki Şerali Dereli -bunu daha evvel burada da konuşmuştum- ve iki gün önce de 16 yaşındaki genç Özcan Erbaş, askerlerin kurşunlarıyla infaz edildi, ikisi de.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

Şimdi, Hakkâri Valiliği, kendi arazisinde öldürülen Şerali Dereli için bir bahane uydurdu ve kalbinden vurulmasına karşın, otopsi raporuna kadar ateşli silahla öldürüldüğünden bahsetmedi. Hâlâ bir tutuklanma yok, ifade alınması yok, herhangi bir soruşturma yok. Neden Şerali Dereli kendi toprağında vuruldu, bu belli değil, herhangi bir soruşturma yok.

Şimdi akla ziyan bir açıklama 16 yaşındaki Özcan Erbaş için de yapıldı Valilik tarafından. Sırtından vurulan ve cenazesi amcasına taşınan 16 yaşındaki bir genç için “Havaya ateş açılması sırasında vuruldu.” dendi. Yani havaya ateş açmış askerler, o kurşunlar gitmiş sırtından 16 yaşındaki

Kürt gencini vurmuş! Yani Kürt gençlerinin canı bu kadar ucuz mu ya, bu kadar ucuz mu? Bu iktidar, bu işi bu kadar hafife mi alıyor? Siz görmüyor musunuz olan bitenleri? Nasıl oluyor da havaya atılan bir kurşun gidiyor çocuğun sırtından vücuduna giriyor? Soruşturma var mı? Soruşturma yok. Kim, neden yapmış belli mi? Belli değil, hiçbir soruşturma yok.

Şimdi, ben dün bunları da konuşmuştum. Ben konuşurken başka bir şey daha olmuş Hakkâri’de. Bir polis memuru, trafikte sıkışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oluç, son kez açıyorum, tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim, tamam.

Trafikte bir sıkışma yaşanıyor, bir tartışma çıkıyor. Polis memuru, aracından çıkıyor, tartıştığı 2 yurttaş bacağından vuruyor, Hakkâri’de, trafikte sıkışma yaşandığı için! Yahu, mesela İstanbul’da, İzmir’de, Ankara’da bir polis memuru, çıkıp tartıştığı vatandaşı bacağından vurabilir mi? Vurmaz. Neden? Çünkü onlar Kürt değil ama Kürt olduğu zaman, Hakkâri’de bacağından vurabilirsiniz tartıştığınız yurttaş! Bu anlayışa sahipsiniz. Ya, mafyayla bu kadar yakın ilişkiye girdi bu iktidar; şimdi, bu mafyatik ilişkileri belli ki güvenlik kuvvetlerinin içine de taşımışlar. Peki, vuranın ifadesi alınmış mı, bir soruşturma var mı? Yok. Ama kimin ifadesi alınıyor? Vurulanın. Ya, bacağından vurulmuş, onun ifadesi alınıyor. Şimdi, durum bu.

Bakın, bir kez daha söylüyorum bunu: Siz “Kürt’e adalet yok, Kürt’e kurşun sıkılabilir, Kürt’e zulum yapılabilir.” anlayışını bu şekilde geliştirerek emin olun Kürt halkında çok büyük kırılmalar yaşıyorsunuz ve yaratıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Son cümlemi söylüyorum.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bunun sonuçları Türkiye açısından iyi değildir. Bunu bir kez daha hatırlatıyoruz ve bu konuda ciddiyete davet ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

20.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü’ne, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü’nde Somalı ve Ermenekli madencilere verilen sözleri hatırlatığına, bugüne kadar hayatını kaybeden maden emekçilerine rahmet dilediğine, pandemi sürecinde ciddi tehdit altında çalışan madencilerin 4 Aralık Dünya Madenciler Günü’nü kutladıklarına, RTÜK’ün Habertürk televizyonuna verilebilecek en üst cezayı verdiği, hafta sonunda Tekel bayilerinin kapalı olduğuna ama içki ve sigara da satan marketlerin açık olduğuna, Artvin ili Murgul ilçesinde siyanürle altın ayrıştırılmasına karşı olduklarına, eczacıların Covid-19’un eczacılar için de meslek hastalığı olarak kabul edilmesini talep ettiklerine, pandemi sürecinde eczacıların devlet tarafından desteklenmesi gerektiğine, eczacılarla birlikte tüm sağlık emekçilerini bir kez daha selamladığına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bugün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Her sene bizi buradan, Meclis çalışmalarını izleyen, grup toplantılarına katılan engellilerimiz, bugün Meclise en çok yaklaşabildikleri yerde ve kısıtlı sayıdaki temsilciyle, pandemi şartlarında bir basın toplantısı yaptılar. Bize de, Mecliste grubu bulunan tüm siyasi partilere davet gelmişti; 3 siyasi partinin temsilcileri vardı orada, ben de bulundum. Taleplerini buraya taşımayı bir borç biliyoruz:

Birincisi, engelli istihdam kotasının yüzde 6'ya çıkarılmasını haklı olarak Meclisten talep ediyorlar.

İkincisi, 2022 ve 2828 sayılı Yasaların, engelliler lehine değiştirilmesini istiyorlar çünkü hane içinde fert başına düşen gelir kriterinde bu ailenin geliri yüksek çıkınca engelli desteklerden yararlanamıyor ama tek başına, yalnızlaşan, hayattan soyutlanan, kendi parası olmayan engellilerin çok zorlandığını ifade ettiler. Burada engelli aileleri için bu kriteri sadece engellinin kişisel geliri olarak bakılmasını istediler.

696 sayılı KHK “Engelliler lehine değişmeli.” diyorlar. “Emekliliği geldiğinde, on beş yıl sigortalılıktan sonra resen, mutlaka emekli olmak yerine çalışmaya devam etmek isteyen engellinin bu tercihi kendisine bırakılmalıdır.” diye ifade ediyorlar.

SGK'nin yıllar önce alınmış engelli raporlarını yeni kriterlere göre yeniden talep edip -örneğin, on yedi yıldır emekli olan bir engellinin emeklilik hakkını elinden alan, olmayacak bir düzenlemeye isyan ediyorlar- bu kazanılmış hakka dokunması gerçekten vicdani değil. On yedi yıldır emekli, şimdi nasıl yeniden çalışsın, nerede iş bulsun, mümkün değil, bunu ifade ediyorlar.

Bir de biz, hepimiz orada pandeminin engellilere daha ne çok zararlar verdiğini ve farkında olmadığımız zorluklardan haberdar olduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bizler sadece gözlük kullandığımız için maske buğu yapıyor, ondan bile şikâyet ediyoruz. Oysaki öğrendik ki örneğin, biyonik kulak kullanıcılarının pilleri değiştirilemiyor, hastanelere gidilemiyor, pandemi sebebiyle hastayı kabul etmiyorlar. Sadece pandemiye bakan hastanelerde duyamaz hâle geliyorlar; konuşma için işaret dilini kullanıyorlar, yüzde 80'i dudak hareketleri ve yüz mimikleri. Maske, artık onları konuşamaz hâle, iletişim kuramaz hâle getirmiş.

Kur artışları nedeniyle cihazlarda ve kullanılan ortez, protezlerde devletin ödediği fiyat sabit kalmış, kur artışından devasa fiyat farkları talep ediliyor. Bizim önerimiz: Bugün buradan bakanlara iletilsin, hızla Sağlık Bakanı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı ve sosyal güvenlikten sorumlu bakan, temsilcileri çağırıp dinlesinler ek tedbirler için ve Meclisten de gruplar olarak anlaşırsak önümüzdeki hafta biz davet edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çünkü görmediğimiz, bilmediğimiz ciddi sıkıntılar var.

4 Aralık Dünya Madenciler Günü'nde ben de Somalı ve Ermenekli madencilere verilen sözleri, “15 Ocağa kadar” Süleyman Soylu'nun “Bunu ben çözeceğim.” sözünü ve geçen hafta maalesef yine jandarmanın Ermenek'te müdahale etmesini hatırlatıyorum.

Bugüne kadar Türkiye'de ve dünyada hayatını kaybeden bütün maden emekçilerine bir kez daha rahmet diliyoruz. Bütün madencileri dayanışma duygularımızla selamlıyoruz. Yeryüzü sıcak olsun diye yerin binlerce metre altında kazma sallayan ve Covid şartlarında da ciddi tehditte olan madencilerin gününü bir kez daha buradan kutluyoruz.

Sayın Başkan, RTÜK, Habertürk televizyonuna öyle bir ceza verdi ki bir televizyona verilebilecek on üst cezayı verdi. Tekrarında on gün kapatacaklar, tekrarında lisanslarını iptal edecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son olarak açıyorum, toparlayın lütfen.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz bu cezanın, Berat Albayrak'ın istifasını duyuran 5 kanaldan biri olan Habertürk'e -biri Bloomberg zaten, Halk TV, Tele1 ve KRT- RTÜK tarafından bir had bildirme, onu cendereye sokma, onun başını giyotinine altına koyma kararı olduğunu ve bunun doğrudan bir otosansür zorlaması olduğunu ifade etmek istiyoruz.

Tekel bayilerinin isyanı var, daha doğrusu, Manisa Bakkallar Odası Başkanı ve çok sayıda bakkallar odası başkanının ilettiği bir şey var: Hafta sonu tekeli bayileri kapalı ama marketler açık! Mesele içki, sigaraysa zaten büyük marketler bunu satıyor. Zaten eğer mesele içki, sigaraysa siz devlet olarak bunun azaltılması için, kullanılmaması için önerilerde bulunursunuz, ayrı, karar şahsındır; böyle bir şey yaparsanız yaşam biçimine müdahaledir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum Sayın Özel, tamamlayın lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İçki satıyor diye, sigara satıyor diye siz tekeli bayilerini cezalandıramazsınız. Küçük dükkanın, mini marketin ruhsatına yanlışlıkla “market” yazılmış, bunları da Migros'la falan bir tutamazsınız. Buralarda gerçekten haksızlıklar var, buna bakın.

Sayın Başkanım -anlayışınızla- son iki konu var çok kısa; bir tanesi Artvin Murgul'da -ifade edildi- siyanürle altın ayırıştırma çalışmasında Murgul'u yok edecekler. Biz bu girişime karşıyız. Milletvekilimizin çalışmalarına CHP Grubu olarak destek veriyoruz. Murgul'un mahvedilmesine izin vermeyeceğiz, Murgul halkının yanındayız.

Son sözüm de kendi meslektaşlarımla ilgili, Sayın Başkan. Son olarak, eczacı Atilla Ada 28 Kasım'da, Nizam Çileli 30 Kasım'da ve 2 Aralık'ta da Tevfik Fikret Atılğan'ı kaybettik; 25 eczacı meslektaşım Covid'de hayatını kaybetti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 7 eczacı teknisyeni hayatını kaybetti. Bunlar isimlerini bildiklerimiz, en son olarak Sayın Hayri Tuna ve rahmetli Belgin Kürşat Toraman'ı kaybettik 1 Aralık'ta ama daha ismini bilmediğimiz, bize ulaşmayanlar da çok. Eczacılar Covid ortamında sağlık emek ordusunun birer mensubu olarak büyük bir mücadele veriyorlar, hayatlarını ortaya koyuyorlar. Hepsini buradan bir kez daha saygıyla selamlıyorum, kayıplarımızı rahmetle anıyorum. Onların düzenli olarak testten geçirilme taleplerini, düzenli olarak koruyucu ekipman desteği taleplerini, kâğıt ortamda düzenlenen reçetelerin virüs taşıdığı için kaldırılması taleplerini, bozulan ekonomilerine katkı taleplerini, Bilim Kurulunda eczacıların da temsil edilmesi talebini ve Covid-19'un tüm sağlık çalışanlarıyla birlikte eczacılar için de meslek hastalığı kabul edilmesi taleplerini bir kez daha dile getiriyor, kahraman meslektaşlarımızı tüm sağlık emekçileriyle birlikte bir kez daha selamlıyorum. İyi ki varlar, iyi ki bizi yaşatmak için yaşam mücadelesi veriyorlar hatta bu uğurda ölenleri var.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu...

21.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde çıkan çatışmada şehit olan Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun'a ve vefat eden Milli Eğitim ve Milli Savunma eski Bakanlarından Nevzat Ayaz'a Allah'tan rahmet dilediğine, meydana gelen deprem nedeniyle Siirtlilere geçmiş olsun dileklerini ilettiğine, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nü kutladığına, Azerbaycan'ın kazandığı zaferin Türkiye ile Türk dünyasını kara yoluyla birleştirdiğine, Ankara ilinde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası salonu ve opera binasının açılışının Covid-19 tedbirleri çerçevesinde gerçekleşeceğine, savunma sanayisinde geline nokta ve devam eden çalışmaların dosta güven düşmana korku saldığına, pandemi sürecinde kısa bir sürede solunum cihazı üretildiğine ve bir sorun yaşanmadığına, 2 pandemi hastanesinin kırk beş günde hizmete açıldığına, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü'nü ve 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde teröristlerle çıkan çatışmada Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun'un şehit olduğu haberi geldi. Kendisine Allah'tan rahmet ve mağfiret diliyorum, yakınlarına sabırlar diliyorum.

Farklı bakanlıklarda ve görevlerde devletimize, milletimize hizmet etmiş, Çankırlı değerli hemşehrimiz ve değerli devlet adamı Nevzat Ayaz Hakk'ın rahmetine kavuştu. Kendisine Allah'tan rahmet, kederli ailesine sabırcemil niyaz ediyorum.

Siirt'te bugün meydana gelen deprem sebebiyle de Siirtli kardeşlerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Bugün Dünya Engelliler Günü. Engelli kardeşlerimize istihdam noktasında büyük imkânlar sunmuş ve bundan sonra da sunmaya devam edecek olan AK PARTİ hükümetleri olarak sosyal hayata dâhil olma noktasında çevresel faktörleri de büyük oranda ortadan kaldırdık, ilgili kanunları çıkardık, uygulamaları da kararlılıkla yakından takip ettik ve ediyoruz. 2002 yılında eğitimden yararlanan engelli öğrenci sayısı 53 bin iken 2020 yılında bu rakam 450 bine yaklaşmıştır. 2007 yılında evde bakım için ayrılan bütçe 43 milyon iken bu rakam 2020 yılında 8 milyarı geçmiştir. “Önce insan” diyen, insanı yaratılmışların en şereflisi olarak gören bir geleneğin mensupları olarak bizler, her konuda engelli kardeşlerimizin yanında yer almaya, onların hayatlarını kolaylaştırmaya büyük önem veriyoruz. Bundan sonraki süreçlerde de hassasiyetle engelli kardeşlerimizin standartlarını yükseltmek için samimi gayretlerimizi hep birlikte ortaya koyacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Bu vesileyle, tüm engelli kardeşlerimizin Dünya Engelliler Günü'nü kutluyorum.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; elhamdülillah, yirmi sekiz yıl sonra Dağlık Karabağ' da ezan sesleri yükseliyor. Azerbaycanlı kardeşlerimizin kazandığı stratejik açıdan çok büyük önem arz eden bu muhteşem zaferle, Türkiye ile Türk dünyası kara yoluyla birleştirilmiş, siyasi ve ekonomik açıdan büyük kazanımlar elde edilmiştir. “Türkiye'nin manevi ve siyasi desteği zaferimizde büyük rol oynadı.” diyen Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın Aliyev'in de ifade ettiği gibi bu zaferde Türkiye'nin ve Sayın Cumhurbaşkanımızın net iradesi çok önemli rol oynamıştır. Bu bağlamda, Sayın Cumhurbaşkanımız, milletimizi ve devletimizi temsilen 10 Aralıkta Azerbaycan'da bir resmî ziyarette bulunacaklardır, bu zafer sevincine milletimizi temsilen ortak olacaklardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde kazanımlarımızı muhafaza ederken yeni kazanımlar elde etmek için tüm azim ve gayretimizi de ortaya koyuyoruz.

Bugün Ankara’da Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası salonu ve opera binasının açılışı Covid tedbirleri çerçevesinde gerçekleşecek. Gerçekten muhteşem bir eser. Bu eseri Ankara’mıza, ülkemize kazandırmış olduk, hayırlı olsun.

İstanbul’da da, artık sonuna geldiğimiz Atatürk Kültür Merkezi’ni de inşallah yakında hizmete açacağız. Bununla birlikte, Taksim’de inşa edilen Taksim Camisi’nde de son aşamaya geçilmiştir. İnşallah, o da yakında ibadete açılacak. İşte, bu fotoğraf çok anlamlı bir fotoğraftır.

Değerli milletvekilleri, ulaşımdan sanayiye, sanattan spora her alanda büyük başarılarla imza atıyoruz. Savunma sanayisinde çalışmalar pandemiye rağmen ara vermeden sürüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, tamamlayın lütfen sözlerinizi.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Türkiye “tam bağımsız savunma sanayisi” hedefiyle kararlı bir şekilde yoluna devam ediyor. İnsansız hava araçlarıyla dünyanın önde gelen güçlerinden biri hâline gelen Türkiye, savunmada söz sahibi olduğu başlıkları çeşitlendiriyor. Yerli ve millî savaş gemilerimiz, füzeler, yerli ve millî uçak gemimiz, elektromanyetik sistemler, helikopterler, savaş uçaklarımız ve yerli motor çalışmalarımız inşallah son aşamaya gelmek üzere. Çok yakında kendi ürettiğimiz motorları da kendi araçlarımızda kullanmaya başlayacağız. ALTAY tanklarını yerli ve millî olarak üretip şanlı ordumuza teslim edeceğiz. Savunma sanayisinde geldiğimiz bu nokta ve devam eden çalışmalar dosta güven, düşmana korku salıyor.

Pandemi sürecinde, on dört gün gibi kısa bir sürede seri üretim bandından indirilen yerli ve millî solunum cihazını ürettik ve gelişmiş ülkelerin solunum cihazı sorunu yaşadığı dönemde Allah’a çok şükür, biz sorun yaşamadık ve ürettiğimiz solunum cihazlarını ihtiyaç duyan ülkelere gönderdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, rica ediyorum tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Her biri 1.800 yataklı 2 pandemi hastanesini kırk beş gün gibi kısa bir sürede hizmete açtık.

İşte, AK PARTİ hükümetlerinin en büyük başarılarından biri de kendimize olan öz güvenimizi yeniden inşa etmesidir. Kendimize, ülkemize ve insanımıza güvenelim.

4 Aralık Madenciler Günü’nü kutluyorum. 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü’nü kutluyorum. Bu vesileyle, kadınlara yapılan taciz ve tecavüzleri buradan lanetliyorum. Ancak tecavüzcüleri ayıran, üzerlerine gitmeyen yaklaşımı, zihniyeti de kınıyorum. Bu konuda, İstanbul’da il yönetimi ve ilçe yönetimleriyle ilgili, 26’ncı Dönem CHP Milletvekili Barış Yarkadaş’ın ortaya koyduğu yaklaşımlarla ilgili -bu olayın üstünün örtülüp örtülmeyeceğiyle ilgili- CHP yönetiminden de net bir tavır konulmasını bütün kamuoyu adına beklediğimizi ifade ediyor, hepimize saygılarımı sunuyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ensar Vakfını söyle.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

22.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Cumhuriyet Halk Partisinin net tutumunu ortaya koyalım; tabii, kadın cinayetlerinde, kadına karşı şiddette veya taciz, tecavüz gibi iddialarda: Bir: Kadının beyanı esastır. İki: Sıfır taviz ve ne gerekiyorsa yapılır. Herhâlde bir dil sürçmesi oldu, bu konuda tepkisiz kalma falan... Örneğin, bugün Abdulkadir Selvi'yi açık okuyabilirsiniz, bu konudaki meselelerde, Maltepe'deki meselede olayı Canan Kaftancıoğlu'nun kendisinin duyduğu, mağdur kişiyi çağırdığı, “Böyle bir şey mi var? Bir şey duydum.” deyip olayın gerçek olduğunu öğrenince mağdura “Biz partideki gereğini yaparız ama sen savcıya git.” diyerek doğduran yönlendirdiği net olarak ortaya çıktı. Ümraniye'deki meselede, mağdurun avukatının yaptığı açıklamada, Canan Kaftancıoğlu'nun mağdurun arkasında durduğunu ve kendisinden güç aldıklarını açıkladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Olay, bahsedilen kişi tarafından kamuoyuna taşındığında görüldü ki zaten disipline verilmiş, disiplin kurulu toplantıya çağırılmış, ertesi gün de partiden atıldı, ihraç edildi. İstanbul il yönetimi gereğini yaptı. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezi olarak da bu konuda, bu ihraçların hızla onaylanması noktasında hiçbir tavizimiz olamaz. Tacizde, tecavüzde ve kadına karşı şiddette, bu tip durumlarda sıfır tolerans... Özellikle “Seninki öyle, benimki böyle.” tartışmaları ne bu ülkedeki kadınlara ne bu topluma bir şey getirir. Herkes bu konuda failin ve mağdurun kimliğine kör, hangi siyasi partiden olduğuna kör, toplumdaki durumuna kör, kadından yana ve tacizcinin tam karşısında kaya gibi durmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tavrımız budur, herkesten de bunu bekleriz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

23.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Siirt ilinde meydana gelen deprem dolayısıyla Siirt halkına geçmiş olsun dileklerini ilettiklerine, Siirt depremiyle ilgili yaptığı paylaşımlardan dolayı sosyal medya hesabında kendini AK PARTİ medya tanıtım başkanı olarak tanıtan Nilüfer Kaftancı isimli kişiyi lanetlediklerine ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Batman-Siirt arasında bir deprem meydana geldi, Siirt Kurtalan'da ağırlıklı olarak hissedildi. Neyse ki can kaybı yok. Hem Batman hem Siirt halkına geçmiş olsun dileklerimizizi iletiyoruz.

Bu arada Nilüfer Kaftancı isimli kişi -kendi sosyal medya hesabında AK PARTİ medya tanıtım başkanı sıfatıyla geçiyor, ben tanımadığım için oradan okuyorum, AK PARTİ Grubu mutlaka tanır-bir sosyal paylaşımında bulunmuş, demiş ki: “2019 seçimlerinde HDP'ye yüzde 50 oy vermiş Siirt Kurtalan'da deprem meydana gelmiş, başınıza taş yağmadığına şükredin.” Bu paylaşımı yapan zihniyeti, kişiyi gerçekten lanetliyoruz. Kürt halkına ve insanlığa düşmanlığın bu kadarı çok ayıbın ötesinde bir şeydir. Bunu da vurgulamış olayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Grup Başkan Vekillerinin söz talepleri karşılandı.

Sayın İmran Kılıç, buyurun.

24.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Kahramanmaraş ilinde görevi sırasında silahlı saldırı sonucu şehit olan polis memuru Barış Göl'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kahramanmaraş'ta aranan kişiyi otelde yakalamak isterken silahlı saldırı sonucu yaralanan polis memurlarından Barış Göl kaldırıldığı hastanede şehit oldu. Şahsın kaldığı otele gelen polisler aranan kişinin silahlı saldırısına uğradı. Olayda arkadaşıyla birlikte yaralanan polis memurunun şehit olması hepimizi acıya boğdu. Saldırganın yaralı olarak yakalandığı olayda şehit olan polisimize Allah'tan rahmet, yaralı polisimize acil şifalar, Kahramanmaraşlı hemşehrilerimize ve milletimize başsağlığı diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kaya, neyle ilgili söz talebiniz?

AHMET KAYA (Trabzon) – Engellilerle ilgili.

BAŞKAN – Hemen sizin önünüzde engelliler günüyle ilgili konuşmak isteyen 10 arkadaşımız daha var, benim söz vermediğim. Kusura bakmayın.

Değerli milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Isparta Milletvekili Aylin Cesur ve 19 milletvekili tarafından engelli vatandaşlarımızın sorunlarının detaylı tespitlerinin yapılabilmesi ve engelli vatandaşlarımızın karşılaştığı çevresel ve toplumsal engelleri aşmak için bir yol haritası oluşturulabilmesi amacıyla 3/12/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3/12/2020 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Lütfü Türkkan

Kocaeli

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Isparta Milletvekili Aylin Cesur ve 19 milletvekili tarafından, engelli vatandaşlarımızın sorunlarının detaylı tespitlerinin yapılabilmesi ve engelli vatandaşlarımızın karşılaştığı çevresel ve toplumsal engelleri aşmak için bir yol haritası oluşturulabilmesi amacıyla 3/12/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 3/12/2020 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, tekrar hatırlatıyorum. Belirlenmiş sürelerin dışında ek süre vermeyeceğim. Konuşmalarınızı belirlenmiş süre içerisinde tamamlayacaksınız. Takdir yetkimi ek süre vermemekten yana kullanıyorum bugün.

Doktor Hanım, siz de iyi anlarsınız, pandemi kuralları.

Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Aylin Cesur, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Cesur astım problemi olduğu için maskesiz konuşuyor, sağlık problemi olmayan bütün arkadaşlarımız maskeli konuşacaklar.

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün Dünya Engelliler Günü; engellilerimiz ve ailelerini sevgiyle, saygıyla kucaklıyoruz. Onlar her gün engellerle yaşıyor ülkemizde ama kastettiğim sağlıktan dolayı olan engelleri değil. Devleti yönetenlerin onlara, hele de Covid sürecinde ihtiyacı olanları sağlamak yerine, neredeyse sorunlarını yok sayan bir görmezden gelmezlik yüzünden engellilerimizin sorunları katbekat artmış vaziyette. Engellilerimiz için gerekli erişilebilirlik koşulları ve fırsat eşitliğini sağlamak devletin görevi ve maalesef onlar her gün ülkemizde ihmallerden kaynaklı olarak yeni engellerle mücadele etmek zorunda kalıyorlar.

Ne diyorum anlatayım: 2011 yılında Türkiye’de TÜİK tarafından “Nüfus ve Konut Araştırması” adlı bir modelleme yapılmış ve “Ülkemizde 4 milyon 876 bin kişinin en az bir engeli var.” diyor araştırma. Yıl 2020, dokuz yıl geçmiş, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı raporlarında hâlâ 2011 istatistikleri kullanılıyor, iyi mi? Bakanlık görmüyor engellileri ve Mart 2020’de Ulusal Engelli Veri Bankası’na kayıtlı 2 milyon 533 bin engellimiz var yani Bakanlığın bu veri sistemi yüzde 50’sini kapsayabiliyor. Bu sisteme ulaşmak çok zor ve devlet gitmiyor engelliye, diyor ki: “Gel, kendin kayıt ol.” Dolayısıyla, yok sayıyor.

Bakınız, engelli yardımı bir hükümet icraatı değil, zaten sosyal devletin olması gerekeni ve ülkemizde kırk dört senedir var bu yardım. Süleyman Demirel zamanında, 1976’da yürürlüğe girdi kanun, 27 hükümet geçti, düzenlemeler yapıldı ama on sekiz yıldır sizin yapmadığınız düzenlemelerle ve gelenen noktada engellilerimiz hiç bu kadar kötü duruma düşmediler. Şimdi, bugün ödenen meblağ çok az, zaten tahmin edemeyeceğiniz güçlüklerle karşılaşıyorlar. Açlık sınırı 2.431 lira olan ülkemizde 567 lira engelli aylığı var ve yüzde 70 üzeri engeli olan vatandaşlarımızın aylığı 854 lira. Bunların derhâl artırılması gerekli değerli arkadaşlar.

Bakın, şimdi, bir de ne çıktı karşımıza? Engelli vatandaşımıza gitmesi gereken bu yardımlarda bile usulsüzlük yapmışsınız. Sayıştay 2019 raporuna göre “Her ay 40.746 kişi Ulusal Engelli Veri Sistemi’ne kayıtlı olmadan, 30.633 kişi ise engelli raporu olmadan devletten evde bakım ödemesi almış. Yine, engelli sağlık raporu olmayan 95.917 kişiye, engeli yüzde 40’ın altında olmasına rağmen 22.049 kişiye de her ay engelli aylığı ödemesi yapılmış.” diyor Sayıştay. Bu şüpheli ödemelerin miktarı 1 milyar 811 milyon lira. Bunu açıklamanız lazım.

Şimdi, devletin tek başına destek olması yetmiyor. Engellilerimizin hayata aktif vatandaşlar olarak katılması için birtakım düzenlemeler yapmanız gerekiyor. Mesela, Avrupa, kaynaklarını engelli istihdamını artırmaya kullanıyor. Mesela, Belçika’da devlet iş yerlerine ekstra ödenek sağlıyor engelliler için. Türkiye’de nedir hâlimiz, bakalım. İstihdamda engelli kotası son derece yetersiz. Bizde 50’nin üzerinde çalışanı olan sektöre yüzde 3, kamu iş yerlerinde ise yüzde 4 kota var. Memurlar

için yine yüzde 3. Engelliler her platformda bağıryorlar, bize ulaşıyorlar her yerde “Duyun sesimizi.” diye ama siz kendi engelleriniz yüzünden, işitmez kulaklarınızla duymuyorsunuz onları. Yani bizim kota üzerinde 10.482 engellimiz çalışıyor. Kimse kota üstünde engelli çalıştırmaya teveccüh etmiyor demek bu. Nasıl etsin, işverenlerin de durumu ortada. Siz yapacaksınız, siz sağlayacaksınız bunları. Ve kotaların doldurulmadığı 25.851 iş pozisyonu var ama engellilerimiz bu işlerle buluşturulamamış iyi mi? Şimdi, hâlbuki Almanya’da 15’in üzerinde, Fransa’da 20’nin üzerinde çalışanı olan kamu iş yerlerinde engelli kotası yüzde 6. Şimdi, en az yüzde 5 olmalı ama yüzde 6 istiyor engelliler, “Duyun sesimizi.”

İş yerlerinin engelliler için düzenlenmesine devlet aracı olmalı. Eğitimde, sporda birtakım sıkıntılar var, onların düzenlenmesi lazım, vaktim yok. Kaynaştırma eğitim modelinde 295.697 engelli öğrencimiz var. Okul binaları araçları, gereçleri yetersiz. Özel eğitim kurumlarını artırmanız lazım. Açık öğretimde hâlâ görme engelli vatandaşlarımıza kitap basıp yolluyorsunuz ve işitme engeli, görme engeli olan gençlerimiz EBA’dan faydalanamıyor. Engelli spor kulüpleri yardımları, destekleri tam alamıyor. Çevre düzenlemeleri ve erişilebilirlik çok önemli konular ama bu konuda çok yetersizsiniz ve kamu binalarının çoğu hâlâ engellilerimize uygun değil. Otobüslerde sesli panolar, uyarılar yok; engelli rampaları yok, var olanlar bozuk. Bankamatikler düz ayak değil. İlaçlar için sesli prospektüsler yok. Yok, yok, yok; onlar için de yoklar ülkesi Türkiye. Trafik ışıklarının çoğunda ses yok.

Şimdi, diyorum ki, bunları daha artırabiliriz, engellilerimiz için bir de kalktınız, yüzde yüz erişilebilirlik istediğimiz bir dönemde, siz Covid-19 sürecinde ne yaptınız? Normalleştiniz ya, kronik hastalığı olan vatandaşlarımızın izinlerini devam ettirip engellilerimizin izinlerini kaldırdınız. Yetmedi, 2020 EKPS’si iptal ettiniz, binlerce engellinin atamasına engel oldunuz. Bırakın ya, ne sınavı; atayın artık, atayın bu insanları. Atayın, sosyal devletseniz atayın bu insanları. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYLİN CESUR (Devamla) – Ve “Sosyal devletiz.” diyemezsiniz, onların önündeki engelleri kaldırmak bizim elimizde. Eğer siz kaldırmayacaksanız, gelin engelleri biz kaldıralım diyoruz ve araştırma önergemize destek istiyoruz.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Cesur. Süreye uyduğunuz için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Evet, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Süreniz üç dakikadır, uzatma yapmıyorum.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizi selamlıyorum.

Şimdi, verilen önerge engellilerin haklarıyla ilgili ve engellilerin durumunun araştırılmasına dair, tabii ki bu çok önemli, bugün Dünya Engelliler Günü. Ama ne yazık ki engellilerin yaşadığı sorunlar da takvimsel bir yere bağlanmış durumda; haftası, günü geldiğinde herkesin iyi niyet temennilerinde bulunduğu, normal zamanlarda görmezden gelindiği, herkesin kendi engeliyle ve kendi engellisiyle neredeyse baş başa bırakıldığı, devletin sosyal devlet olmaktan çıktığı, yoksulluk gibi engellilik durumunun da AKP tarafından yönetilmeye, istismar edilmeye ve oy kapısına dönüştürülmeye çalışıldığı, neredeyse engelli maaşlarının seçim dönemlerinde siyasi bir ranta kurban edildiği ve size oy vermeyen, yani AKP’ye oy vermeyen engellilerin maaşlarının kesildiği Türkiye’nin bir hakikati değerli arkadaşlar.

Şimdi, şöyle çok bilinen bir söz vardır: “Hepimiz birer engelli adayız.” Peki, hepimiz birer engelli aday olarak, günlük hayatımızda, işimizde, işlemlerimizde gerçekten bir gün engelli olma durumuna göre yaşıyor, hissediyor muyuz acaba? Ya da bugün Mecliste bile olan engelli arkadaşlarımızın yaşadığı zorlukları ne kadar hissedebiliyoruz? Bakın, bu kürsü bile aylarca vekilimizin uğraşması sonucunda düzenlendi değerli arkadaşlar. Yani bu ülkedeki en üst şey, değil mi, Türkiye Büyük Millet Meclisi bile -bile diyorum- engellilerin erişimine, engelli milletvekillerinin erişimine uygun değil. Gelin, siz diğer bütün kurumları düşünün değerli arkadaşlar; adliyeleri, hastaneleri, okulları ve sayabileceğimiz bütün kurumlar engelliler açısından ulaşımına uygun değil. Seçim dönemi gelir, bizim televizyonlar çok büyük bir marifetmiş gibi şu haberleri yapar: “Engelli annesini sırtında taşıdı.” “Engelli kardeşini sırtında taşıdı, oya götürdü.” Nereye? 5’inci kata. O engelli için niye ulaşılabilir bir yerde acaba oy verme işlemi gerçekleştirilmiyor; niye bir anne, bir kardeş, bir baba ya da herhangi bir kişi sırtında taşımak zorunda kalıyor da devlet bu konuda adım atmıyor?

Verdiğiniz ücretlerin kadüklüğü ve engellilerin günlük hayatını sürdürememesi meselesine hiç girmiyorum bile çünkü süre sınırı var.

Bunun dışında ne var? Değerli arkadaşlar, kotaları doldurmuyorsunuz ve gerçekten engellilere kendilerini bu ülkenin eşit yurttaşları olarak hissettirmiyorsunuz. Engellilerin inayete, bizim acımamıza, engellilerin bizim merhametimize ihtiyacı yok. Onlar bu ülkenin birer yurttaş ve sosyal devlet gereği bu ülkenin yurttaş olmaktan kaynaklanan bütün haklarını kullanmaları gerekiyor.

Özellikle, engelli kadınların uğradığı şiddet meselesini özel gündem yapmamız gerekiyor; süre sınırı nedeniyle bunu dile getiremiyorum ama engelli kadınlar ayrıca ikinci, üçüncü sorunlar yaşıyorlar, bunu da ifade etmek istiyorum.

Meclisi selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben de şunu ifade edeyim: Süre kısıtlaması yok, belirlenmiş bir süre var.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ek süre olmadığı için diyelim.

BAŞKAN – Sınır yok yani.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Zalimlik yapma Başkan.

BAŞKAN – Başkanım, pandemi kuralları beni böyle yaptı, yoksa pandemi olmasa...

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Çetin Arık.

Buyurun Sayın Arık. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

İYİ PARTİ’nin grup önerisi üzerine söz aldım. Tabii, yine burada iktidar partisi milletvekilleri ya da iktidar partisinin sıraları engellilerin haklarının verildiğini ve bu araştırmanın gereğinin olmadığını söyleyerek el kaldıracaklardır.

Sayın milletvekilleri, burada güzel konuşmalar da yapıldı, milletvekili arkadaşlarımız söz de aldı; herkesin engelli olabileceğini, engelli potansiyeli olabileceğini söylediler. Tabii, şunu söylemek isterim: Engellilerin eğitimden istihdama, ulaşımına, sağlığa kadar çok çeşitli sorunları var ve burada da en önemli sorunları eğitim sorunu. Engelli bir bireyiniz varsa, özel bir çocuğunuz varsa bu ailelerin okul çağı âdeti bir dram oluyor. Hele hele anne, baba çalışıyorsa ve bu çocuğun kreşe gitme ihtiyacı varsa işte dram orada daha da büyüyor. Gittiğiniz kreşlerde size şunu söyleyeceklerdir: “Biz bu çocuğu zapt edemiyoruz. Bizim bu çocuğa burada eğitim verme imkânımız ya da bakma imkânımız

yok. Başka bir kreş arar mısınız?” Gönül arzu ederdi ki bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü, bu sorunları çözelim, bunlarla ilgili kanun teklifleri düzenleyelim. Kreş açılırken kreşlere, örneğin, 50 veya sayısı ne olursa “Sizin en az 3 tane özel gereksinimli çocuğu da bünyenizde bulundurmanız gerekir.” diyelim. Ama maalesef denilmiyor. Ve okul çağına geldiğinde başka bir dram başlıyor. Siz ebeveyn olarak çocuğunuzun en iyi eğitimi almasını sağlayacaksınız, onun normal akranlarıyla kaynaşmasını isteyeceksiniz ve okula gittiğinizde size şu söylenecek: “Bizim bu çocuğa eğitim verecek imkânımız yok.” Siz de şunu söyleyeceksiniz: Bizim anayasal hakkımızdır, çocuğumuz eğitim hakkını almalı. Ama sayın milletvekilleri, şunu yaşayan bir aileyi düşünün: Bu ailelerin en büyük sıkıntıları telefonları çaldığı zaman, hele hele bu telefon okuldan geldiği zaman yaşadıkları ıstırap. Şöyle bir empati yapmanızı istiyorum.

Sayın Başkan, süreyi uzatmayacağınızı söylediniz ama...

BAŞKAN – Evet, uzatmayacağım.

Buyurun.

ÇETİN ARIK (Devamla) – Bir çocuğunuz var ve okulda; öğretmeni telefonunuzu aradığında, okula koştüğünüzde onun koluna iki kişinin girdiğini ve “Görüyor musunuz, ben bu çocuğa nasıl ders vereceğim?” diye okuldan uzaklaştırılmak istenen bir çocuğun ailesini düşünün diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Halil Etyemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA HALİL ETYEMEZ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; engellilerle ilgili verilen grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. Bugünkü şehitlerimize de Allah’tan rahmet diliyorum.

Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Tüm engelli kardeşlerimizin bu gününün hayırlara vesile olmasını ve toplumsal farkındalığın artırılmasını temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, eğitimden sağlığa, ulaşımdan savunma sanayisine, adaletten emniyete, enerjiden tarıma, her alanda tarihi reformlar hayata geçiren Hükümetimiz, Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde sosyal politikalarda da önemli başarılarla imza atmıştır. Engelli kardeşlerimize gösterilen ilgi ve destek sosyal devlet anlayışımızın bir gereğidir. Ülkemizin engelliler alanında hak temelli ve bütüncül bir bakış açısıyla politika belirleyip programlar ve projeleri hayata geçiriyoruz. Bizler engelli kardeşlerimizle ilgili eksikliklerin giderilmesini bir lütuf olarak değil, hakların sahiplerine teslim edilmesi olarak görüyoruz, görmeye de devam edeceğiz.

Ülke olarak 2007’de engellilerin haklarına ilişkin sözleşmeyi imzalayan ilk ülkeler arasında yer aldık. Öğrenim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan her bireye evde, hastanede, rehabilitasyon merkezlerinde ve eğitim kurumlarında eğitim imkânı sağladık. İlk kez Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı imkânını sağladık. 2002 yılında kamu kurumlarında 5.777 engelli memur istihdam edilirken 2020 yılı Ekim ayı itibarıyla engelli personel sayımız 57.809 kişiye ulaşmıştır. İstihdam politikalarımızla 2002 yılından bugüne kadar 406 bin engelli kardeşimizi iş hayatıyla buluşturduk. Engellilerin çalışma hayatına katılabilmesi için korumalı iş yerlerinde çalışan her engelli için de aylık 851 lira ücret teşviki sunmaya devam ediyoruz. Engellilere yönelik hibe desteklerini sürdürüyoruz, 50 bin lira olan hibe desteğini 2020 yılında 65 bin liraya çıkardık. Kendi işini kuran 3 bine yakın engellimize 130 milyon lira hibe verdik. Engellilerimize daha fazla istihdam sağlayabilmek için engelli iş koçluğu uygulamasını

başlattık. Şu anda 51 ildeki 72 birimde yürütüyoruz. Ağır engelli vatandaşlarımızın hayat standartlarını iyileştirmek için evde bakım desteği programlarını başlattık. Evde bakım yardımından yararlanan kişi sayısı 2007 yılında 28 bin iken günümüzde 18 kat artarak 500 bini geçmiş durumda. Evde bakım desteği kapsamında uygulama başladığından günümüze kadar yaklaşık 54 milyar liranın üzerinde ödeme yaptık. Engelsiz gündüzlü yaşam merkezlerini bu yıl 75 ilde 124 merkeze çıkardık. Engelli vatandaşlarımıza yönelik 2020’den 2030’a kadar Türkiye’nin yol haritasını belirlemek üzere bir vizyon belgesi oluşturduk.

Biz engelli olmanın sorun olmadığı, engelliye engel olmanın sorun olduğuna inanıyoruz. “En büyük engel sevgisizliktir.” diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Etyemez.

İYİ PARTİ grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokrat Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık ve arkadaşları tarafından Türkiye’de engellilerin temel yurttaşlık haklarının ve özgürlüklerinin tanınması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla 3/12/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3/12/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3/12/2020 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

3 Aralık 2020 tarihinde, Van Milletvekili Sayın Muazzez Orhan Işık ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de engellilerin temel yurttaşlık haklarının ve özgürlüklerinin tanınması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (10.027) grup numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 3/12/2020 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Muazzez Orhan Işık konuşacak.

Sayın Işık, süreniz beş dakikadır, uzatma vermiyorum.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Başkanım, en azından Engelliler Günü dolayısıyla bu inisiyatifini kullansaydınız.

Sayın Başkan, değerli üyeler; demokratik ilkelerin yerleşik olmadığı toplumlarda nüfusun çok önemli kesimlerinin temel sorunları ifade edilemiyor. Ülkemizde de engellilerin, yurttaşlığın gerekleri olan temel hak ve hürriyetlere erişim sorunu yıllardır çözülüyor. Aradan geçen yıllara rağmen Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi hâlen tam anlamıyla toplumsal yaşama yansıtılmamış. Aynı şekilde, 2005 yılında çıkarılan erişilebilirlik mevzuatının ertelenerek uygulanmaması engellilerin temel haklarını çok olumsuz etkilemektedir.

Geçen yıl da buradan benzer bir konuşma yapmış ve Türkiye’de yaş, cinsiyet, medeni durum, engel grubu ve illere göre güncel engelli verilerinin neden olmadığını sormuştum. Maalesef, bir adım bile ilerleme yok. Türkiye’de kaç engelli olduğunu bilmiyorsanız, onlara sunulacak kamu hizmetlerini ve gerekli bütçeyi nasıl planlayacaksınız? Bu işlerden sorumlu Bakanlığın, hatta Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünün internet sitesi bile erişilebilir değil.

Hastaneler, okullar, belediye binaları, üniversiteler başta olmak üzere, tüm kamu binalarının erişilebilir olması; tuvalet, merdiven, otopark, asansör gibi bina bölümlerinin engelli kullanımına uyumlu hâle getirilmesi için kaç asır bekleyeceğiz? Yol ve kaldırımların, toplu taşıma araçlarının, park ve bahçelerin engelliye erişilebilirliğiyle uyumu için kim ne zaman harekete geçecek? Sayısı 10 milyon üzerinde olan engellilerin açlık ve yoksulluk sınırı altında olan gelir ve işsizlik sorunları çözüm bekliyor. Verilere göre, en az 8 bin engelli istihdamının sadece kamuda yapılması gerekiyorken hâlen neden yapılmıyor? Engelliler için belirlenen yasal istihdam kotasını doldurmayan kurumlarla ilgili yasal bir uygulama olacak mı?

Kamu personelinin çok önemli bir kısmının engelli hakları farkındalığı konusunda da yetersiz olduğu görülmelidir. Bir işitme ve görme engellinin Anayasa’ya, temel kanunlara, kendi haklarına erişimi için altyapı kuralmalıyız. Eğer, engelliler bu ülkenin yurttaşı sayılıyorsa tüm kamu kurumlarının internet sitelerinin ve kamu hizmetlerinin erişilebilir olması gerekiyor.

Her engel grubunun kendine özgü sorunlar yaşadığı ve konu hakkında ilgili sivil toplum kuruluşlarının yıllardır çözüm önerileri sunduğu bilinmektedir. İşitme engelliler hakkında işaret dili tercümanlığı ve işitme cihazlarına ilişkin sorunlar çözüm beklemektedir. Türkçe işaret dilinin ana dili Türkçe olmayan engellilere erişimde yetersiz kaldığı görülmelidir. Görme engellilerin göz tedavilerine, Braille alfabesine ve sesli materyallere, beyaz baston ile uyumlu yol, mekânlara erişim sorunları çözüm beklemektedir. Görme, işitme, zihinsel, ortopedik ve kronik hastalığı olan engellilerin eğitimi hakkında eğitimci müfredat, bina gibi sorunlar hâlâ çözülmemiştir. Rehabilitasyon ve özel bakım merkezlerinin fiziksel altyapı yetersizlikleri sunulan hizmeti olumsuz etkilemektedir. SMA, Serebral Palsi, SSPE ve Down sendromu olan kişiler ve ailelerinin sorunları sosyo-psikolojik ve ekonomik destekten yoksundur. Ağır engellilerin bakım yükü sosyal güvenceye alınmalı, çoklu engeli olan kişiler ve ailelerine kapsamlı destek verilmelidir.

Engellilik tıbbi ve fiziksel bir mesele değildir, engellilik toplumsal bir meseledir. Devletlerin ve iktidarların büyük toplumsal bir sorunudur. Toplumsal yaşam, ön yargılar, alışkanlıklar ve gelenekler engellilerin sorunlarının temel nedenleridir. Tüm bu sorunlar pandemi koşullarında, engelli kişi bir de kadın ve yoksulsa daha ağır yaşanmaktadır. Engellilerin yaşamlarında maruz kaldıkları dışlanma ve ayrımcılık önlenmelidir.

Engellilerin sorunları sadece 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde hatırlanıp birkaç söz söyleyerek çözülemez. Huzurunuzda, ev hapsinde tutulan milyonlarca engellinin hepsinden, engelli kadınlardan, engelli çocuklardan, tüm engelliler ve ailelerinden çılgınlıklarına ses katamadığımız için, teker teker özür diliyorum. Onları açlık sınır altında; ödeneklere, yoksulluğa, işsizliğe mahkûm ettiğimiz için, iktidarın sadakacı, yoksullaştırıcı, muhtaç kılan politikalarına maruz bıraktığımız için; ön yargılara, ayrımcılığa, tek tipçiliğe, adaletsiz normalliği bitiremediğimiz için, onlara yönelen cinsiyetçi, haksız, hukuksuz, zalim sistemi alaşağı edemediğimiz için özür diliyorum.

Saygılarımla. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Metin İlhan.

Süreniz üç dakikadır Sayın İlhan; uzatma vermiyorum.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA METİN İLHAN (Kırşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

1992 yılında Bileşmiş Milletler Genel Kurulunda, 3 Aralık Uluslararası Engelliler Günü ilan edildi. Ülkemizde de bu günde sosyal yaşamda, iş yaşamında kendilerine çok zor yer bulan ve aşılması zor güçlüklerle karşılaşan engellilerle ilgili farkındalık oluşturmak adına çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir; engelli vatandaşlarımız, bu günde güzel ve duygusal paylaşımlara konu olmaktadır.

3 Aralık Günü ve kamuoyunda gündem oluşturan engellilerle ilgili münferit olaylar da bitince engelli vatandaşlarımız hayatımızın içinde hiç yokmuş gibi davranmaktayız. O yüzden bu güne özel kullanılan empati amaçlı, süslü ifadeleri kullanmayacağım çünkü siyasetin toplumu her açıdan kutuplaştırdığı, pandemiyle beraber daha da derinleşen ekonomik krizin sosyal buhranlara yol açtığı bir ortamda empatiden söz etmek fazlaca iyimserlik olacaktır.

Değerli milletvekilleri, engelli vatandaşlarımızın yaşamlarını eğitim, sağlık, ekonomik ve sosyal açıdan olumsuz etkileyen birçok sorun hâlâ mevcudiyetini korumaktadır.

Meclis bünyesinde Down, otizm ve diğer gelişimsel bozuklukların yaygınlığının tespiti amacıyla kurulan Araştırma Komisyonunda uzunca bir çalışma programımız oldu; birçok şehirde incelemelerde bulduk; tespitlerimizi, görüş ve önerilerimizi de ekleyerek raporlaştırdık. Bundan sonra gerekli düzenlemeleri yapmak bizlere düşmektedir. Engelli bireylerimizin aileleri her türlü gayreti sarf etmekte. Buna toplum olarak hepimiz de zaman zaman şahit oluyorduk. Ulusal basında zaman zaman engelli çocukların iç acıtan, başta dövülme olmak üzere zor durumda oldukları görüntüler yer almakta ancak bu konudaki duyarlılık maalesef istenen seviyede değil. Bunun farkında olmamız gerekli çünkü hepimiz bu toplumun bir arada yaşayan bir parçasıyız. Ayrıca, yaptığımız incelemede, devletin engelli bireyler konusunda üzerine düşeni yapma hususunda istenen seviyede yol alamadığına da tanıklık ettik.

Maalesef, engelli vatandaşlarımızın mevcut sorunları yetmezmiş gibi bir de Covid'le mücadeleleri başladı. Pandemi sürecinde, engelli bireylerin başta tedavi süreci, rapor, ilaç ve çalışma koşullarıyla ilgili olmak üzere birçok alanda sorun yaşadıkları bir gerçektir. Öncelikle, sorunların aşılabilmesi noktasında zamanında yapılan duyuru ve açıklamaların erişilebilir, anlaşılabilir şekilde olması zorunludur. Ev içi şiddetin de arttığı bugünlerde engelli bireyler seslerini duyurmakta zorlanmaktadır.

Engelli çalışanların sadece kamu değil özel sektörde de engel durumuna bakılmaksızın tümünün çalışma koşullarının yeniden düzenlenmesi şarttır zira, devlet dezavantajlı grupları korumakla yükümlüdür. Sürekli ekonomik krizler yaşayan bir ülkede, işe alınmada sadece engelli vatandaşlarımıza değil engelli bireylerin anne ve babasına da pozitif ayrımcılık yapılması inanılmaz elzem duruma gelmiştir.

Zira, ülkemizde nüfusun onda 1'i engelli vatandaşlarımızdan oluşmaktadır; bunların sayısı aileleriyle birlikte 25 milyona ulaşmaktadır. Bu sebeple, engelli bireylere yıllarca büyük bir özveriyle, hayatını onlara adayarak bakan yakınlarının sigorta kapsamına alınması artık bir zaruret hâlini almıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İlhan.

METİN İLHAN (Devamla) – Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Tülay Kaynarca.

Buyurun Sayın Kaynarca. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; HDP grup önerisi aleyhine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Öncelikle, bu özel günü tebrik ediyor, dünyada farkındalığa neden olabildiğini yürekte temenni ediyorum. Hayatı paylaşmaya engel yok, hayatın her aşamasında hayatı paylaşmaya hiçbir engel olmayacağını altını dikkatle çiziyor, asıl engelin yüreklerde, onlara engelli gözüyle bakan kalplerde olduğuna inanıyorum. Yani gerçek engel ne zihinde ne işitmede ne gözde, asıl engel yüreklerde; o yüzden onun tedavisi, onunla ilgili bakış açısını ve pencereyi değiştirmenin en önemli değer olduğuna inanıyorum.

AK PARTİ hükümetleri döneminde yani son on yedi yıl içerisinde öyle değerli adımlar atıldı ki bu konuda, geri dönüp baktığımız zaman sadece kanuni düzenlemeleri değil, Anayasa'ya pozitif ayrımcılık ilkesi getiren bakış açısını da özellikle dikkatinize sunmak istiyorum. Çünkü 2005 yılında çıkarttığımız Engelliler Hakkında Kanun dünyada sadece belli ülkelerde var, bu çok önemli. Öncelikle, zihin olarak, yönetim olarak bunu kabul ediyor, kanunlaştırıyoruz -hatta Anayasa'mıza, kanunlarımıza değil, Anayasa'mıza- tıpkı yaşlılarımız, çocuklarımız, gazi ve şehit yakınlarımız, kadınlarımız gibi pozitif ayrımcılık ilkesini de anayasal düzenlemeye ilave ederek bu konudaki önemli bakış açımızı ortaya koyduğumuz bir gerçek.

Aslında bütün yapılanlarla, kanuni düzenlemeler altında eğitimdeki artış oranlarıyla -az önce Konya Vekilimiz, değerli Milletvekilimiz tüm ayrıntılarıyla, rakamlarıyla artış oranlarını sundu- yani sağlıkta sağlanan, evde bakım hizmetleriyle -ki 500 bini aşkın bir sayı çok önemli bir rakam- önceki yıllarla özellikle eğitimdeki 4-5 kat artış, istihdamda sağlananlarla, İŞKUR düzeyindeki pozitif ayrımcılıklarıyla, kamuda ve iş dünyasındaki kota uygulamalarıyla birlikte getirilen rakamlarla bugün gelinen nokta bir öncesine göre çok daha iyi noktada. Dolayısıyla engelli haklarıyla ilgili bakış açımızın bir verme konusu değil de hak arayışı, hak temelli olduğunun da altını dikkatle çizmek istiyorum. Evet, bütün bunlar yapıldı ama yapılacak hâlâ çok etkinlikler var, hâlâ eksik olanları düzelterek adımlar var ama buna bakış açımız ne olacak? Hak temelli baktığımızın da altını dikkatle çizmek istiyorum.

Bugün Türkiye Çevre Ajansı kurulmasıyla ilgili çalışmamız var. Bu amaçla HDP grup önerisi aleyhine konuştuğumu ifade ediyor, saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaynarca.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır.

Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

3.- *CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Grup Başkan Vekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Özkoç tarafından Merkez Bankasının döviz rezervini neden satmaya zorlandığının araştırılması amacıyla 26/11/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

3/12/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 3/12/2020 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Grup Başkan Vekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Özkoç tarafından “Merkez Bankasının döviz rezervini neden satmaya zorlandığının araştırılması” amacıyla 26/11/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis Araştırma Önergesi'nin (2.125 sıra no'lu) diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 3/12/2020 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye ekonomisi uzunca bir süredir yanlış kararlarla yönetildiği için maalesef çok zor bir dönemden geçmektedir. Bu çok zor dönemin bazı göstergelerini sizlere hatırlatmak istiyorum. Birinci olarak, enflasyon 2017 yılından bu yana çift haneli olmuştur ve kalıcı bir hâle dönüşmüştür. Bugün, TÜİK enflasyon rakamını da yüzde 14 olarak açıklamıştır. Enflasyonun ineyeceği yönünde herhangi bir beklenti bulunmamaktadır.

İkinci olarak, uluslararası net rezervlerimiz maalesef eksidir. Merkez Bankasının 63 milyar dolarlık swapını yani para takası işlemini düşüğümüzde dahi net rezerv eksi 55,5 milyar dolardır. Uluslararası kredi notumuz “yatırım yapılabilir ülke” notunun 2 puan altındadır. Türk lirasının gerçek değerini gösteren reel efektif döviz kuru endeksi, tarihinden bu yana en düşük seviyesindedir. Bütçe açığı millî gelirin yüzde 5'ine ulaşmıştır. Bütçe açığının yükselmesine paralel olarak kamu borcu yükselmektedir; artık “Türkiye'nin kamu borcunun millî gelire oranı düşüktür.” cümlesi, tespiti bir şehir efsanesi olmaktan öteye gidememektedir. Varlık Fonunun yapmış olduğu borçlanmalar ve kamu-özel iş birliği projeleri çerçevesinde devletin üstlenmiş olduğu yükümlülükler dikkate alındığında kamu borcu olağanüstü ölçüde yükselmiştir. Türk lirası artık bir tasarruf aracı olmaktan önemli ölçüde çıkmıştır. Bankalardaki mevduatın Kasım 2020 itibarıyla toplam yüzde 57,5'u yani 248 milyar doları yabancı paradan oluşmaktadır; Mayıs 2020'ye göre bu, 30 milyar dolarlık bir artışı ifade etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sisteme, ekonomi yönetimine güvenmediği bir süreçte yabancılar da güvenmiyor, yabancılar da Türkiye ekonomisinden çıkmaktadır; bunu rakamlarla ayrıca vererek zamanınızı almak istemiyorum.

Böyle bir tabloda, böylesine kötü bir tabloda, ülkeyi yöneten Cumhurbaşkanı ve ekonomi yönetimi, Hazine ve Maliye Bakanı çareyi Merkez Bankasına başvurmakta bulmuştur. Merkez Bankası üzerinde büyük bir baskı oluşturulmuştur. “Faizleri indirmenin zamanı değil.” diyen, “Merkez Bankasının ihtiyat akçesinin bütçeye aktarılması doğru değildir.” diyen Merkez Bankası Başkanı görevden alınarak Merkez Bankasının bağımsızlığı yok edildi ve yerine gelen yeni başkanla birlikte faizler radikal bir şekilde indirildi. Enflasyon yüzde 12’lerdeyken Merkez Bankası faizi yüzde 8’e indirdi. Bunun anlamı, tasarruf sahiplerinin cebinden bir başkasına kaynak aktarmaktır, başka bir şey değildir.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Aynen öyle.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, ayrıca ihtiyat akçesi bütçeye aktarıldı; Merkez Bankasının değerlendirme hesabındaki fiktif kâr sanki gerçek bir kârmiş gibi telakki edilerek bütçeye aktarılarak kullanıldı.

Sevgili milletvekilleri, değerli arkadaşlar; Merkez Bankasına kaldıramayacağı ölçüde yük yüklendi. Maliye politikasında yani işin gelir ve gider tarafında bir önlem olmaksızın, ciddi bir orta vadeli program ortaya koymaksızın münhasıran faize yüklenmek suretiyle ülke ekonomisini düze çıkarma imkânı yoktur. Maalesef, Sayın Cumhurbaşkanı “Faiz her şeyin nedenidir, faiz enflasyonun nedenidir.” şeklindeki bilim dışı, akıl dışı bir inanca sahip olduğu için ve bu inanç doğrultusunda Merkez Bankasının para politikası, faiz politikası yönlendirildiği için bugünlere geldik. Ne oldu bunun sonucunda? Dolar yükseldi, faiz yükseldi; faizin yükselmesi doların hızını kesmedi, borçlar yükseliyor, cari açık yükseliyor, enflasyon yükseliyor, her şey yükseliyor.

Bu yıl pandemiyle birlikte yine ağır bir ekonomik kriz sürecinin içerisine girdik. İktidar, ekonomi yönetimi bunu aşmak için piyasaya kredi pompaladı, olağanüstü ölçüde kredi pompalandı. Bu krediler nereye gitti değerli milletvekilleri? Altına gitti, dolara gitti, euroya gitti. İşte buraya giden bu Türk lirasına karşılık önlem olarak iktidar, Merkez Bankası üzerinden, kamu bankaları üzerinden piyasaya döviz verdi, dolar verdi. Geçen yıldan bu yana, ağırlığı bu yılda olmak üzere, piyasaya bu şekilde verilen, sürülen dövizin miktarı toplam 128 milyar dolardır; Merkez Bankasının kendi sahip olduğu varlıkları, rezervleri erimiştir. “Swap” dediğimiz para takası yoluyla bir iki ülkenin merkez bankası ile Türkiye’deki bankalardan sağlanmış olan para yani borç paranın miktarı 63 milyar dolardır. 63 milyar doları dahi düştüğümüzde Merkez Bankasının yine kendi rezervi yoktur, sadece ödünç aldığı, borçlandığı paralarla oluşturduğu rezervin toplamı da eksi 55,5 milyar dolardır. Mesele, bu 128 milyar dolar kimlere gitti, kime verilmiştir? Evet, bankalardaki mevduat 218 milyardan 248 milyara çıktı Mayıs 2020’den Aralık 2020’ye. Yani, parayı alan dolar aldı, bankaya yatırdı ama “Insider trading” dediğimiz, içeriden öğrenenlerin ticareti dediğimiz olay burada yok mudur?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlandı süreler efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bir ilave yapabilir misiniz?

BAŞKAN – Yapamayacağım, kusura bakmayın.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – O zaman izninizle tutanaklara geçsin efendim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu 128 milyar dolarlık Merkez Bankası kaynaklarının piyasaya sürülmesi nedeniyle “Insider trading” dediğimiz, içeriden bilgi öğrenen kişilerin bu dolarları alıp almadığını öğrenmek için bir Meclis araştırma komisyonu kurulmasına ihtiyaç vardır, bunu bilginize sunuyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Durmuş Yılmaz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)
Süreniz üç dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Otuz beş yıl Merkez Bankasında çalıştım; döviz kıtlığını yaşadım, döviz kıtlığını gördüm, sıfır döviz rezervine şahit oldum, sıfıra yakın döviz rezervine şahit oldum ama eksi rezervi hiçbir zaman görmedim, duymadım. Ama, siz, bunu da becerdiniz; gerçekten sizi tebrik etmek gerekiyor. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Döviz rezervi, çok pahalı bir enstrümandır ve bunun oluşması zaman alır. Eğer bugün döviz rezervinin niçin eksi olduğuna bakarsak bu konuda teknik olarak söylenecek çok şey var fakat zaman kısa olduğu için sadece şunu söyleyeyim: Biraz önce konuşan hatibin söylediği 55 milyar doları bulacaksınız, alacaksınız, sıfıra geleceksiniz, sıfır döviz rezerviniz olacak, ondan sonra tekrar döviz almaya devam edeceksiniz ve artıya geçeceksiniz ve ülkenin ekonomik ihtiyaçlarını karşılayacaksınız. Bunun olabilmesi için teker teker rakamlardan gitmeme gerek yok, aslında çok söylenecek söz var. Bu, aslında suç teşkil eden bir iş.

Sayıştay denetimlerinde Sayıştay, bazı kurumların yaptıkları işlerde yerindelik denetimi yapmaz. Merkez Bankası döviz müdahale ettiğinde, alış veya satış yönünde müdahale ettiğinde ticaret kurallarına aykırı olarak düşükten döviz satabilir, pahalıdan döviz alabilir. Bu, hedeflenen makroekonomik amaçlarla uyumludur. Dolayısıyla, Sayıştay oraya gittiğinde “Döviz satman mümkünken karşı tarafa, niçin düşükten aldın veyahut da tam tersi işlemi yaptın?” diye soru sormaz çünkü burada bir makro hedef vardır; o makro hedef çerçevesinde yerindelik denetimi yapılmaz. Fakat şu anda karşı karşıya olduğumuz döviz rezervlerinin eksi 55 milyar dolar olması, tamamen yerindelik denetimini yapmayı gerektiren bir husustur. Bu husus son derece önemlidir. Burada bir suç işlenmiştir. Merkez Bankasının yirmi iki aylık dönemde sattığı 133 milyar doların hiçbirini “Merkez Bankası sattı.” diye görünmüyor ama döviz satılıyor -bir şekilde bir mekanizma var- ertesi gün Merkez Bankasının bilançosunda döviz rezervinin azaldığı görülüyor.

Dolayısıyla, sizden ricam şu... Siz de bunu bilmiyorsunuz, biz de bilmiyoruz, bu mekanizmanın nasıl çalıştığını bilmiyoruz. Bunun olabilmesi için, eğer ülkeye bir hizmet yapacaksınız, lütfen bu önergeye “evet” deyin; şunun içini bir öğrenelim, iç yüzünü öğrenelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Bu döviz nasıl satıldı? Kim tarafından satıldı? Niçin satıldı? Kim bundan yararlandı? Eğer siz bunu yapmazsanız bu kesinlikle ve kesinlikle iktidar değiştiğinde araştırılacak ve bu insanların hepsi teker teker mahkemeye verilecektir ve orada hesap sorulacaktır.

Teşekkür ediyorum. (İYİ PARTİ VE CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Kemal Bülbül, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın Bülbül, süreniz üç dakikadır; ilave süre vermiyorum.

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yani Merkez Bankasına otuz beş yıl hizmet etmiş, ruhunu, yapısını, her şeyini bilen ve çok bariz bir şekilde suç işlendiğini ifade eden konuşmacıdan sonra ben ne söyleyebilirim? Aslında konu orada bitmiş idi fakat birtakım şeyleri ifade etmek gerekiyor.

Dün, Namık Kemal'den söz edildi burada; yüz altmış yıl önce yazdığı Hürriyet Kasidesi'nde

“Görüp ahkâmı asrı münharif sıdku selâmetten

Çekildik izzetü ikbal ile bâbı hükûmetten

Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten

Mürüvvet-mend olan mazluma el çekmez îânetten.” demiş idi. Bugün Namık Kemal olsaydı bu Hükûmete de aynı şeyi söylerdi çünkü ne kadar ki bir aydın ise o kadar da haksızlığa karşı muhalif olan bir yapısı var idi.

Ekonomi, sadece “ekonomi” kavramıyla açıklanacak bir şey değil; “Ekonomi politik” kavramı, ekonominin aslında yaşamsal, sadece mikro bir şey değil, makro bir şey, uluslararası ölçekte bir şey ve Hükûmetin her türlü politikasıyla alakalı bir şey olduğunu çok bariz bir şekilde ortaya koyuyor. Bu anlamda, döviz-faiz ikilemine sıkışmış ve bu ikilemden çıkamayan, bu ikilem arasında bir denge kuramayan, bu ikilemi kontrol edemeyen ve sürekli bu ikilemle oynayarak ekonomiye denge vermeye çalışan Hükûmetin de dengesi bozulmuştur, ekonominin de dengesi bozulmuştur. Merkez Bankasını yönetemeyen ve sürekli Merkez Bankasına yeniden yeniden atama yapan, Merkez Bankasıyla ilgili aziller yapan bir Hükûmet, ekonomiyi, makro ekonomiyi nasıl yönetecek? İthalatı ihracatı nasıl yönetecek? Dolayısıyla Sayın Hamzaçebi'nin söylediği çok zor bir durum; doğrudur ama aslında bir varlık yokluk durumu söz konusudur.

“Bu varlık yokluk durumu Merkez Bankasını neden döviz rezervini satmaya zorlamıştır? Bu döviz hangi fiyatlarla kimlere satılmıştır? Satış işlemi yasalara uygun mudur? Kamu bankalarının zararı nedir? Zararın hazineye faturası ne kadardır? Zararı karşılamak için ne kadar borç alınmıştır?” gibi sadece bazılarını sıraladığım başlıkları ve hakikatleri araştırmak amacıyla bu önergenin desteklenmesini istiyor, saygılar sunuyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Cevdet Yılmaz...

Buyurun Sayın Yılmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Merkez Bankamızın rezerv politikalarıyla ilgili bir önerge verilmiştir. Elbette her türlü eleştiriye, her türlü değerlendirmeye Merkez Bankası da diğer kurumlar gibi açıktır ancak şunu da ifade etmek isterim: Bu önergede yer alan, Türkiye'nin kredi notunun çöp seviyesine indiği, kamu bankaları aracılığıyla arka kapıdan dolar satıldığı gibi ifadeleri de kabul etmek mümkün değildir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kesinlikle doğru!

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Bunlar teknik bir tartışma değil, daha ziyade dayanaktan yoksun, suçlayıcı, itham edici değerlendirmelerdir. Kurumlarımızın yıpratılmaya ihtiyacı yok, kurumlarımızın daha güçlü kurumlar olarak yoluna devam etmesi gerekiyor. Merkez Bankamız da bütün görevlerini 1211 sayılı Kanun'unda öngörüldüğü şekilde gerçekleştiriyor.

Diğer taraftan, bu önergede içinden geçtiğimiz süreçle ilgili hiçbir değerlendirme yok. Dünyada büyümenin eksi 4'ün üstüne çıkacağı, ticaret hacminin yüzde 10'dan fazla daraldığı bir dönemden geçiyoruz, Covid'in etkilerini hepimiz biliyoruz. Maliye politikalarında, para politikalarında tüm dünyada geçmişte eşine rastlanmadık birtakım hareketlerin yaşandığı bir dönemden geçiyoruz. Böyle bir dönemden geçtiğimizi bu önergeden göremiyoruz maalesef.

Diğer taraftan eksi 55 milyara düştüğü söyleniyor önergede rezervlerin, bunu da kabul etmek mümkün değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Daha mı fazla yoksa?

CEVDET YILMAZ (Devamla) - Tabii ki Merkez Bankamızın temel politikası rezervleri güçlü tutmak...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sözün bittiği yerdeyiz.

CEVDET YILMAZ (Devamla) - ...ve güçlendirmektir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Ekside, ekside.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Ancak rezerv rakamları değişen...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 55 milyarı alacaksın, sıfıra geleceksin, ondan sonra da artıya geçeceksin.

CEVDET YILMAZ (Devamla) - ...finansal koşullar ve kullanılan enstrümanlara göre değişebilmektedir. Bu nedenle rezerv rakamlarındaki günlük değişimler yerine orta vadeli eğilime odaklanılması gerekmektedir. Bu perspektiften daha doğru değerlendirmeler yapılabilecektir. 27 Kasım itibarıyla brüt döviz rezervleri 84,2 milyar dolar olarak, resmî olarak, açıklanmıştır.

Gelelim Merkez Bankasının şeffaf bir yapıya sahip olup olmadığına...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Her şeyin güllük gülistanlık olduğu bir ortamda yıllık 30 milyar dolar...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, müsaade eder misiniz. Durmuş Bey, siz konuşurken kimse size itiraz etmedi.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Çok kısıtlı bir...

BAŞKAN - Böyle bir usul yok.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Süreme ek istiyorum.

BAŞKAN – Vereceğim sürenize ek, buyurun.

Rica ediyorum Sayın Yılmaz.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Merkez Bankamız 1211 sayılı...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Öp de başına koy.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dinleyin ama ya ayıp!

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, lütfen rica ediyorum.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – En çok Sayın Yılmaz'ın hakkı var konuşmaya.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – Devam edeyim mi yoksa...

BAŞKAN – Durmuş Yılmaz'dan bahsediyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Devam edin, devam edin ama ben size yakıştıramadım.

CEVDET YILMAZ (Devamla) – 1211 sayılı Kanun'a göre aynı zamanda raporlama kuralları da belirlenmiştir ve bunlar uluslararası standartlarla tam uyumlu raporlamalardır. Buna göre Merkez Bankamız yaptığı operasyonlara ilişkin detaylı verileri şeffaf bir şekilde, birçok ülkede görülmediği kadar şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşmaktadır.

Tekrar vurgulamamız gerekirse, rezervlerin güçlendirilmesi Merkez Bankamızın mutlak önceliğidir. Merkez Bankası, her hafta, bir hafta önceki döneme ilişkin mevduatlar, krediler, Merkez Bankası bilançosu, parasal büyüklükler, rezervler, yurt dışı yerleşiklerin portföy hareketleri, mevduat ve kredi faiz oranları gibi birçok veriyi açıklamaktadır. Bu anlamda şeffaflık noktasında da eleştirilerin haksız olduğunu düşünüyorum.

Diğer yandan değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonumuza da yakın bir süreçte Merkez Bankamız gelecektir. Orada da tüm bu konuları sunumun üzerine ayrıntılı bir şekilde değerlendirme imkânına da sahip olacağız. Bütün bunları dikkate aldığımızda araştırma önergesinde verilen iddialara katılmadığımızı beyan ediyor, önerenin aleyhinde oy kullanacağımızı ifade ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunmadan önce buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, sanki grup önerisini hazırlayanların doğru bilgi vermedikleri, gerçekleri çarpıttıkları gibi...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hiç alakası yok!

BAŞKAN – Yok, canım, öyle bir şey söylemediler; olur mu öyle şey!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, satışmadan değil, bir açıklama niyetiyle Sayın Akif Hamzaçebi'ye...

BAŞKAN – Sayın Özel, çok zorlama olacak bu söylediğiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, konu çok önemli ama.

BAŞKAN – Çok zorlama ama grup adına vereceğim söz.

Buyurun Sayın Hamzaçebi.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

25.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Bingöl Milletvekili Cevdet Yılmaz'ın CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, şimdi, Sayın Yılmaz her şeyin şeffaf bir şekilde cereyan ettiğini söyledi; buna asla katılmıyorum. Merkez Bankasının 2020 yılında sattığı döviz miktarı, aslında kendisinin sattığı 5,8 milyar dolardır, kalanı kamu bankaları aracılığıyla satılmıştır. Eğer her şey şeffaf olsaydı Merkez Bankası döviz satışlarını ihaleyle yapardı. Kamu bankaları aracılığıyla yapılan satışlar ihalesiz yapılmıştır. Nasıl yapılmıştır, bu bilinmemektedir. Ben net rezervi ifade ettim, Sayın Yılmaz brüt rezervi ifade etti. Sonuç fark etmiyor, ekim sonu itibarıyla net rezerv eksi 55 milyar dolardır.

Teşekkür ederim.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) *SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- *CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Grup Başkan Vekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Özkoç tarafından Merkez Bankasının döviz rezervini neden satmaya zorlandığının araştırılması amacıyla 26/11/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Aralık 2020 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, Sayın Bakanımız bu konuyla ilgili açıklamaya bir cevap vermek istiyor. Sisteme giremediği için...

BAŞKAN – Grup adına bir açıklama yapmak istiyorsunuz yani.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, evet.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Aslında, Durmuş Bey doğruları anlatıyor, o konuşsun.

BAŞKAN – Ya, Sayın Gürer, bir müsaade edin Allah rızası için.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Müsaade ediyoruz, bir dakika bile konuşmadık.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

26.- *Bingöl Milletvekili Cevdet Yılmaz'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; az önce belirttiğim gibi, biraz gecikmeli oldu bu sene ama Merkez Bankamız gelip Plan ve Bütçe Komisyonunda detaylı bir sunum yapacak inşallah. Her sene Plan ve Bütçe Komisyonunda 2 sunum yapıyor, biliyorsunuz. Yeni Başkanımız ekibiyle gelecek, detaylı bir sunum yapacak.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İğneyle kuyu kazılarak çıkarılan rakamlar. Şeffaf olsa biz bunu buraya getirmeyiz.

CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Orada, inanıyorum ki bu hususları çok detaylı bir şekilde bütün gruplarla değerlendirme imkânı bulmuş olacağız. Bu kısa ortamda çok detaylı, teknik bir müzakereye girmeyi de doğru bulmuyorum. Orada her şeyi detaylı bir şekilde tartışırız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yılmaz, ben Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanırken her sene de iki sefer olmuyordu ayrıca yani bazen olmayabiliyor.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkanım, bir de Durmuş Yılmaz Bey konuşsunlar grup adına.

BAŞKAN – Arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Çevre Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı 232) (x)*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, bir havalandırma arasına ihtiyaç var -hepimizin de- taktir sizin.

(x) 232 S. Sayılı Basmayazı 2/12/2020 tarihli 22'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

BAŞKAN – Tabii, kapıları açsınlar arkadaşlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Takdir sizin. Bir ara verin, hepimizin ihtiyacı var.

BAŞKAN – Bir madde görüşelim, ondan sonra vereyim arayı.

Evet, dünkü birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan 1’inci maddenin önerge işleminde kalınmıştı.

1’inci madde üzerinde 3 önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Ali Kenanoğlu

Züleyha Gülüm

Kocaeli

İstanbul

İstanbul

Murat Çepni

Kemal Peköz

Serpil Kemalbay Pekközeği

İzmir

Adana

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Serpil Kemalbay’ın.

Buyurun Sayın Kemalbay...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aynı mahiyetteyse bir başkası da...

BAŞKAN – Aynı mahiyette değil.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Arayı şimdi ver Başkanım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Gereke...

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum:

Gereke:

Çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini artırmak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak için özel bir tüzel kişiliği haiz, kendi gelirleri olan ve bir şirket gibi yönetilerek yönetim kurulu üyelerinin kimler ve hangi şirketlerden oluşacağını bilinmediği, kendi denetim mekanizması olmayan bir çevre ajansının kurulması bu misyon ve amaçları yerine getiremeyecektir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin (1)’inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“(1) Bu Kanunun amacı; sürdürülebilir yeşil çevre politikalarını hayata geçirmek, çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel

ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini artırmak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetime yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere Türkiye Çevre Ajansının kurulmasıdır.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Erhan Usta

Zeki Hakan Sıdalı

Adana

Samsun

Mersin

Şenol Sunat

Fahrettin Yokuş

Aylin Cesur

Ankara

Konya

Isparta

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Aylin Cesur’un.

Buyurun Sayın Cesur. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çevre Kanunu’nda düzenleme içeren bir tasarı görüşüyoruz. Bugün yaşanan pandeminin etkilerine de bakınca, çevre, dünyanın ortak konusu ve mutlak şekilde en yüksek seviyeden dünyanın birlikte hareket etmesi gereken bir parçası aynı zamanda.

Şimdi, birbirine tezat da olsalar kardeşleri var birlikte ele alınması gereken, el ele yürüyen: Sanayileşme ve küreselleşme.

Küresel çapta gerçekleşen üretim ve tüketim, küresel çapta iklimi etkiliyor ve ortaya çıkan atıkların idaresi de gitgide zorlaşıyor. Gerçek şu ki artık kabuğuna çekilmek mümkün değil, “Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın.” diyemezsiniz ve bu gerçeklik aslında birkaç on yıldır da dile getiriliyor.

Dünya nüfusu geçen asrın başında 1,5 milyar ve bugün 7,5 milyar değerli arkadaşlar. Şimdi soruyorum: İnsan nelere katlanabilir? İnsan çok şeye katlanır da havasızlığa ve susuzluğa, nefessizliğe katlanamıyor.

Şimdi, 1959’da FAO yani Gıda ve Tarım Örgütü “Akdeniz Kalkınma Projesi” diye 10 raporluk bir rapor yayınladı ve diyor ki orada özetle: “Sulhun ve refahın gayrikabili taksimdir.” Yani diyor ki: “Bir yerde refah ve bir yerde eğer fakirlik varsa orada barıştan söz edemezsiniz, barışı tesis edemezsiniz.”

Şimdi, bunlara bir de çevre eklendi. 1979’da bir araya gelen dünya iklim konferansı, sanayileşme ve fosil yakıt kullanımı sonucu ortaya çıkan karbondioksitin küresel iklim değişikliğine sebep olacağını söyledi. Birleşmiş Milletler, 1992’de Rio’da, “Agenda 21”i çıkardı ve dünya halklarına seslendi: “Gelin, bu dünyada hepimizin sorumluluğu var, havayı, yeşili, toprağı, hayvan varlığımızı ve bitki varlığımızı tüketmeyelim.”

Şimdi, 1990’lar ve 2000’ler bunu önemseyen ülkeler için, çağrıya cevap verenler için dönüşüm yılı oldu ve Türkiye’de de çevre ve su konusu öncelikle ele alındı. Ne zamana kadar? Sizden önce. Neden öyle diyorum? Çünkü on sekiz yılda geldiğiniz durum şu: Avrupa Birliği ortalamasında tüketilen toplam enerjide yenilenebilir enerjinin payı 2004 yılında yüzde 8,3; 2018’e gelindiğinde bu oran yüzde 18,8. Türkiye 2004’e yüzde 16’lık oranla giriyor ama 2018’e gelindiğinde yüzde 13,6.

Şimdi, burada itiraz edeceksiniz, siz daha yüksek veriyorsunuz ama sizin verdiğiniz rakam da üretim üzerinde. Oysa ki karbon ayak izini azaltmanın yolu karbonun açığa çıktığı tüketimin şeklini değiştirmekten geçiyor ve burada maalesef kötüye gitmişiz.

Şimdi, bu kanun konusu, mesela, ambalaj depozitosu modeli. İsveç’in 1984’te, İzlanda’nın 1989’da, Finlandiya’nın 1996’da, Norveç’in 1999’da, Danimarka’nın 2002’de, Almanya’nın 2003’te,

Hollanda'nın 2005'te, Hırvatistan'ın 2006'da hayata geçirdiği bir şey bu. Şimdi, 2018 yılı itibarıyla bu ülkelerde yüzde 90'ın üzerinde iade ve geri dönüşüm başarısı yakalamışlar, biz ise 2020'nin sonunda depozito sistemini ancak 2022'de geri getirmek üzere konuşuyoruz burada. Yani umut var ama çok yavaş gidiyor bu işler ve dünya karbon ayak izini düzeltmek için, azaltmak için adımlar atıyor. Avrupa, Yeşil Mutabakat'ı devreye sokmuş ve karbon ayak izini 2050'ye kadar sıfıra indirmeyi amaçlıyor.

Şimdi, ortada uluslararası çapta yeni bir karbon salınımını azaltmaya yönelik olarak Paris Anlaşması var. 189 ülke anlaşmayı onaylamış ama 2015'ten beri duran bu anlaşmaya bir biz, bir İran imza koymamışız iyi mi?

Şimdi, bakın, iktidarınızdaki vurdumduymaz alışkanlıklarınız bu kanun teklifinin konusu olan Çevre Ajansı kurulması olunca da yine ortaya çıkıyor. Yirmi yıldır dünya gündeminde var olan ve yüzde 90 başarı yakalamış bir depozito sistemi ve atık toplama, on sekiz yıldır siz iktidardasınız yani bizde daha yeni görüşülüyor. Şimdi, bir adım atmaya ancak iki yıl önce, 2018'de karar verdiniz de yani bu ülkede yapabilmek için hep bir şeylere geç mi kalacağız değerli arkadaşlar? Gelin, bir bütüncül yaklaşım ve vizyonla hep beraber ele alalım bu işleri. Hâlâ soğuk savaş kafasıyla 2020 Türkiye'sini idare etmeye kalkıyorsanız; yürümez bu işler, ben söyleyeyim, böyle gitmez.

Dünyada gelişmiş ülkeler kendi imkânlarıyla, daha fakir ülkeler Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası gibi örgütler aracılığıyla kentlerini çevreyle daha uyumlu hâle getiriyorlar. Kaynaklar atık yönetimi, hava kalitesini, ağaçlandırmayı, su temizliğini, sürdürülebilir kalkınma hedeflerini inşa ediyorlar. Avrupa'da her yerde musluktan su içiliyor, bizde daha musluktan su yok. Bir depozito sistemiyle kurtaramazsınız bu memleketin doğasını yani bunu söylemek istiyorum. Devletlerin kendilerini doğanın üstünde değil doğayla uyumlu şekilde yeniden konumlandırması gereken bir dönemde siz varsınız, bu da bizim başımıza gelen bir şey maalesef ve aslında yapılması gerekenler var ve yapmak için de siyasi irade göstermek gerekiyor. Ekonomiden tarıma, enerjiden kadın haklarına her konuda mesele, yine çağın ruhunu yakalayamamış iktidar tarafından yönetilmemizde. Yapısal bir reform, düzeltmeye ihtiyaç var, memleket bizim ama biz bırakmayız, biz sahip çıkarız. Bir gül alın elinize ve bu gülün üzerine bir sinek konsun. Şimdi, sinek konu diye güle kızabilir misiniz? Biz de ona kızmıyoruz ve o sineği oradan kaldıracaktık Allah'ın izniyle.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok sağ ol, çok sağ ol!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Cesur.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasında yer alan "katkı sağlamak," ibaresinden sonra "çevre hakkında güvenilir, objektif ve bağımsız bilgi sunmak," ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Mahir Polat

Ednan Arslan

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

İzmir

İzmir

Bursa

Barış Karadeniz

Süleyman Bülbül

Sinop

Aydın

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ednan Arslan'ın.

Ednan Bey, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

232 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi adına 1'inci maddede konuşmak üzere söz aldım.

Bu yasayı aslında hazırlayan genç bir kardeşimiz var iyi niyetli Selman Özboyacı, onun hazırlamış olduğu aslında iyi niyetli ama daha sonra anlaşılıyor ki Adalet ve Kalkınma Partisinin profesyonel yasa yapımcıları tarafından torba kanuna dönüştürülmek suretiyle biraz karmaşık, biraz da anlaşılmaz hâle gelmiş çünkü bağlamından koparılmış. Evet, çevre siyaset üstü bir konu. Çevre hepimizin ortak olarak, birlikte ele almamız gereken bir konu ama ne hikmetse çevrenin dışında bazı maddelerle de torba yasa şeklinde önümüze gelmiş bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız.

Bu teklifin amacı çevre kirliliğini önlemek, yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine, geliştirilmesine katkı sunmak, ulusal ölçekte depozito yönetim sisteminin kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak olarak sayılmış. Sağlıklı bir sistem kurulması hâlinde herhâlde bunlara hiç kimse karşı çıkmaz ancak bu teklifte Ajans Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerinin atanması, kurumun hukuki yapısı, personel istihdamı, gelir elde etme yöntemleri ve kaynak kullanımı başta olmak üzere sorunlarla dolu bir kurum oluşturuyoruz. Kurulması öngörülen Ajansın faaliyet alanı ise depozito yönetim sistemini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettiirmek. Anlaşılan o ki depozito yönetim işini özel şirketler eliyle yürüteceğiz, bu işleri özel şirketler yapacak.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tür ajanslar kurulduğunda dünyada ülkelerin iç hukukuna göre düzenlenirler, Parlamentolarına hesap veren, güçlü denetim yetkisine sahip, siyasi müdahaleye kapalı yapılar olarak kurulmuşlardır. Türkiye Çevre Ajansı Başkanlık, Yönetim kurulu ve Danışma Kurulundan oluşuyor. Üç yıllığına seçilecek Yönetim Kurulunu atamak, süresi dolmadan görevden almak da Çevre ve Şehircilik Bakanının yetkisinde.

Zor bir dönemden geçiyoruz. Gençlerimiz işsizlikle boğuşurken bu teklifte Ajans Başkanının maaşını 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11'nci maddesine göre belirliyoruz. Bu da arkadaşlarımızın yapmış olduğu kaba bir hesapla 30 bin TL arkadaşlar. Bir ajans kuruyoruz ve bu işsizlik döneminde, bu pandemi döneminde, israfa “Dur!” dememiz gereken bir dönemde Ajans Başkanına 30 bin lira maaş öngörüyor arkadaşlar; bunu kabul etmek mümkün değil. (CHP sıralarından alkışlar)

Geçen yıl Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı diye bir Ajans kurduk, buradaki Yönetim Kuruluna herhangi bir maaş belirlemedik; bu Ajansın Yönetim Kuruluna da bir maaş belirlenmemesi gerekiyor.

Kanunda bir düzenleme daha yapılmış: “Ajans başkan yardımcılarına ve personeline yapılan ödemeler, Ajans Başkanına yapılan ödemeyi geçmemek üzere Yönetim Kurulunca belirlenir.” Oh, ne ala iş! Kendi maaşını kendin belirle! Yok öyle yağma Hasan'ın böreği arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Bunun da bu metinden, bu tekliften çıkarılması gerekiyor.

Bu yolla belirlenecek maaşlar Ajansın bağlı bulunduğu Bakanlık personelinin maaşından yüksek olursa ne olacak arkadaşlar? Her yere taşra teşkilatları kuracaksınız, Bakanlığın personeli var ama siz bakanlığın personelinin daha fazla bir maaş belirleyeceksiniz; bu, iş barışını bozar arkadaşlar.

Buraya davet ettiğiniz sivil toplum örgütlerinden Ticaret Odası da, TOBB da bu işin Bakanlık bünyesinde çözülmesi gerektiğine işaret etmişti; yani “Biz bu Ajansı Bakanlık bünyesinde kurabiliriz, bunun için ayrıca bir şey kurmamıza gerek yok.” demişlerdi. Görünen o ki Ajansın Başkanını atayan Bakandan daha fazla bir maaş vereceğiz buradaki Yönetim Kurulu Başkanına. Bunun bir an önce bu teklif maddesinden çıkarılması gerekiyor.

Arkadaşlar, diğer önemli bir nokta da personel istihdamı. Gençlerimiz iş bulmak için KPSS’ye giriyor, bir umutla atanma bekliyorlar; atanamadığı için intihar eden gençlerimiz var ama eğer bu teklifin ilgili maddesi yasalaşırsa 4857 sayılı İş Kanunu’na göre biz burada personel istihdam edeceğiz. Yani, Ajans Başkanı, Yönetim Kurulu kafasına göre istediği nepotizm uygulamalarını -yani akrabaya, eşe dosta iş bulma uygulamalarını- olabildiğince kendi bünyesinde yapacaktır; bu, toplumun vicdanını yaralar arkadaşlar. O yüzden, burada yapılacak olan alımların KPSS’ye tabi olması, 657 sayılı Kanun’un 48’inci maddesine tabi olması oldukça önemlidir.

Bir diğer konu ise, Kamu İhale Kanunu’ndan muaf bir Ajans oluşturuyorsunuz. 191 kere değiştirdik bu kanunu hâlâ bu kanuna güvenmiyorsunuz, istisnalar koyalım diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EDNAN ARSLAN (Devamla) – Var mı Başkanım dakikam?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok Ednan.

EDNAN ARSLAN (Devamla) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.20

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.35****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Rümeyşa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Komisyon? Yerinde.

Bir söz talebi var.

Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Hakkâri ilinde izinde olan bir polis memurunun karıştığı trafikte yaşanan tartışmayla ilgili idari ve adli tahkikatın başlatıldığına, sosyal medyada Siirt ilinde yaşanan depremlle ilgili paylaşımlar yapan Nilüfer Kaftancı adlı kişinin AK PARTİ'yle hiçbir alakası olmadığına ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bir konuyla ilgili bilgi vermek üzere söz aldım; daha önce Sayın Hakkı Saruhan Oluç Bey'in bir konuyla ilgili hatta iki konuyla ilgili gündeme getirdiği bir husus. Bir tanesi, maalesef Hakkâri'de vuku bulan hadiseyle ilgili. Aldığımız bilgi notu çerçevesinde, izinli olan polis memuru, trafikte kendisiyle muhatap olan 5 kişinin üzerine yürümesi ve 2 kişinin boğazına sarılması çerçevesinde...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Orada mıydınız boğazına sarılırlarken?

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Siz orada mıydınız?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Orada olmama gerek yok, kurşunlanma var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, bilgi notunu iletiyorum dedim. Sayın Hakkı Saruhan Oluç bir şey gündeme getirdi, aldığım bilgiyi paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, “Bilgi verir misiniz?” dediniz, bilgi veriyorum. Bununla ilgili “Oradaydınız, buradaydınız...” Zaten konuyla ilgili idari ve adli tahkikat başlatılmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hakkâri'de vuku bulan bu hadiseyle ilgili, sivil bir vaziyetteyken -izinliyken yani- görevi başında olmayan polis memuruyla trafikte yaşanan bir tartışma var; 5 kişinin üzerine yürümesi neticesinde 2 kişinin boğazına sarıldığıyla ilgili bilgiler var. Bunun ne olup olmadığıyla ilgili de idari ve adli tahkikat başlatılmış vaziyette. Neyse sorun, hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde neticelendirilecek.

İkinci bir konu var; “Nilüfer Kaftancı” isimli bir kişinin sosyal medyadan bir paylaşımı üzerine, hakikaten o paylaşımından hareketle AK PARTİ'ye dönük birtakım sözler söylenmişti. Bu kişinin AK PARTİ'yle hiçbir ilgi ve alakası yok. Yapılan araştırma neticesinde arkadaşların verdiği bilgiyi paylaşıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu Nilüfer Kaftancı AK PARTİ teşkilatlarında herhangi bir görevi olmayan bir kimsedir, Tanıtım ve Medya Başkanlığı ile ilgili hiçbir alakası söz konusu değildir. Kendisiyle ilgili böyle bir sıfat taşıyan “fake” hesap olabilir veya hesap doğrudur da sıfatlarla ilgili kesinlikle yanlışlığı olan bir husustur. Bu konuyla ilgili bizim yaklaşımımız asla ve kata Kürt kardeşlerimize dönük düşmanlık olamaz. Kürtlerin, Türklerin, bölgemizin, devletimizin, milletimizin düşmanı PKK’dır, PKK’yla beraber hareket edenlerdir. Sonuç itibarıyla bizim bu konuyla ilgili batıda, doğuda, kuzeyde, güneyde nasıl bir yaklaşım içerisindeyse 83 milyon insanımızın eşitlik prensibi çerçevesinde, insan haklarına uygun, müreffeh bir toplum oluşması noktasında bir yaklaşımımız vardır. Bu konuda düşmanlık atfedilemez. Bunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı 232) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, 2’nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. 2’si aynı mahiyettedir.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinde yer alan “ifade eder” ibaresinin “tanımlar” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Ali Kenanoğlu

Züleyha Gülüm

Kocaeli

İstanbul

İstanbul

Murat Çepni

Kemal Peköz

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

İzmir

Adana

Muş

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in.

Buyurun Sayın Koçyiğit. (HDP sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, az önce 3 Aralıkın Engelliler Günü olduğuna dair, önergeler geldi ama ne yazık ki AKP-MHP oylarına takıldığı için geçmedi ve engellilerin sorunları bir başka bahara, bir başka Engelliler Günü’ne kalmış durumda.

Şimdi, diğer bir takvimsel güne gelelim. Genelde AKP'nin takvimsel günlerde yaptığı güzellemeler var. 5 Aralık 1934 kadınlara seçme ve seçilme hakkının Türkiye'de verildiği tarih, bu yıl 85'inci yılı ve salı günü yapılan gündem dışı konuşmada AK PARTİ'li milletvekili şöyle bir ifade kullandı: "Türkiye Büyük Millet Meclisi yüzde 17,4 kadın temsiliyet oranıyla en yüksek temsil oranını yakalamıştır." Şimdi, ben kendilerinin kadın temsiliyet oranını ifade etmek istiyorum: 17,9; HDP'nin kadın temsiliyet oranı yüzde 37 değerli arkadaşlar. Yani bizim bu kadar emek verdiğimiz, bu kadar uğraştığımız bir şeyin genel ortalamayı yükseltmesi çok iyi; bu, doğru da bir şey, hepimiz adına da sevindirici. Tabii, biz isteriz ki bütün partilerde kadın temsil oranı yükselsin, kadın temsiliyeti artsın. Biz bunu isterken, bunun için çalışırken, partimizin tüzüğünü ve ilkelerini bu kadın temsiliyetini artırmak üzerine belirlerken AKP ne yapıyor? AKP, bizim siyasetteki arkadaşlarımızın dokunulmazlıklarını düşürüp onları cezaevine gönderiyor. İşte, Sayın Leyla Güven bu Meclisin bir parlamenteriydi, milletvekilliği düşürüldü, sonra tutuklandı, sonra cezası mahsup edildi diye bırakıldı. Şu anda Çağlar Demirel, Aysel Tuğluk, eski Eş Genel Başkanımız Figen Yüksekdağ, Sebahat Tuncel, her biri bu Meclisin birer üyesiydiler, bu ülkenin eşitliği, özgürlüğü ve demokrasisi için siyaset yapıyorlardı; işte, Sayın Gültan Kışanak Diyarbakır Belediye Eş Başkanıydı, Diyarbakır halkına hizmet ediyordu, bu ülkeye hizmet ediyordu ama siz onları tutukladınız, cezaevine gönderdiniz. Peki, zulmünüz bununla sınırlı mı kalıyor? Hayır, bununla da sınırlı kalmıyor, cezaevinde olmak da yetmiyor. Ne yapıyorsunuz? Bu sefer de sistematik işkence yapıyorsunuz; sistematik baskı, zor aygıtlarını devreye sokmuş durumdasınız.

Geçen günlerde siyasetçilerin koşuşları basıldı gardiyanlar tarafından, bütün odaları dağıtıldı. Savunma için, yargılandıkları mahkemelerde yapmak istedikleri savunmalar için aldıkları notlara el konuldu, kişisel notlarına, edebî çalışmalarına el konuldu ve bütün bunları yapan iktidardan tek bir çit çıkmadı, tek bir açıklama yapmadınız. Şimdi, kadınların oranına, kadınların seçme-seçilme hakkına güzelleme yapmak kolay ama bunun toplumsal hayata, siyasal hayata, kamusal hayata, sosyal hayata nasıl yansıdığına, bunların nasıl temsiliyetler sağladığına da bakmamız gerekiyor değerli arkadaşlar.

Bakın, ben size bir şey söyleyeyim: Biz kadın milletvekili oranında 192 ülke içerisinde 117'nci sıradayız. Zirvede kim var? Ruanda var; evet, zirvede Ruanda var. Avrupa'da 37 ülke içerisinde sondan 3'üncü sıradayız değerli arkadaşlar. Peki, kim var bizim önümüzde? Afrika ve Orta Doğu ülkelerinin birçoğu bizim önümüzdedir ve daha iyi durumdadır kadın milletvekili temsiliyet oranında değerli arkadaşlar. Peki, kadın bakan oranında ne durumdayız? Son sıradayız; evet, son sıralamadayız, Avrupa'da 37 ülke içerisinde sondan 4'üncü ülkeyiz. Yani bir hakkın erken verilmiş olması, bir hakkın kullanılmış olması, siz erkeklerin, aslında önümüzü açtığımız, kadın temsiliyet oranını sağladığınız anlamına gelmiyor. Bugünkü yüzde 17,4 de kadınların mücadelesi sayesinde olmuştur, çok daha yüksek bir seviyeye gelmesi de kadınların ortak mücadelesi sayesinde olacaktır, bunu ifade etmek gerekiyor.

Son olarak, bu cezaevlerindeki baskılara dönük açlık grevi eylemi başladı biliyorsunuz, beş günlük süresiz ve dönüşümlü bir grev. Bunun önceki açlık grevleri gibi olmaması gerekiyor değerli arkadaşlar. Şimdiden bu insanların sesini duymamız, bu sistematik hak ihlallerinin önüne geçmeniz ve bu açlık grevi süreci büyümeden, yayılmadan, derinleşmeden, pandemi sürecinde insanların yaşamını tehdit etmeden durdurulması gerekiyor. Bu konudaki siyasi, insani, hukuki ve vicdani sorumluluğun sizlerde olduğunu tekrardan ifade etmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (ç) bendinde yer alan "Bakanlıkça" ibaresinin "Bakanlık tarafından" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Mahir Polat	Ulaş Karasu	Süleyman Bülbül
İzmir	Sivas	Aydın
Nurhayat Altaca Kayışoğlu	Barış Karadeniz	Ednan Arslan
Bursa	Sinop	İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Zeki Hakan Sıdali	Fahrettin Yokuş
Adana	Mersin	Konya
Erhan Usta	Hüseyin Örs	Şenol Sunat
Samsun	Trabzon	Ankara

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk söz talebi Sayın Ulaş Karasu'nun.

Buyurun Sayın Karasu. (CHP sıralarından alkışlar)

ULAŞ KARASU (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Temmuz 2019'da Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında benim de üyesi olduğum Komisyonunda Turizm Ajansı kurulması teklifi gelmişti. Komisyonadaki uyarılarımıza rağmen teklif Komisyondan geçmiş, Genel Kurula getirilmiş ve yasalaşmıştı. O dönem yine bu kürsüden yaptığım konuşmada "Turizmle başladı, büyük ihtimalle de bu ajans işinin arkası gelecek." demiştim. Bir buçuk yıl sonra bu kez de Çevre Ajansı için kanun teklifi getirdiniz. Buradan, bizleri yanıltmadığınız için AKP Grubuna teşekkür etmek istiyorum.

Kanun teklifinde Çevre Ajansının kurulmasının amacı olarak yeşil alanların iyileştirilmesinden ve çevrecilik hassasiyetlerinden bahsediyorsunuz. Çevreyi korumak, doğaya sahip çıkmak ajanslarla, kurumlarla olacak iş değil; bu, bir siyasi anlayış meselesidir.

Sizler Kaz Dağları'nı yok ederken, Cerattepe'de altın madeni için, Sinop'ta, Akkuyu'da nükleer santraller için milyonlarca ağaç kesip Karadeniz'de HES'lerle, Ege'de JES'lerle su kaynaklarını yok edip toprağı zehirlerken, Hasankeyf'i sular altında bırakırken, doğal güzelliklerimizi imara açarken hangi çevreyi korumaktan, yeşile sahip çıkmaktan bahsediyorsunuz? Biz biliyoruz ki sizin siyaset anlayışınızda çevreyi korumak yok, sizin siyaset anlayışınızda bu ülkeyi parsel parsel satmak var.

Kanun teklifine ve ajansın yapısına baktığımızda, yine, istisnalar ve muafiyetler silsilesi görüyoruz. Ajansın gelirleri ve bütçesi kısmında "Her türlü bağış ve yardımlardan" ibaresini görüyoruz. Üst limitin bilinmediği, Kamu İhale Kanunu'ndan muaf, denetim yetkisini haiz bir kuruma bağış serbest ama pandemi döneminde millete destek olmak isteyen Cumhuriyet Halk Partili belediyelere yasak.

Bir parantez de Kamu İhale Kanunu'na açmak istiyorum: Sizin bu kanunla ilgili derdiniz nedir? Tam 190 kez değiştirdiğiniz kanundan hâlâ kaçmanın peşindesiniz.

Yine, torba teklifle getirilen bir başka kanunla, belediyelerin otoparklardan elde ettikleri gelirlerin büyükşehir belediyesine aktarılması kuralı kaldırılıyor. Burada da yine bir siyasi hesaplaşma çabası görüyoruz. İktidar grubunun 31 Mart 2019'dan sonra getirdiği tüm düzenlemeler de büyükşehir belediyelerinin haklarını gasbeden uygulamalarla dolu. 2014 yılında, Büyükşehir Yasası'yla köyleri mahalle yapıp ilçelere bağladınız. Bu düzenleme sayesinde yerel seçimlerde Ankara'yı, Adana'yı, Mersin'i, Antalya'yı kazandınız ama yaptığınız değişiklik size sadece beş yıl kazandırdı, kanunu değiştirip aldığımız belediyeleri 31 Martta kaybettiniz. Şimdi ise büyükşehirleri otopark gelirinden mahrum bırakmaya, çoğunlukta olduğunuz ilçe belediyelerine kaynak aktarmaya çalışıyorsunuz. Ama benden söylemesi, ilk seçimde o ilçeleri de kaybedeceksiniz, sadece o ilçeleri kaybetmekle kalmayacak, iktidarı da kaybedeceksiniz.

Turizm Ajansında da aynı şeyi yaptınız, bu torba kanunla da aynı şeyi yapıyorsunuz. O zaman bu kürsüden "31 Martın acısı bazılarının içine oturmuş durumda. 'Millî irade' söylemini ağızlarından düşürmeyenler, şimdi açıkça millî iradeyi yok sayıyorlar ama unutmayın, gün gelecek millî irade de sizi yok sayacak." demiştim. Görüyoruz ki 31 Martın acısı Cumhuriyet İttifakı'ndan hâlâ çıkmamış. Gelin, en azından, çocuklarımız için, bizden sonra yaşayacak nesiller için, atalarımızın kanlarıyla bize miras kalan bu güzelim coğrafyayı üç beş şirkete, yabancı ülkelere peşkeş çekmekten vazgeçin. (CHP sıralarından alkışlar)

Sizler en geç 2023'te iktidarı kaybedeceksiniz ama bu ülkede yaşamaya, bu ülkenin suyunu içmeye, havasını solumaya devam edeceksiniz. En azından, çevreye ve doğaya sahip çıkma noktasında muhalefetin itirazlarına kulak verin, sonra "Hata yaptık." "İhanet ettik." demeyin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz talebi Sayın Hüseyin Örs'ün.

Buyurun Sayın Örs. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 2'nci maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Kanun teklifinin bu maddesinde, kanunda geçen kavramların tanımları yapılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, mevcut iktidarın geçmiş uygulamaları çevre konusunda duyarlılığının hiç olmadığını gösteren sayısız örneklerle doludur. Türkiye'nin birçok bölgesinde çevre sorunları yaşanmakta, güzelim memleketimizde dağlarımız, yaylalarımız, ormanlarımız, derelerimiz, göllerimiz, denizlerimiz altın arama ve siyanürle ayrıştırma tesisleri, HES'ler, taş ocakları, deniz dolguları, çöp depolama adına yapılan tesisler nedeniyle tahrip edilmekte, cennet doğamız yaşanılır olmaktan çıkarılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bu kürsüde fırsat buldukça, bölgemizde yaşanan çevre tahribatlarını dile getirmiştim. Sürmene Çamburnu'ndaki vahşi çöp depolamasını, Sera Gölü'ndeki çamurlaşmayı, Uzungöl'ü uzun havuza çeviren duvarı, Akçaabat'taki deniz dolgusu yolunu, Rize'de deniz doldurularak elde edilen alandaki büyük tehlikeyi, Artvin Cerattepe Hatıla Vadisi'ndeki maden çalışmalarının bölgede oluşturduğu tahribatı, Giresun'un Çanakçı Deresi'nin 4 HES yetmemiş gibi üzerine kurulacak 5'inci HES'le yok edilmesini, Arhavi ilçemizde bulunan o güzelim Kamilet Vadisi'nin hidroelektrik santrali projesiyle yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu, Gümüşhane Dipsiz Göl'de yaşananları, Amasra Termik Santrali'ne karşı bölge halkının tepkilerini ifade etmiştim.

Değerli milletvekilleri, bugün de Ordu ilimiz Fatsa ilçemizde yaşanmakta olan bir çevre tahribatını gündeme getirmek istiyorum. Mavi ile yeşilin iç içe olduğu, tabii güzellikleriyle görenleri kendine hayran bırakan Fatsa hem Karadeniz'in kıyısındadır hem de doğal yer altı kaynakları açısından şanslı bir ilçemizdir. Ilıca kasabasında şifalı su, Elmaköy'de acı su bulunan; Kız Kulesi, Göreği Manastırı, Cingirt Kaya, Gaga Gölü, çınar ve ulu ağaçlarıyla hafızalarımızda yer etmiş olan Fatsa, bugün toprağına, suyuna, deresine, denizine, balığına, fındığına, kısacası geleceğine sahip çıkma mücadelesi veriyor.

Değerli arkadaşlar, Fatsalılar ilçelerinde siyanürle altın ayırıştırması yapan şirketin yükümlülüklerini yerine getirmediğini söylüyor, şirkete karşı tepkilerini açık açık ifade ediyorlar. Arkadaşlar, siyanürle altın ayırıştırması yapılacak tesisin kurulduğu bölge işte burası. Gördüğünüz gibi, yeşilimiz mahvedilmiş; denizden görülen Yukarıtepe köyü ve Bahçeler köyü -Fatsa'nın merkez köyleri- arasında kalan bir bölge, işte burayı mahvetmişler, fotoğraf her şeyi gösteriyor. Fatsalı hemşehrilerim diyorlar ki: "Siyanürle altın ayırıştırması yapan şirketin çalışmalarının doğaya verdiği zarar gün geçtikçe büyüyor. Sular zehirleniyor, toprak zehirleniyor, meyve ve sebzeler olumsuz etkileniyor." Fatsalılar diyorlar ki: "Fındığımız tehlike altındadır. Ormanlarımız kesiliyor, yaban yaşamı yok oluyor. ÇED dosyasında toprakların nerelere döküleceği belliyken köy yollarına dökülüyor."

Değerli arkadaşlar, Fatsa'nın, Fatsalı hemşehrilerimizin bu tepkilerini yüce Mecliste dile getirmek bizim görevimizdir. Buradan soruyorum: Bu şirketler yükümlülüklerini yerine getirmeme cesaretini kim ya da kimlerden alıyorlar? Kaz Dağı'ndan Artvin'e kadar güzel ülkemizin her tarafında maden şirketlerinin, HES şirketlerinin, taş ocağı şirketlerinin, yaşam alanlarını ve doğayı yok eden çalışmalarını gördük, görmeye de devam ediyoruz.

Toprağına, suyumuz, ormanımıza, tarım alanlarımıza hep birlikte sahip çıkalım diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kemal Peköz

İstanbul

Kocaeli

Adana

Murat Çepni

Ali Kenanoğlu

İzmir

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Züleyha Gülüm'ün.

Buyurun Sayın Gülüm. (HDP sıralarından alkışlar)

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet, bir Çevre Ajansından bahsediliyor ama iktidar ne zaman "çevre" dese "doğa" dese biz bir ekolojik yıkımla karşı karşıya kalıyoruz. Kârı yandaş şirketlere olan,

zararı ise halka, doğaya ve geleceğe olan bir hukuk anlayışıyla devam ediyor. Mesela, örnek olarak, Tokat Erbaa ve Amasya Taşova’da siyanürle altın arama için bir şirkete izin verildi ve bölge halkı diyor ki: “Biz siyanürle altın araması istemiyoruz. Doğamızın, geleceğimizin, meralarımızın, yaban hayatımızın ve hatta burada yaşama koşullarımızın bile ortadan kaldırıldığı böyle bir izni kabul etmiyoruz.” Acaba seslerini duyuyor musunuz? Şimdi, Çevre Ajansı için ne deniyor? Denetim yok. Her zaman olduğu gibi, iktidarın bütün uygulamalarında olduğu gibi denetime kapalı bir mekanizma. Ajansın yöneticilerine 15.000-30.000 lira arasında maaşlar, kamu kaynakları aktarılıyor. Nereden aktarılıyor bunlar? Halkın parasından. Sizin paranız değil, halkın parasından harcıyorsunuz. Ajansın organları nasıl seçilecek? Tabii ki liyakate göre değil; AKP’ye, sermayeye, yandaşlara sadakatine göre seçilecek. Diğer taraftan, diyor ki: Danışma Kurulunda kimler olacak? Üniversiteler, özel sektör, kamu kurumları. Özel sektör ne demek? Yine, yandaş şirketlere çıkar sağlamak için gözettiğiniz bir durum demek. Neden ekoloji örgütleri değil, çevre üzerine çalışan yapılar değil de şirketler? Biz bunun ne olduğunu çok açık olarak biliyoruz.

Bağış müessesesinden bahsediyorsunuz. Bağış ne demek? Kayırmacılığın, keyfilüğün, yolsuzluğun önünü açacak bir meseleden bahsediyoruz. Acaba doğa düşmanı sermayedarların bağışlarını da kabul edecek misiniz? Bu bağışlar karşılığında neyin ödününü vereceksiniz?

Diğer bir meselemiz coronavirüs. Evet, sayenizde; gerçekten, sizin sayenizde salgın sürecini en kötü yöneten ülkeler arasındayız. Türk Tabipler Birliği uzun süre dedi ki: “Şeffaf olun, gerçek sayıları açıklayın.” Siz onları ihanetle suçladınız. Ne oldu? Dokuz ay sonrasında geldiğiniz nokta, vaka sayılarını birdenbire 30 bine yükseltmek zorunda kaldınız. Ve Tabipler Birliği devam ediyor, diyor ki: “Yetersiz önlem alıyorsunuz, göstermelik önlemlerle bu iş olmaz. Yoğun bakımların ve servislerin yüzde 100’e yakını doldu, artık hasta kabul edebilecek bir durum kalmadı.” Batman’da epilepsi hastası ve coronavirüs tedavisi gören 1,5 yaşındaki bebek Sakine Akdağ, sizin sayenizde yoğun bakımda yer bulamadığı için hayatını kaybetti.

Sağlık emekçileri ölüyor ve sesleniyorlar, diyorlar ki: “Ölüyoruz, duyuyor musunuz?” Dün sadece 7 sağlık emekçisi, bugün 4 sağlık emekçisi hayatını kaybetti. Sizin ama bunlara da kulaklarınız kapalı.

Özel hastaneler Covid süreciyle kârlarına kâr katmak için yeni düzenlemeler yapıyorlar. Fiyatlarını yükselttiler, bir gecelik yatış maliyetlerini 5 milyardan 10 milyar civarı fiyatlarla yapıyorlar. Tam bir fırsatçı anlayış -aynı iktidarınızın anlayışı gibi- onlar da süreci kâra, ranta çevirmeye çalışıyorlar. Ve tabip odası diyor ki: “Bütün özel hastaneler, kamu hastaneleri niteliğinde halka ücretsiz hizmet vermelidir.” Bir an önce bunun hayata geçirilmesi gerekiyor; KHK’lerle haksız, hukuksuz işten attığımız sağlık emekçilerinin görevlerine iade edilmesi gerekiyor; atama bekleyen sağlık emekçilerinin göreve başlatılması gerekiyor yoksa bu süreçten çıkışımız olmayacak.

Diğer bir alan SMA hastaları. SMA hastalarının yakınları Sağlık Bakanlığının önünde eylem yapmak istedi çünkü tedavilerini de engelliyorsunuz, gen tedavisi sürecini durdurdunuz. Aileler kendi içerisinde bağış toplama kampanyaları yaptı, onları da valilikler yasakladı ve aileler demek istedi ki “Biz ne yapacağız? Bize çözüm üretin.” Ama polisiniz engelledi, engellemek de yetmedi “Demagoji yapmayın.” dedi ailelere. Şimdi, çocukları için mücadele eden insanlara hangi hakla bu cümleyi kullanıyor bu polis, nereden güç alıyor? Elbette ki sizden güç alıyor.

Diğer bir katliam yeri cezaevleri. Bedri Çakmak; Diyarbakır D Tipi Cezaevinde tutuklu, mide kanseri, kemik erimesi ve bacaklarda damar tıkanıklığı var, 35 kiloya düştü, dikkatinizi çekiyorum, 35 kiloya, fenalaştı, hastaneye kaldırıldı; hastane, raporunda “Cezaevinde kalamaz.” dedi ama mahkeme tahliye etmedi. “Reform” dediğiniz bu mu? Cezaevlerinde insanları ölüme mahkûm etmeye devam mı edeceksiniz?

Bir diğer sorun alanı: 20 binden fazla ağız ve diş sağlığı teknikeri atama bekliyor. Sağlık Bakanlığı kılavuzunda atama sayısı kaç? 23. Dalga mı geçiyorsunuz, gerçekten dalga mı geçiyorsunuz? Gençlerin sesini duyun, adil bir kadro verin. Gençler diyor ki “Yüksek puanlarla diplomalı işsizler kervanına katılmak istemiyoruz. Bizim hayatlarımızı karartmayın, gerçek bir kadro, gerçek bir gelecek kurun.”

Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Kuruluş

MADDE 3- (1) Bu Kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere Bakanlıkla ilgili, tüzel kişiliği haiz, idare hukukuna tabi Türkiye Çevre Ajansı kurulmuştur.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Zeki Hakan Sıdali

Fahrettin Yokuş

Adana

Mersin

Konya

Erhan Usta

Ümit Beyaz

Şenol Sunat

Samsun

İstanbul

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ümit Beyaz'ın.

Buyurun Sayın Beyaz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilgili kanunun 3'üncü maddesi üzerine İYİ PARTİ adına söz almış bulunuyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu düzenlemeyle Türkiye Çevre Ajansının Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ilgili kuruluşu olarak tüzel kişiliği haiz ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulacağı ifade edilmektedir. İktidarın, Türk hukuk müktesebatının devlet geleneğimizi oluşturan kurallarının, teamüllerinin ve tecrübelerinin hilafına bir düzenlemeyle Bakanlığa bağlı olarak kamu tüzel kişiliğine sahip fakat özel hukuk hükümlerine bağlı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza âdeta paralel olan bir kurum yaratmak istediği anlaşılmaktadır. Bu şekilde, Ajansın gelecekte kanunda belirtilenler dışında karşı karşıya kalacağı çeşitli uyumsuzlukların idari mahkemeler yerine adli mahkemelerde çözümlenmesi isteniyor. Bunun amacı da adli mahkemelerde Ajansa yönelik açılacak davaların çok daha karmaşık süreçlerle yürütülmesi beklentisiyle uyumsuzluklarda karşı tarafı caydırıcı fakat Ajansı güçlendirici bir yöntem hedeflenmiştir. Bununla beraber Ajansın özel hukuka tabi olacak olmasının Kamu İhale Kanunu ve kamu yönetiminde şeffaflık ilkesiyle bağdaşmadığı görülüyor. Zira, teklifin 3'üncü maddesine böyle bir hüküm konulmasıyla teklifin 30'uncu maddesinde Türkiye Çevre Ajansının yapacağı mal ve hizmet alımlarında Kamu İhale Kanunu kapsamının dışına çıkarılmasının altyapısı hazırlanıyor.

Değerli milletvekilleri, İstanbul'a her döndüğümde esnaf yakamıza yapışıp içinde bulunduğu zor duruma nasıl çözüm bulunacağını sürekli bizden talep ediyor. Okulların kapanmasıyla işleri neredeyse durma noktasına gelen kırtasiyeciler, servisçiler, kantinciler çok zor durumda. Bu esnaflarımıza bugüne kadar herhangi bir gelir desteği sağlanmadığı gibi, kira ve çalışanlarının maaşlarının ödeme yükü altında eziliyorlar. Bu esnaf grupları şimdi kara kara düşünüyorlar. Evlerini, ailelerini nasıl geçindireceklerini

mi düşünsünler, yoksa kapalı dükkânlarının kira ve vergi borçlarını nasıl ödeyeceklerini mi düşünsünler? Kiminle konuşsak daha önce böyle bir kriz yaşamadığını söylüyor. Bu insanların sesini kim duyacak? Emin olun ki abartmıyorlar. İstanbul'da esnafımız âdeta açlıkla sınanıyorlar. Görüyoruz ki saray sistemi Sayın Cumhurbaşkanı ile vatandaş arasındaki bağı koparmış durumda.

Bakın, kahvehane işleten vatandaşlarımız tam dokuz aydır evlerine ekmeğe götürmekte zorlanıyor. Kirasını ödemekte güçlük çeken, faturalara yetişemeyen, çalıştırdığına yevmiye veremeyen bu esnafın iş yerini kapatıyorsunuz ama SGK, stopaj, çevre vergisini istiyorsunuz. AVM'leri kapatmayıp kahvehaneleri, kafeleri kapatıyorsunuz; burada bir yanlışlık var. Şimdi, bu kapatma kararını aldınız, bu kapatmalar gerekli de olabilir ama bu esnaf, SGK primini nasıl ödeyecek, kirasını, elektriğini, doğal gazını, faturasını nasıl ödeyecek, daha önemlisi, evine ekmeği nasıl götürecektir?

Değerli milletvekilleri, İstanbul'un nüfusu 1990'da 7,5 milyondur, şimdi 16 milyon. O günlerde İstanbul'da 17.395 taksici vardı, yüzde 100 nüfus artışına rağmen bugün de aynı sayıda taksici İstanbul'da hizmet veriyor. Son UKOME toplantısında Bakanlık ve taksiciler odası temsilcileri, bu sayının yeterli olduğunu söyleyerek İstanbulluların taleplerine kulak tıkadılar, bir avuç plaka sahibinden yana saf tuttular ama biliniz ki İstanbul'da plaka ağalığı üzerine kurulu bu taksici düzeni daha fazla sürdürülemez. Ne İstanbullular ne de gerçek taksici esnafı bir avuç plaka ağasının elinde oyuncak değildir diyor, hepimize saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında yer alan "verilen" ibaresinin "tanımlanan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Mahir Polat	Ednan Arslan	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
İzmir	İzmir	Bursa
Barış Karadeniz	Süleyman Bülbül	Neslihan Hancıoğlu
Sinop	Aydın	Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Neslihan Hancıoğlu'nun.

Buyurun Sayın Hancıoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu madde Türkiye Çevre Ajansının kuruluşuna dair hükümdür. İlgili diğer hükümlerle birlikte ele aldığımızda, Türkiye Çevre Ajansının kurgulanış biçimine itirazımız bakidir. Teklif metninden çıkardığımız sonuç şudur: Türkiye Çevre Ajansı gibi kapsayıcı görünen bir isim altında esas itibarıyla depozito uygulamasına indirgenmiş bir yapı oluşturulmak isteniyor. Bolca yetkisi olan ama sorumlulukları minimize edilmiş, mali yönden muafiyetler tanınan, donatıldığı denetim yetkisiyle

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına âdeta paralel bir yapı kurulması söz konusudur. Aslında bu Ajansın ne amaçla kurulmak istendiği bir sonraki maddeden açıkça anlaşılıyor. Ajans bir kılıftır, bu Ajans üzerinden depozito yönetim sistemi kurulup birilerine bu sistem işlettirilecektir. Yani bir rant kurgusu yapıldığı açıktır. Ajansa kanunla sunulmak istenen muafiyetler de bu rant kurgusunun en belirgin kanıt niteliğindedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde on sekiz yıldır çevre konusunda uygulanan politikalar sürdürülebilir yaşam ilkesinden uzak, doğal kaynakların korunmasına değil, aksine talanına hizmet eden politikalar ve sonucunda yaşam kaynaklarımız geri dönülmez biçimde tahrip edilmiş, âdeta yağmalanmıştır. (CHP sıralarından alkışlar) Maden politikaları bunun kanıtıdır. Hava kirliliğine yol açan bütün tavizler bunun kanıtıdır. İzlenen su politikası bunun bir kanıtıdır. Tarım alanlarını sanayiye açmak, orman alanlarının talanına göz yummak bunun kanıtıdır ve elbette uygulanan atık yönetim politikaları da bunun kanıtıdır. Bakın, Türkiye'nin plastik atık ithalatı son on beş yılda 173 kat artmıştır. Avrupa'dan plastik çöp alımında bugün Türkiye ilk sıradadır. İçinizde "Bunda ne sakınca var, bu çöpler geri dönüşüm için alınıyor ve ekonomiye kazandırılıyor." diyenler olabilir ancak bugüne kadar üretilen plastiklerin sadece yüzde 9'u geri dönüştürülmüş durumdadır. Yani atık ithalatı asla geri dönüşüme eşit değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kürsüde aktarmaya çalıştığım bütün yanlışların faturasını en ağır biçimde ödeyen şehirlerden biri seçim bölgem Samsun'dur. Ülkemizin en değerli ovalarından biri olan, tarımsal sit alanı kapsamındaki Çarşamba Ovası'nın orta yerine santral inşa edildi. Tarım arazisi niteliğindeki 181 dönümlük arsa üzerinde bu tesis, günde 630 ton ağaç, kabuk, sap yakacak, 38 ton kül çıkartacak, 1.500 metreküp yer altı suyunu tüketecek. Yakma işlemi esnasında, kömürle çalışan termik santrallerden yüzde 150 daha fazla azot oksit, yüzde 190 daha fazla partikül madde ve yüzde 125 daha fazla karbonmonoksit yayacak ve biz de bu katliama yol veren iktidarın çevreye çok duyarlı olduğu, onu korumak için var gücüyle çalıştığı, Ajansı da bunun için kurduğu masalına inanacağız. Ya da gidelim Şahin Dağları'na. Kanadalı maden firması yerli ortağıyla birlikte 11 bin hektarlık alanda altın arama faaliyeti yürütüyor. Sondaj sahası için binlerce ağaç kesildi. Şimdi, bizden bu çalışmaların çevreci duygularla desteklendiği masalına inanmamızı mı bekliyorsunuz? Uzun sözün kısası, iktidarın çevre duyarlılığı masalları burada, ülkemizin gerçekleri, Samsun'umuzun gerçekleri işte burada.

Takdir milletimizindir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin Kanun Teklifi'nden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Kocaeli

İstanbul

Ağrı

Kemal Peköz

Ali Kenanoğlu

Murat Çepni

Adana

İstanbul

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Abdullah Koç'un.

Buyurun Sayın Koç. (HDP sıralarından alkışlar)

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bir çevre yasası ve yine bir torba yasa.

Değerli arkadaşlar, AKP hükümetlerinin on sekiz yıllık icraatı; tıpkı her alanda olduğu gibi, AKP hükümetleri çevreye, doğaya, tarihi zenginliklere rant anlayışıyla yaklaşmış ve çevre tahribata uğramıştır. Bu anlayışla düzenlenen çevre yasasının halka bir yarar getirmeyeceğini burada belirtmek istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, sözü, buradan başka bir alana getireceğim, bu son günlerde çok konuşulan hukuk ve ekonomide yapılacak olan reforma getirmek istiyorum. Reform, düzeltme anlamında kullanılan bir kelime. Bir bakalım, bu iktidar gerçekten neyi düzeltecek? Şöyle, hep beraber bir bakalım. Bu iktidar, ülkeyi asker ve polis devleti hâline getirdi, bunu mu düzeltecek bu reformlar? Bu iktidar, demokrasi sokakta rafa kaldırıldı, bunu mu düzeltecek? Bu iktidar, yargıya açıkça müdahale ediliyor, yargı baskı altındadır, bunu mu düzeltecek? Toplumda ırkçılık hortlatıldı, bunu mu düzeltecek? Yargıya sızmış, soruşturmaları yönlendiren çeşitli çevrelerin etkisini mi kırdıracak ve bunu mu düzeltecek? Bu üçlünün, özellikle Soylu, Ağar ve Perinçek üçlüsünün yargı üzerinde olan etkinliğini mi kaldıracak? Bunların hepsine şöyle bir baktığımız zaman hiçbirinin mümkün olmayacağını belirtmek istiyorum değerli arkadaşlar.

Bakın, Cumhurbaşkanı “Hukuk ve ekonomide reform.” dedi, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül “Adalet yerini bulsun, isterse kıyamet kopsun.” dedi; gerçekten de kıyametler koptu, neler olmadı ki Türkiye’de. Bülent Arınç istifa etmek zorunda kaldı. Bakın, bunlara karşı mafya ayağa kalktı, ana muhalefet lideri açıktan tehdit edildi, adalet suspus, harekete geçen yok. Erdoğan “reform” dedi, sokaklardaki insanlar başımıza bir felaket gelecek diye evlerine kaçtılar, kepenklerini kapattılar ve ciddi bir şekilde tedirginlik başladı toplumda. Peki, bunlara örnek mi istiyorsunuz? Değerli arkadaşlar, halk ışıklarını kapattı, ışıklarını. Bakın, özellikle bizim partimiz ve muhalifler 11 Kasımdan bu yana ciddi bir şekilde bir müdahaleyle karşı karşıya kaldı. Her gün operasyonlar; bakın, bine yakın insan gözaltına alındı. Gözaltına alma olayları devam ediyor. Diyarbakır, Batman, Bingöl, Dersim, Siirt’te 11 Kasımdan bu yana yaklaşık olarak 155 kişi gözaltına alındı, 7 tutuklama var. 16-20 Kasımda Diyarbakır’da DTK’ye yönelik, avukatlar, gazeteciler olmak üzere 101 kişi gözaltına alındı. 23-24 Kasımda Diyarbakır’da 75 gözaltı ve 5 tutuklama var. 27 Kasımda Mimarlar Odası Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu gözaltına alındı, Batman’da 15 kişi gözaltına alındı. Van’da, Erzurum’da, Bitlis’te 25 gözaltı, 2 tutuklama var. Onlarca gazeteci tutuklandı. İstanbul, Kocaeli, Bursa’da avukat, siyasetçi ve hak talebinde bulunan işçiler olmak üzere toplam 171 kişi gözaltına alındı. 24 Kasımda 109 BİRLEŞİK METAL işçisi hak arayışında olduğu için gözaltına alındı. 25 Kasımda Bursa’da 3 avukat gözaltına alındı. 26 Kasımda İstanbul’da 20; 27 Kasımda Mardin’de 11 kişi; 27 Kasımda Şırnak’ta 14 kişi; Adana, Mersin’de 15 kişi; Ankara, İzmir’de 24 kişi; 1 Aralıkta Şırnak’ta 17 kişi gözaltına alındı.

Değerli arkadaşlar, bu gözaltılar devam ediyor. Bakın, sayınca insanların nefesi bile yetmiyor, nefesimiz yetmiyor. Bakın, peki sizlere soruyorum, iktidarın özellikle bu “reform” dedikleri şey, halk bundan ne anlıyor? Halk bundan kaygılanıyor, halk kaygı duyuyor, halk mevcut olan kepengini kapatıyor, halk sokaktan evine geçiyor ve bu şekilde bir müdahaleyle karşı karşıya kalacağını anlıyor bu halk bundan. Dolayısıyla sizin “reform” diye getirebileceğiniz ve bu halka sunabileceğiniz hiçbir iyiliğiniz kalmamış, bu yönde de reform yapacak gücünüz de kalmamıştır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (g) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“g) Yurt içinde veya yurt dışında yerel yönetimler, ulusal veya uluslararası kurum veya kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gerçek veya tüzel kişilerle iş birliği yapmak, ortak projeler geliştirmek ve faaliyetlerde bulunmak; bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelik uyarınca belediyelere, il özel idarelerine, eğitim kurumlarına ve diğer kurum ve kuruluşlara mali ve teknik destek sağlamak.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Zeki Hakan Sıdali	Fahrettin Yokuş
Adana	Mersin	Konya
Erhan Usta	Bedri Yaşar	Şenol Sunat
Samsun	Samsun	Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Bedri Yaşar'ın.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

4'üncü madde, kurulması planlanan Türkiye Çevre Ajansının faaliyet alanını düzenlemektedir. Bu kapsamda, öncelikle bir depozito yönetim sisteminin kurulması ve işletilmesi hedeflenmektedir. Düzenleme, geç kalmış bir düzenlemedir. Çok sayıda ülke tarafından yıllardır uygulanan bu düzenlemeyi çok geç kalınmış bir düzenleme olarak görmekteyiz.

İade sistemi, her şeyden önce kolay ve de ulaşılabilir olmalı, iade noktaları yaygın, kolay bir şekilde oluşturulmalıdır; sadece iade sırasında zorluk yaşanmamalı, depozito bedelleri sorunsuz bir şekilde iade edilmelidir; depozito otomatları yeterli sayıda, uygun yerlere konulmalıdır.

Çoğu ülke, depozito uygulamasını yıllar önce başlatmıştır. Mesela, Danimarka, depozito uygulamasını 2002 yılında plastik, pet, metal, alüminyum ve cam ürünleri konusunda başlatmıştır. Bu ülkeler evsel atıkların yüzde 60-70'lik bölümünü de dönüştürmeyi başarmıştır. Türkiye'nin evsel atık miktarı 32 milyon ton. Türkiye'de 1995 yılında 17 milyon ton olan evsel atığın 2023 yılında 38 milyon tonu aşması beklenmektedir. Yani, bunun anlamı şu: Türkiye'de dünyada olduğu gibi kişi başına 1 kilogram çöp üretilmektedir. Sadece İstanbul'un günlük çöp miktarı 22 bin ton.

Ortada bu kadar çöp varken sanki bizim çöpümüz bize yetmiyormuş gibi Avrupa'nın değişik yerlerinden de maalesef çöp ithal etmeye devam ediyoruz. Sanki bu ağır sanayi, bu çöp sanayisi Türkiye'de o kadar geliştirdi ki her sene binlerce ton... Mesela, 2019 yılında Avrupa'dan 582.296 ton çöp ithal etmişiz. Yani, herkes beyin ithal eder, teknoloji ithal eder, biz çöp ithal ediyoruz. Onun için değerli arkadaşlar, Türkiye'nin bu kadar sorunu varken enerjisini başka tarafa harcamalı diye düşünüyoruz. Mümkün olduğunca, Türkiye -kendi çöpi yerine- başka ülkelerin çöplüğüne dönüştürülmemelidir.

Türkiye'de, Sıfır Atık Projesi kapsamında, kendi evsel atıklarımızın dönüşümüne daha fazla ağırlık vermemiz lazım. Unutmayalım ki 1 ton atık cam 100 litre yakıt tasarrufu sağlıyor. Yine, 1 ton gazete kâğıdının geri dönüşümü 87 adet çam ağacının kesilmesini önlemektedir. Metal ve plastik gibi ürünlerin geri dönüşümü de yüzde 95 oranında enerji tasarrufu sağlamaktadır.

Evsel atıklar konusunda mevzuat değişikliğine gidilmiştir. Avrupa Birliği de evsel atıklar konusunda kapsamlı bir mevzuat değişikliğini zaten yapmıştı, hatta, 2030 yılı itibarıyla evsel atıkların yüzde 80'lik bölümünü dönüştürmeyi de planlamaktadır. Avrupa Birliği, ayrıca, tek kullanımlık plastiklerin yasaklanması konusunda da mevzuat değişikliğine gitmiştir. Her yıl 8 milyon ton plastik deniz ve okyanusu kirletmektedir, artık avlanan balıkların karnından da plastik atıklar çıkmaktadır. Unutmayın, yani bir plastik atığın doğada yok olması onlarca yılı almaktadır. Ümit ediyoruz, biz de artık, şu naylon işinden, naylonla ilgili sanayiden de bir an önce kurtuluruz.

Tabii, “çevre” deyince biraz önce Samsun Milletvekilimiz burada konuştu -yine, Samsun Milletvekillerimiz var- biyokütle tesisine dikkat çekti, Şahin Dağları'na. Bugün, Samsun'daki Şahin Dağları'nda da maalesef, sondaj çalışmaları başladı. E, şimdi, oradaki manzaraya bir bakıyoruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bitti, bitti.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Şahin Dağları'na bir bakıyoruz, bir de Fatsa'ya bakıyoruz, e, dönüp bir de Kaz Dağları'na bakıyoruz; o manzarayı görünce diyoruz ki: “Arkadaşlar, Şahin Dağları'nın kaderi Kaz Dağları'nın kaderi olmasın.”

E, bunun yanı sıra, bizim Kuş Cenneti'miz var ağabey, biliyorsun, Bafra Kuş Cenneti. Hakikaten, dünyanın sayılı yerlerinden biri.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Başkan da biliyor.

BAŞKAN – Ben de biliyorum tabii, enişte kontenjanından biliyorum.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Ne güzel, herkesin bilmesi bizi mutlu eder.

Geçtiğimiz günlerde yangın çıktı Başkanım, ciddi sorunlar yaşadık. Dolayısıyla bu konuyla ilgili de belli tedbirlerin alınması lazım gelir diyorum.

E, şimdi, bir sürü de çevre mühendisimiz var. Bakın, Türkiye'nin bu kadar çevre problemi varken boş gezen çevre mühendislerimiz var. Bunun anlamı şu: Bunlar asgari ücrete de razı “Yeter ki bize iş bulun.” diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Bakın, Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener diyor ki: “Hiç olmazsa şu asgari ücretten vergiyi kaldırın. Bu vergiyi de mühendislere ödeyelim, çevre mühendislerine ödeyelim; hiç olmazsa 3 bin lira maaş alsınlar.”

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (g) bendinde yer alan “uygun görülmesi halinde belediyelere, il özel idarelerine, eğitim kurumlarına ve diğer kurum ve kuruluşlara mali ve teknik destek sağlamak” ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Süleyman Bülbül

Mahir Polat

Ednan Arslan

Aydın

İzmir

İzmir

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Bariş Karadeniz

Bursa

Sinop

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Aydın Özer’in.

Buyurun Sayın Özer. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır, ek süre vermiyoruz.

Buyurun.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sevgili milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Gönül isterdi ki bütçe görüşmeleri arasındaki bu kıymetli bir haftada böyle dayatma bir yasayı değil, sağlık çalışanlarımızın özlük haklarını, Covid-19 hastalığının bir meslek hastalığı olduğunu ya da sağlıkta hayatını kaybeden 200’ün üzerindeki sağlık çalışanlarımız için bir şehitlik teklifi gelsin, bunu konuşalım, bu yasayı konuşalım isterdik ama bugün neyi konuşuyoruz? Türkiye Büyük Millet Meclisinde “Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkileri bir başka ajansa -çok dayatma bir yasa teklifiyle-nasıl devredilir?”i konuşuyoruz.

İki yıl önce, 2018’de Çevre Kanunu’nda bazı değişikliklere gidilmiş, kanuna şöyle bir ek madde getirilmişti: “Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla Bakanlık, belirleyeceği ambalajlar için depozito uygulamasını 1/1/2021 tarihinden itibaren zorunlu tutar. Depozito sisteminin uygulanmasına yönelik usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” Bu söz konusu yönetmelik bu düzenlemenin üzerinden bir buçuk yıl geçtikten sonra, Haziran 2020’de yani altı ay önce yayımlandı. Yönetmelikte görülüyor ki Bakanlık, tüm birimleri ve teşkilatlarıyla altyapı kurulumundan denetimlerine kadar pek çok detayı çalışmış ve şimdi, önümüzdeki düzenleme tüm bu sürecin birikimini, depozito sisteminin uygulamasıyla ilgili tüm yetkiyi Bakanlıktan alıyor, Çevre Ajansına aktarıyor.

Değerli arkadaşlar, 4’üncü madde, Bakanlıkça belirlenen çevre strateji ve politikaları doğrultusunda Çevre Ajansının yapacağı faaliyetleri sıralıyor. Bu faaliyetler neler? Depozito sistemi ve uygulaması tamamen Ajansa devrediliyor. Çevre Ajansı, depozito sistemini kurabilecek, birilerine kurdurabilecek, işletebilecek veya birilerine işletirebilecek, ilgili tarafların depozito yönetim sistemine dâhil olmasını sağlayacak ve bunların yükümlülüklerini belirleyecek; depozito bedeli, ücret ve teminatları alabilecek veya iade edebilecek. Ayrıca depozito yönetim sistemi altyapısının oluşturulması, uygulanması, izlenmesine yönelik izin ve onay işlemleri dâhil gerekli idari düzenlemeleri, tedbirleri ve kontrolleri de Çevre Ajansı uygulayacak. Yani bu işte bir rant olacak, bu işte birileri kazanacak ama o kâr kesinlikle bu halka kalmayacak.

4’üncü maddedeki bir başka faaliyet alanı da atık yönetim sistemi. Buna göre Çevre Ajansı, sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasına ve uygulamasına katkı sağlayacak, geri kazanılabilir ürünlerin kullanımları sonrası ülke ekonomisine kazandırılmasına ve geri kazanılabilir atıkların yönetimine ilişkin faaliyetlere katkı sağlayacak. Bu durumda atık sanayisi ne olacak, belediyeler atık konusunda yetkisiz mi kalacak? Yani para getirmeyen atıklar gaz olacak, para getiren atıklar Ajansın olacak ama o kâr yine halka kalmayacak.

Çevre Ajansı, ayrıca, yurt içinde ve yurt dışında yerel yönetimler, ulusal veya uluslararası kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gerçek veya tüzel kişilerle iş birliği yapacak, ortak projeler geliştirecek, faaliyetlerde bulunacak. Bakın burası çok önemli: “Uygun görülmesi hâlinde belediyelere, il özel idarelerine, eğitim kurumlarına ve diğer kurum ve kuruluşlara mali ve teknik destek sağlamak.” Kime uygun görülecek, hangi kıstaslara göre uygundur denilecek, kimin keyfine bırakılacak belli değil.

Ajansın diğer faaliyetleri şöyle: Çevrenin iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunmak. Kamuoyunda duyarlılık ve farkındalık oluşturmak amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunmak. Eğitim ve sertifika programları düzenlemek, bilimsel çalışmalar yapmak, belge birikim ve araştırma merkezleri kurmak.

Ya, Allah aşkına siz Bakanlığa kapatıyor musunuz? Kapatmıyorsanız kârlı kısmı buraya alıp Bakanlığın içini mi boşaltıyorsunuz? Boşaltmıyorsanız, Bakanlığa paralel bir yapı mı kuruyorsunuz? Neden bu yapının yönetim organ ve birimleri siyasi saiklerle oluşturulacak? Neden bu yapı Kamu İhale Kanunu'ndan bağımsız bir yapı olacak ve işletme faaliyetlerini özel sektöre ihalesiz bir şekilde verebilecek? Neden bu yapının mali muafiyetleri olacak? Allah aşkına neden Çevre Ajansına ihtiyacımız var?

Son olarak gençler adına bir söz söylemek istiyorum. Muhtemelen yarından itibaren istihdam bekleyen arkadaşlar “Çevre Ajansına ne zaman alım yapılacak, kaç kişi alınacak?” diye soracaklar. Haklılar çünkü istihdam beklentisini karşılayamıyorsunuz. Komisyonadaki bütçe görüşmesinde Bakana 2021 yılında alımları sormuştuk, yanıt şöyle: “Buna göre 4/B’li 30 çevre, 10 şehir plancısı, 18 avukat alımı planlanırken mühendis, mimar ve şehir plancısı toplam 110 sözleşmeli personel alımı talebinde bulunulmuş.” Buradan istihdam bekleyen arkadaşlar adına da soruyorum: Gerçekten ihtiyaç bu kadar mı yoksa sizin çevrenizdeki ihtiyaç sahipleri mi bu kadar?

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5’inci madde üzerinde 3 önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5’inci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Züleyha Gülüm

Ali Kenanoğlu

Kocaeli

İstanbul

İstanbul

Kemal Peköz

Murat Çepni

Adana

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi Sayın Ali Kenanoğlu'nun.

Buyurun Sayın Kenanoğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, Komisyon katılmadı, o yüzden biz devam ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlar, bu maddeyle Çevre Ajansının 7 kişilik Yönetim Kurulu ve 11 kişilik Danışma Kurulu üyelerinin Çevre Bakanı tarafından belirleneceği ve Danışma Kurulunun da üniversiteler, özel sektör ve kamu kurumlarından olacağına ilişkin bir madde. Tabii, burada itirazımız şuna: Bir defa Çevre Ajansını oluşturuyoruz. Buradaki Çevre Ajansında Yönetim Kurulu veya Danışma Kurulunun bu konuyla ilgili sadece kamu kurumlarından ve özel sektörden değil, mutlaka çevre örgütlerinden de olması gerekiyor. İşin doğrusu da budur aslında yani.

Şimdi, bir kurumu oluştururken mutlaka hani o alandaki tahrifatları, kamu zararını gözetleyen bir yerden de meseleye bakılması gerekiyor. Ama şimdi burada baktığımız zaman “Özel sektörden oluşacak.” deyince, ne bilelim Cengiz Holdingin CEO’sunun buranın içerisinde yer almayacağını ya da işte bütün her tarafta maden şirketleri olan bir şirketin temsilcisinin burada olup olmayacağına yönelik bir garanti var mı? Yok. Bilemiyoruz nasıl yürütüleceğini.

Şimdi, oysa hani şöyle bakmak gerekiyor: Bu çevre örgütleri, hiçbir menfaati olmadan, bir maddi çıkarı olmadan, sırf doğayı koruyabilmek açısından, gelecek kuşaklara çevremizi, yaşanabilir bir alanı aktarmak açısından mücadele ediyorlar. Hiçbirinin maddi çıkarı falan da yok bu işten yani gönüllüce bu işi yürütüyorlar. Dolayısıyla bir de o cepheden bakan insanların bu yapılar içerisinde yer alması gerekir ki hakikaten bir suistimal oluşmasın, hakikaten çevreye, doğaya yönelik haksız bir saldırı meydana gelmesin. Bunu engelleyebilecek olan, orada bu hassasiyeti taşıyan insanlardır. Çünkü şirketler belli yani para kazanmak amacıyla bu faaliyeti yürütüyorlar. Tek amaçları kâr etmek ve daha fazla kâr etmek. Bu anlamıyla meseleye nereden yaklaştıklarını bunun için çok iyi biliyoruz. Bu anlamıyla bu değişikliği doğru bulmuyoruz.

Şimdi, başka bir konu dile getirmek istiyorum buradan. Tunceli Asliye Hukuk Mahkemesinin bir kararı var onu ifade edeceğim. Dersim kültür ve tarih vakfı diye bir vakıf kuruluyor ve tescil işlemi için mahkemeye başvuruyor ve mahkeme vakfın tescil işlemini reddediyor. Şimdi, gerekçeye bakıyoruz niye reddetmiş? “Dersim kültür ve tarih vakfı ekonomik ve toplumsal tarih alanında uzmanlaşan bir arşiv, kitaplık, araştırma, eğitim ve yayın kurumunun olması, Dersim 37-38 Sözlü Tarih Projesi çerçevesinde yapılan mülakatların korunması, arşivlenmesi, Alevi ritüelleri, duaları ve beyitlerinin kayıt altına alınması, Dersim Alevi tarihiyle ilgili araştırma çalışmalarının desteklenmesi” ifadelerinin vakıf senedinde yer alması nedeniyle reddediliyor ve şöyle diyor: “Bunun cumhuriyetin Anayasa’yla belirlenen Anayasa’nın temel ilkelerine, hukuka, ahlaka, millî birliğe ve menfaatlere aykırı olması, belirli bir ırk veya cemaati destekliyor amacı gütmesi nedeniyle Dersim Kültür ve Tarih Vakfının kurulmasına izin verilmemiştir.” Yani olacak iş değil, inanılır gibi değil. Yani orada Alevilik araştırmaları yapacak, dualarını, ritüellerini derleyecek ve Dersim bölgesindeki birtakım tarihî hafızayı ortaya koyacak çalışmaları yapacak bir vakfı ahlaki olarak uygun görmüyor. Bir taraftan da millî birlik ve beraberliğe kasteden bir yerden değerlendiriyor ve belli bir ırk ve cemaati desteklediğini söylüyor.

Ya, Dersim bölgesinde, o coğrafyada yani bilinçli olarak oraya gönderilen bir sürü İslami tarikat ve cemaat vakıfları var ve bunlar kurulmuşlar, orada asimilasyon çalışmaları yürütüyorlar. Bölgenin inancı belli, Alevi inancına mensup bir toplum yaşıyor orada. Şimdi, bütün bunlara rağmen, bunlar istediği gibi cirit atıyorlar orada, başta valilik olmak üzere her türlü kamu kurum ve kuruluşlarından destekleniyorlar ancak bu amaçla kurulacak bir vakfa izin verilmiyor.

Değerli arkadaşlar, demokratik ülkelerde olsa bu tür vakıflar yani hafızaya yönelik çalışma yapan vakıflar kamu vakfı ilan edilir ve desteklenir. Bu anlamıyla şüphesiz ki bu bir mahkeme kararı ve biz bu mahkeme kararını kınadığımızı buradan belirtiyoruz ancak bu karar bir İslami cemaat ve tarikat vakfı için alınmış olsa idi o kararı alan hâkimin de kendisini artık nerede bulacağını bilemiyoruz; eleştirimiz bunadır. Dolayısıyla bu mahkeme kararını da o hâkimi de bir kez daha buradan kınıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, tutanaklara geçmesi açısından söylüyorum.

BAŞKAN – Müsaade edin, işlemimi bitireyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Buyurun, işlemi bitirin o zaman Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biraz evvel kürsüden konuşan hatibin maalesef yaklaşımları kabul edilemez. Bunları reddettiğimizi beyan ediyorum.

Teşekkür ederim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkan, biz de zaten mahkeme kararını reddediyoruz, katılıyoruz kendisine!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Aynı noktada buluştunuz, hayırlı olsun!

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(2) Yönetim Kurulu; Ajansın karar organı olup, yedi üyeden oluşur. Yönetim Kurulu; en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş, meslekleri ile ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlarda en az beş yıl süreyle görev yapmış, mesleki açıdan yeterli bilgiye, deneyime ve Devlet memuru olma niteliğine sahip kişiler arasından Bakan tarafından üç yıl süre ile görevlendirilir. Kurul üyeliği için herhangi bir siyasi parti üyesi olmama şartı ve en az 1 üyenin çevre mühendisi odası önerisiyle, en az 1 üyenin ilgili kâr amacı gütmeyen sivil toplum kuruluşlarından, en az 1 üyenin ajansın faaliyet alanında çalışmış akademisyenlerden seçilmesi şartı aranır.”

Murat Bakan	Barış Karadeniz	Aydın Özer
İzmir	Sinop	Antalya
Vecdi Gündoğdu	Okan Gaytancıoğlu	Süleyman Bülbül
Kırklareli	Edirne	Aydın
Ednan Arslan	Mahir Polat	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
İzmir	İzmir	Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Okan Gaytancıoğlu'nun.

Buyurun Sayın Gaytancıoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 5'inci madde üzerine söz aldım. 5'inci maddede ne var? Çevre Ajansının Yönetim Kurulu ve Danışma Kurulu üyeleri yani sizin seçeceğiniz, sizin atayacağınız kişiler var. Devlet veya özel sektörde çevre konularında -muhtemelen tabii ki çevre konularında- uzman olması gerek ama siz bir şekilde çevreyle ilişkilendirirsiniz onu. Kimi atayacağınızı da biliyorum az çok. Kimi atayacaksınız? Herhâlde bir sınav yapmayacaksınız, size en çok kim yakınsa, kim istediklerinizi yapıyorsa, pandemi dönemi bile olsa çevreyi kim katlediyorsa, kim ona izin veriyorsa tabii ki onları atayacaksınız yani çevre talanına izin verenleri atayacaksınız. Yani, halkın karşı çıkmasına rağmen, yasaların “olmaz” demesine rağmen, bilimin “Kesinlikle burası uygun değildir.” demesine rağmen yandaşlarınızın çıkarları söz konusuysa ya da son günlerde Katar'ın menfaatleri nasılsa, buna tamam diyecek birileri olacak.

Katar konusuna birazdan geleceğim çünkü benim vereceğim örneğin arkasında da Katar var. Örnek ne? Benim bölgedeki Saros Körfezi. Bilmiyorum hiç gittiniz mi Saros Körfezi'ne? Gitmediyseniz mutlaka gidin çünkü Saros Körfezi dünyanın kendi kendini temizleyebilen ender körfezlerinden bir tanesi. Saros Körfezi'ni bilmiyorsanız çok büyük yazık ama Katar 2013 yılında öğrenmiş mesela. Ansiklopediye de bakmamış, incelemiş “Burası bana uygun.” demiş. Neden? Çünkü Katar doğal gazını FSRU denilen gemilerle naklediyor. İskenderun'a gönderiyor bir gemi sürekli, gazı oradan bize gönderiyor. Şimdi, demiş ki: “Ben Avrupa'ya da açılıyım. Avrupa'ya açılmanın yolu Saros Körfezi'nden geçer. Oraya, ben, BOTAS'la bir anlaşma yapayım, bir liman yaptırayım.” Yapacakları liman nasıl bir yer biliyor musunuz? 10 bin ağaç kesilecek, 35 kilometre boru döşenecek; hiçbir istihdam yok, doğal güzellikler yok olacak, halk karşı, bilim adamları “olmaz” diyor. ÇED toplanıyor, on dört ayrı görüş, on dörtte 14 “hayır”, kuş bilimciler “hayır” diyor, çevre bilimciler “hayır” diyor, ziraatçılar “hayır” diyor, ormancılar “hayır” diyor, inşaat mühendisleri “hayır” diyor. Diyor ki inşaat mühendisleri bir de: “Ya, 7 kilometre ilerisinde aktif bir fay hattı var, böyle bir yere bu iş yapılamaz.” Ama Katar aşkı var ya Katar aşkından dolayı, arkasında Katar var, o gemiler oraya gelsin, önemli değil, biz buraya bir liman yaparız. ÇED olumsuz oluyor ama kimsenin sokağa çıkmadığı bir dönemde Çevre Bakanlığında bir toplantı yapılıyor, ÇED anında “olumlu”ya çevriliyor ve tekrar bizler itiraz ediyoruz, Edirne Bölge İdare Mahkemesine başvuruyoruz. Şimdi yeniden bir bilim kurulu oluşturuldu. 8 Kasım günü dosyalar verildi. Ben de oradaydım, gittim. Bilirkişiler daha raporlarını yazmadan her biri raporları aldı, dosyaları aldı, daha altmış günlük süre varken birdenbire dozerler içeri girdi. Yani niye anlatıyorum bunu? Şimdi, siz de böyle bir ajans kuracaksınız, baskı yapacağınız kişiler de her şeye “Tamam.” diyecek arkasında Katar varsa. Bölgedeki yurttaşlar tam 45 bin imza topladılar. Yani halk karşı, bilim karşı, hukuk karşı ama siz yanındasınız. Neden? Çünkü Katar buraya gemilerini getirecek, gazı boşaltacak. Sözde diyorlar ki bir de: “Senede bir veya iki tane gemi gelecek.” Hayır, öğrendik, yüzlerce gemi gelecek, seferler düzenlenecek. Ya, bırakın da bari yeşil yaşasın. Deniz ile yeşil ne kadar güzel gidiyor, orada turizm yapılıyor, insanlar tarlalarını ekip biçiyorlar. Zaten tarımı mahvettiniz, Tarım Kredi Kooperatiflerine borcu yüzünden çiftçilerin traktörleri haczedildi, inekleri haczediliyor. Bırakın bari çevre kendi kendine yaşasın. O körfez de kendi kendini temizleyen bir körfez olarak kalsın.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(2) Yönetim Kurulu; Ajansın karar organı olup, yedi üyeden oluşur. Yönetim Kurulu; en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş, meslekleri ile ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlarda en az beş yıl süreyle görev yapmış, mesleki açıdan yeterli bilgiye, deneyime ve Devlet memuru olma niteliğine sahip kişiler arasından Bakan tarafından üç yıl süre ile görevlendirilir ve üyeler süresi dolmadan görevden alınmaz.”

Dursun Ataş

Zeki Hakan Sıdahlı

Fahrettin Yokuş

Kayseri

Mersin

Konya

Şenol Sunat

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Erhan Usta

Ankara

Adana

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Dursun Ataş'ın.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Ataş'ta da astım problemi olduğu için maskeyi çıkaracak.

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 5'inci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinde Türkiye Çevre Ajansının kurulması amaçlanmış, Ajansın kuruluş amacında ise çevrenin korunması ve kaynakların verimli kullanılması için depozito yönetim sisteminin hayata geçirilmesi gerekliliği ifade edilmiştir. İlgili kanun maddesinde ise Türkiye Çevre Ajansının organ ve birimleri düzenlenmektedir.

Düzenlemeye göre Ajansın Yönetim Kurulu ve Danışma Kurulu üyeleri Bakan tarafından üç yıllığına atanmaktadır. Ajans Başkanı ile 2 Başkan Yardımcısı, Yönetim Kurulu tarafından atanmaktadır. Bu atamalarda alt ve üst yaş sınırı, eğitim şartları, görev süresi biten üyelerin yeniden atanıp atanamayacağı, bu üyelerin kaç kez görev yapabileceği sorularının cevabı belirsizdir. Atama yapılacak üyelerin taşınması gereken nitelik ve şartların kanunda açıkça belirtilmesi gerekirdi.

Kurumun daha işlevsel çalışması ve kuruluş amacını yerine getirmesi için Bakanlık ve belediyeler sürece dâhil edilmeliydi. Yani bu düzenlemeyi yapmak yerine Bakanlık ve Bakanlıkla beraber yerel yönetimlere yetki ve görev vermek daha uygun olurdu. Sürekli yerel yönetimleri güçlendirdiğini söyleyen iktidar, her fırsatta tam tersi hareket ederek merkezî yönetimi daha da güçlendirecek adımlar atmaktadır.

Görüldüğü gibi, amaç, kurum oluşturup çevre sorunlarını halletmek, kaynakları verimli kullanmak değil; kendilerine denetimden ve şeffaflıktan uzak yeni bir rant ve siyasi alan yaratıp yandaş ve akrabalara yeni iş imkânları oluşturmaktır. Bekleyip hep birlikte göreceğiz. Kuruma atamalarda liyakat yerine siyaset tercih edilecek; eski siyasiler, akraba ve yandaşlar kuruma atanacak; onlara ballı maaşlar verilecektir. Sonrası malum, devletin diğer kurumları gibi güvenilirliğini daha ilk günden kaybedecektir.

Değerli milletvekilleri, AKP iktidara geldiğinde devleti küçültüp, israfı azaltıp, harcamaları kısarak daha verimli bir yapı oluşturacağını iddia ediyordu. Bugün geldiğimiz noktada devleti küçültmek yerine büyüttüler, israf ve harcamayı kısmak yerine daha da artırdılar. 2003 yılında kamuda 2,2 milyon kişi çalışırken 2019 yılında bu sayı 4,6 milyona çıkmıştır. Kamuda çalışan sayısı yüzde 100'den daha fazla artmıştır. Sayıştay tarafından açıklanan Cumhurbaşkanlığının yıllık harcaması ise 2019 yılında bir önceki yıla göre 4 kat artmış, 3,6 milyar Türk lirasına yükselmiştir. Sarayın günlük harcaması 10 milyon TL'nin üzerindedir. Ağır ekonomik koşullar altında ezilen vatandaşlarımızın sırtına bir de sarayın israf ve keyfî harcamaları binmiştir.

Değerli milletvekilleri, AKP'nin iktidar olduğu günden bugüne ülkemiz yönetimden dış ilişkilere, ekonomiden siyasete, adaletten güvenliğe, eğitimden sağlığa kadar birçok alanda büyük değişim yaşadı. Bu değişim çözülmeyi bekleyen büyük sorunlar da yarattı. Ülkemizin bugün yaşadığı siyasi, toplumsal ve ekonomik sorunların temelinde partili Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi vardır. Bu

sistem yüzünden denetlenilebilirliğin ortadan kalktığı, hukuk devleti ilkesinin ayaklar altına alındığı, yargının siyasallaştığı, bağımsız ve özgür medyanın yok edildiği, devlet kurumlarının itibarını ve inandırıcılığını yitirdiği, hesap verilebilir ve şeffaflığın ortadan kalktığı, eğitimin niteliksizleştiği, kamuda liyakat yerine sadakatin tercih edildiği, millî güvenlik sorunlarının yaşandığı, toplumsal kutuplaşmanın giderek derinleştiği bir dönemden geçmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, geline on sekiz yılın sonunda iktidar tarafından dile getirilen ekonomi, hukuk, demokrasi ve eğitim alanındaki reform söylemleri bu sistemin çöktüğünün, bu iktidarın tükendiğinin en büyük göstergesidir. Bu süreçte devletimize büyük zararlar verildi. Bu ucube sistemden bir an önce dönmezsek oluşan tahribatı ortadan kaldırmak da bir o kadar zaman alacaktır. Oluşturulan tahribatın ve bozulan devlet düzeninin yeniden icrası için Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in söylediği, her zaman belirttiği gibi bir an önce iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçerek bu ucube sistemden vazgeçmeliyiz. Unutulmamalıdır ki siyasi partiler ve iktidarlar geçicidir, asıl olan Türk devletidir, büyük Türk milletinin geleceğidir.

Ne devlet hafızası ne de Türk milletinin vicdanı bu yapılanları unutmayacaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Züleyha Gülüm

Kemal Bülbül

Kocaeli

İstanbul

Antalya

Murat Çepni

Ali Kenanoğlu

Kemal Peköz

İzmir

İstanbul

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Kemal Bülbül'ün.

Buyurun Sayın Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi 26 Kasım 2020 günü hakkımda silahlı terör örgütüne üye olmaktan altı yıl üç ay ceza vererek büyük bir suç işledi.

Şimdi, hangi terör örgütünün üyesi oluyorum ben, silahım ne; onları anlatacağım size. Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Başkanı, Alevi Bektaşî Federasyonu Genel Sekreteriyken Diyarbakır'da çalışma yürüten, Demokratik Toplum Kongresinin daveti üzerine toplantıya katılıp bir, eşit yurttaşlıktan; iki, temel insan hak ve özgürlüklerinden; üç, Kürt sorununun çözümünden; dört, laik ve demokratik Türkiye'den ne anladığımızı kürsüden anlattım, verilen ceza bu. Peki, ben hangi terör örgütünün üyesiyim? Demokratik Toplum Kongresi terör örgütümüş, ben de onun üyesiymişim.

Sayın Cemil Çiçek 19 Ocak 2012 tarihli ve Türkiye Büyük Millet Meclisi antetli, kendi imzasıyla Demokratik Toplum Kongresini Anayasa tartışmalarına davet eden bir yazı yazmış. Bana ceza veren akıldan mahrum hâkim müsveddesi, Cemil Çiçek hakkında niye dava açmıyorsunuz?

Ben şimdi size silahlarımı göstereceğim değerli arkadaşlar. Benim beynimdir silahım, yüreğimdir; beynim ile yüreğim sevişir, bu sevişmeden virdime doğanları bu kalemimle kitaplaştırırım. Bakın, 1 silah, 2 silah, 3 silah. 4) Benim kitabım. 5) Bir tane silahım daha var, çok tehlikeli, cebimde, göstereceğim, asıl tehlike o. Evet, bir silahım da bu. (HDP sıralarından alkışlar)

“İçinde şeytan var.” diyenlere, “Bu şeytan işidir.” diyenlere Âşık Dertli demişti ki:

“Telli sazdır bunun adı,

Ne ayet dinler ne kadı.

Bunu çalan anlar kendi,

Şeytan bunun neresinde?”

Bu, Yunus’un; bu, Pir Sultan’ın; bu, Kul Himmet’in; bu, Şah Hatayi’nin; bu, Daimi babanın; bu, Mahzuni babanın bize bıraktığı bir mirastır. Benim de öperek, alarak niyaz ettiğim ve virdime doğanları söylediğim silahım budur; benim başka silahım yoktur.

Şimdi, bu çerçevede, Demokratik Toplum Kongresi bir sivil toplum örgütüdür. Demokratik Toplum Kongresine “terör örgütü” demek suçtur. Bu yargı kararıyla suç işlenmiştir. Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Başkanı ve Alevi Bektaşî Federasyonu Genel Sekreteri olarak katıldığım toplantıda yaptığım konuşmayı terör kapsamına almak suçtur, yargı suç işlemiştir; bu talimatı verenler de suç işlemiştir. Burada, Alevilere; burada, demokrasi isteyenlere; burada, eşitlik, özgürlük, adalet isteyenlere; Kürt sorununun barışçıl, demokratik çözümünü isteyenlere ceza verilmiş ve barışa karşı da suç işlenmiştir.

Peki, biz ne yapacağız? Biz şöyle yapacağız arkadaşlar; Pir Seyit Rıza’ya dediler ki: “Bu davadan vazgeç.” Dedi ki: “Ben vazgeçersem Kerbelâ benden davacı olur.” Şimdi, ben vazgeçersem biraz önce saydığım değerler, Şah Kalender Çelebi, Pir Sultan Abdal, Şeyh Bedrettin, Börklüce Mustafa, Torlak Kemal, Hünkâr Hacı Bektaş, Dede Korkut, hepsi benden davacı olur çünkü bunlar hakkı, hakikati, adaleti savundular, biz de hakkı, hakikati ve adaleti savunduk. Bu topraklarda kim hakkı, hakikati ve adaleti savunduysa biz de o bağlamda savunduk; eşitliği, özgürlüğü, adaleti savunduk. Mahkemede söylediğim savunmamda bugün bu toplantı olsa, bu davet olsa yine gelirim demiştim; bugün bu toplantı olsa, bu davet olsa, vekil olmasam, o sıfatım olsa yine gider katılırım. O dönem katılan Adalet ve Kalkınma Partisinin milletvekilleri vardı; isimlerini buradan söylemeyeceğim, çok gerekli değil. Siz şöyle yapıyorsunuz: İşinize geldiği zaman gelip katılıyorsunuz ama konjonktürü değiştirip, sonra bizi suçlu hâline getirip, yüklenip oradan bir yargı terörüyle bizi suçlamaya ve buradan da kendinize bir siyaset devşirmeye çalışıyorsunuz, bunu kınıyorum. Bu, haksızlıktır; bu, adaletsizliktir; bu, yandaş yargının yandaş hâkimlerinin verdiği bir yandaş karardır, asla ve kata tanımıyorum; özgürlüğe, adalete vurulmuş bir darbedir.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biraz evvel kürsüden konuşan hatibin bütün ithamlarını reddettiğimizi ifade etmek istiyorum.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sen onaylayasın diye söylemedim zaten.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bağımsız ve tarafsız yargı tarafından kimin suç işlediği veya işlemediği net bir şekilde ortaya koyulur.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Yandaş yargı, yandaş! Sen onaylayasın diye söylemedim ben.

NURAN İMİR (Şırnak) – Bir milletvekiline yapılan bu saygısızlığa en büyük itirazı sizin yapmanız gerekiyordu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Herhangi bir talimatı kimse mahkemelere veremez, kimse de Türk yargısına hakaret edemez.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.57

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.08****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Sibel ÖZDEMİR (İstanbul), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yerinde.

Bir söz talebi var, önce onu karşılayacağım.

Sayın Öztunç, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- *Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş ilinde görev sırasında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan polis memuru Barış Göl'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması*

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, bugün Kahramanmaraş'ımızda acı bir olay yaşandı. Kahramanmaraş İl Emniyet Müdürlüğüne bağlı Barış Göl isimli polis memurumuz, bir cinayet zanlısı tarafından vurularak şehit edildi. Şehidimize Allah'tan rahmet diliyorum. Ailesine, sevenlerine, Kahramanmaraşlı hemşehrilerimize başsağlığı diliyorum. Osmaniyeli şehidimiz, Osmaniye'de defnedilecek. Artık, Osmaniye'nin değil, aynı zamanda Kahramanmaraş'ın da evladıdır. Tekrar başımız sağ olsun, Allah rahmet eylesin, mekânı Cennet olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmuşoğlu...

29.- *Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Kahramanmaraş ilinde görev sırasında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan polis memuru Barış Göl'e ve Zeytin Dalı Harekâtı bölgesinde çıkan çatışmada şehit olan Piyade Uzman Çavuş Mehmet Altun'a Allah'tan rahmet dilediğine, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, engelli vatandaşların toplumsal hayata tam katılımının sağlanması ve üreten bireyler olmalarının her zaman öncelikli hedefleri olduğuna ilişkin açıklaması*

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bugün Kahramanmaraş'ta görevi başında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan Osmaniye Düziçili kahraman polisimiz Barış Göl'e ve Zeytin Dalı Harekâtı'nın sürdürüldüğü Afrin'de teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan kahraman askerimiz Mehmet Altun'a Allah'tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Ayrıca bugün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Unutmayalım ki engelli birey ve ailesi için zorlu yaşam şartları, beraberinde onların yaşadığı sorunlarla baş etmeleri sürecinde bizlere görevler düşmektedir. Hiçbir ferdin, toplumun büyük bir kısmını ilgilendiren bu durum karşısında kayıtsız kalması düşünülemez. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan öncülüğünde, AK PARTİ olarak her zaman engelli vatandaşlarımızın yanında olduk. Engelli vatandaşlarımızın toplumsal hayata tam katılımının sağlanması, başkalarına gereksinim duymadan hayatını sürdüren, üreten bireyler olmaları her zaman öncelikli hedefimiz oldu ve olmaya devam edecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ünlü...

30.- *Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Kahramanmaraş ilinde görevi sırasında uğradığı silahlı saldırıda şehit olan Osmaniye ili Düziçi ilçesi Bostanlar köyü nüfusuna kayıtlı polis memuru Barış Göl'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması*

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün, Kahramanmaraş'ta meydana gelen silahlı çatışmada Osmaniye Düziçi İlçesi Bostanlar Köyü nüfusuna kayıtlı hemşehrim polis memuru Barış Göl şehit düşmüş ve 1 polisimiz yaralanmıştır. Kahraman şehidimize Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı ve sabır, yaralı polisimize acil şifalar diliyorum. Milletimizin ve Osmaniye'mizin başı sağ olsun.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı 232) (Devam)*

BAŞKAN – Evet, 6'ncı madde üzerindeki diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Ajans Personeli

Madde 6 – (1) Ajansta, 14/7/1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi Bakanlık personeli istihdam edilir.”

Murat Bakan	Aydın Özer	Vecdi Gündoğdu
İzmir	Antalya	Kırklareli
Barış Karadeniz	Burcu Köksal	Süleyman Bülbül
Sinop	Afyonkarahisar	Aydın
Nurhayat Altaca Kayışoğlu	Ednan Arslan	
Bursa	İzmir	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) -Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Burcu Köksal'ın.

Buyurun Sayın Köksal. (CHP sıralarından alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP Genel Başkanı, geçtiğimiz günlerde koronavirüsle ilgili yeni tedbirler ve önlemlere ilişkin bir açıklama yaptı. Konuşmanın büyük bir bölümü “CHP, dış güçler ve ekonomimize saldırılar” şeklinde gerçekleşti. Vatandaş da coronaya karşı içki ve sigara tüketmemelerini ve camlarını açıp havalandırmalarını tavsiye etti. Peki, bu açıklamada esnafa para var mı? Yok. İşsizlere iş var mı? Yok. Sağlık çalışanlarına ekonomik destek var mı? Yok. Çiftçilere tarım kredi borçlarıyla ilgili bir yapılandırma var mı? Yok. İş yeri kapanan, ücretsiz izne çıkan veya maaşını alamayan vatandaş; kirayı, faturaları nasıl ödeyecek, cevap var mı? Yok. Kafeler, restoranlar, lokantalar, kahvehaneler, kıraathaneler, çay ocakları, internet kafeler, nargile kafeler kapalı ve bunların birçoğu da maalesef paket servise uygun değil.

Peki, AKP'nin içinde esnaf, çalışanlar kira, elektrik, ısınma için ne yapıyorlar, bilen var mı? Yok. Bu insanlar ne yer ne içer diye soran var mı? O da yok. Seçim dönemi en çok ziyaret ettiğiniz, dükkânından çıkmadığınız esnafı seçim bitince unuttunuz; pandemi döneminde de resmen esnafı öksüz bıraktınız. Yaklaşık 383 bin esnaf ve 2 milyonu aşkın işçi -komisi, garsonu, valesi, şoförü, beden işçisi-pandemi nedeniyle iş yerleri kapatılınca kaderine terk edildi.

Esnaf, çalışmayan iş yerinin olmayan geliriyle nasıl geçinecek? Onlar sağlık için kapatılmaya karşı değiller; karşı oldukları, desteksiz olarak kapatılma. Vergiler iptal edilsin, esnafa kira desteği, çalışanlara, sağlık çalışanlarına ekonomik destek sağlansın, kredi ödemeleri ertelensin, faturalarda vergi muafiyeti tanınsın istiyorlar. Peki, siz ne diyorsunuz? Siz sadece "Hayat eve sığar." diyorsunuz ama kusura bakmayın, hayat eve sığmıyor. Eğer hayat eve sığar ise kapıya bırakılan faturalar, kirayı vaktinde isteyen ev sahibi, evin gıda ihtiyaçları, kredi kartı borcu için durmadan mesaj atan bankalar ne olacak?

Pandeminin başlangıcında ülkenin Cumhurbaşkanı çıktı, çiftçilere dedi ki: "Bir karış toprağınz da olsa ekin, biçin; kimse almazsa biz alırız." Çiftçi inandı, güvendi; ekti biçti. Peki, bugün ne oldu? Patates, soğan üreticileri, ürünlerini maliyetin altında sattı, hatta satamadı. Hububat üreticisi zarar etti; süt üreticisi, besici perişan oldu; bırakın ürünlerinin devlet tarafından satın alınmasını, Tarım Krediyeye olan borçlarını ödeyemedikleri için icralık oldular. Onlar için bir yapılandırmayı bile çok gördünüz.

Okullar kapalı, dersler on-line devam ediyor; kimi öğrencinin interneti yok, kiminin bilgisayarını. Okulların kapanmasından en çok etkilenen kesimler; kantinler, servisçiler, kırtasiyeciler, okulun ve üniversitelerin çevresinde bulunan kafe ve restoranlar. Peki, onlar için destek paketi nerede? Bu firmaların sahipleri ve çalışanları, evlerine ekme götürmeyi, borçlarını ödemeyi, ödemelerini yapmayı nasıl sağlayacak? Esnaf, KOBİ, işçi, çiftçi, emekli, işsiz, iş insanı; sağlık için getirilen bu yasaklara karşı değil, onlar, iktidarın ekonomik açıdan kendilerini tek başına bırakmalarına karşılar. "Para yok ki destek olalım." demeyin sakın, Londra'daki tefecilere para var.

Futbol karşılaşmalarını 500 milyon dolara ihale alan Katar firması için doları 5,80 liraya sabitleyip 90 milyon doları indirdiniz. Bu firmanın yüz binlerce esnaftan, milyonlarca çalışandan, 83 milyondan ayrıcalığı ne ki bu ayrıcalığı tanıdınız? Bu firmadan alacağımız 90 milyon doları işçiye, emekliye, iş insanına, esnafa, sağlık çalışanına, emeklilikte yaşa takılana, işsize, öğrenciyeye vermeyi neden bir kalemde sildiniz?

Hani Genel Başkanınız diyor ya "Para paradır, paranın rengi, dini yoktur." diye, aslında demek istediği şu: "Para paradır, para da vatandaşın değil, sarayıdır." diyor.

Genel Kurula saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin 6'ncı maddesine "tabi" ibaresinden sonra gelmek üzere "olan" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Zeki Hakan Sıdali

Fahrettin Yokuş

Adana

Mersin

Konya

Erhan Usta

Şenol Sunat

İmam Hüseyin Filiz

Samsun

Ankara

Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın İmam Hüseyin Filiz’in.

Buyurun Sayın Filiz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesiyle ilgili İYİ PARTİ Grubumuzun verdiği önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu yasa teklifinin bir bölümünde depozito iade sisteminin kurulması, işletilmesi, izlenmesine ve denetlenmesine yönelik faaliyetlerde bulunulması ve uygulamasının ivedilikle hayata geçirilmesi için Türkiye Çevre Ajansının kurulması önerilmektedir.

Değerli milletvekilleri, depozito iade sistemi, dünyada 38 ülkede mevcuttur. Bu ülkelerden İsveç otuz altı yıl, İzlanda otuz bir yıl, Norveç yirmi bir yıl, Danimarka on sekiz yıl, Almanya on yedi yıl önce bu modeli hayata geçirdiler, hepsinde de sistem çalışıyor. Depozito iadesi zorunlu, kendilerinin sattıkları olmasa da bütün perakendeciler, kullanılmış şişeleri almak zorundalar. Depozito iade sisteminin sınırlı düzeyde uygulandığı ülkemizde 2019 yılında içecek ambalaj atıklarının miktarı 1,6 milyon ton olup bu atıkların yalnızca yüzde 5’i geri kazanılabilmektedir. Bu rakamlar, depozito iade sisteminin ivedilikle, kapsamlı bir şekilde uygulanması gereğini ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, geç kalınsa da Türkiye Çevre Ajansı kurulması yerindedir ancak bazı soru işaretleri var: Ajansın özel hukuka tabi olacak olması, Kamu İhale Kanunu ve kamu yönetiminde şeffaflık ilkesiyle uyuşmamaktadır. Türkiye Çevre Ajansının yapacağı mal ve hizmet alımlarında Kamu İhale Kanunu kapsamının dışına çıkmadan yani özel hukuka tabi olmadan da işler yürür. Liyakatli ve ahlaklı kadrolarla hızlı ve doğru ihaleler yapılır; şaibeden uzak, şeffaf harcamalar gerçekleştirilir. Kurumsallaşma önemlidir, eş dost, ahbap, yandaşla bir yere varılmaz. Her yapılan yanı sıra, boşa harcanan her kuruşta 83 milyonun hakkı olduğunu unutmayın.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz 6’ncı maddeye göre Ajanslar, 4857 sayılı İş Kanunu’na tabi personel istihdam edecek yani kamudan kimse alınmayacak. Sözleşmeli personel istihdamına ilaveten Ajansın Bakan tarafından üç yıllığına atanacak 7 kişilik Yönetim Kurulu ve 11 kişilik Danışma Kurulu üyelerinin niteliklerinin net bir şekilde belirlenmemiş olması, Kurumun siyasi kadrolaşmanın yeni bir merkezi olacağına yönelik endişeleri artırmaktadır. Yönetim Kurulu üyelikleri; arkadaşların, eş dost, akrabaların ikinci maaş alabilecekleri bir imkân olarak kullanılmamalıdır.

Ayrıca, Yönetim Kurulu üyeleri için tarif edilen “meslekleriyle ilgili konularda -ki hangi meslek olduğu belli değil- en az beş yıl tecrübeye sahip, bilgili ve deneyimli kişiler” yerine “çevre mühendisleri ya da çevre konusunda uzmanlaşmış ya da depozito yönetimini bilen kişiler arasından” demek daha doğru olurdu.

Yönetim Kurulu üyelerini belirlerken üniversitelerin ve Çevre Mühendisleri Odasının görüşlerine başvurulmalıdır yani dört yıl ve daha fazla çevre eğitimi alan ve mesleki tecrübesi olan çevre mühendislerine itibar edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, konu buraya gelmişken biraz da çevre mühendislerinden bahsetmek istiyorum. Ülkemizde ilk çevre mühendisliği bölümü, 1973 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesinde açılmış olup hâlen 52’si devlet, 1’i vakıf üniversitesinde olmak üzere toplam 53 çevre mühendisliği bölümü bulunmaktadır. 2020-2021 Akademik Yılı kontenjanı 1.368 olup yüzde 30’a yakın kontenjan boş kalmıştır; sebebi de işsizliktir, 4 çevre mühendisinden 1’i işsiz. Çevre mühendisliği Odasına kayıtlı üye sayısı 13 bin civarındadır. İş bulanların önemli bir kısmı, mesleklerinin dışında çalışıyor.

Sayın milletvekilleri, son dört yılda kamu kurumları için 68 kadro ilan edilmiş olması, işsizliğin derecesini gösterir zannediyorum. Çevre Ajansı ve Sıfır Atık gibi projeleri konuşuyor olduğumuz bugünlerde kamu atamalarının bu kadar az olması, çevre mühendislerinin istihdamı açısından son derece düşündürücüdür.

Yeterli istihdamın yaratılması konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının dikkatini çekiyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. 6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 4 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu	Züleyha Gülüm	Kemal Peköz
Kocaeli	İstanbul	Adana
Murat Çepni	Ali Kenanoğlu	Musa Piroğlu
İzmir	İstanbul	İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) –Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Musa Piroğlu'nun.

Buyurun Sayın Piroğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, gecikmiş bir geçmiş olsun dileğimle başlamak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, buyurun.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Sağlık önemli bir durum ve ülke bir salgınla boğuşuyor. “Boğuşma” kavramı öylesine söylenmiş bir durum değil. Dün İstanbul Tabip Odası bir açıklama yaptı, yoğun bakımların tamamı dolu. Başka bir açıklama daha yapıldı, denildi ki: “Trafik kazası geçirmeyin, yoğun bakıma yatıramayız, ölürsünüz.” Günde 60 bine yakın vaka var. Avrupa’da 1’inciyiz ve insanlar, özel hastaneler kapalı olduğu için devlet hastanelerinde yer bulamıyor; çoğu, acil servis sırasında beklerken ölüyor. Ölüm, neredeyse normal, rutin bir davranış şekli, bir yaşam şekli hâline geldi bizim için, özellikle de yoksul halk için. Çünkü zenginler, bir şekliyle özel hastaneler ya da başka yöntemlerle kendilerini kurtarıyor ama bedelini yoksullar ödüyor. Yoksullar, sadece salgınla boğuşmuyor aynı zamanda işsizlik, sefalet ve iflasla da boğuşuyor ama iktidarın umurunda değil.

İnsanlar ölmüş, insanlar aç kalmış; bu, iktidarın umurunda değil. Niye değil? Bir haftadır, yani salıdan bugüne kadar ülkede bu salgınla uğraşacağınıza, salgına çözüm üreteceğinize, yoksula ilaç üreteceğinize, yoksula çözüm üreteceğinize, enerji baronlarına yeni rant alanları üretmekle uğraşıyorsunuz. İktidar, hisım akrabasının şirketlerine rant yaratmak uğruna Meclisi kilitliyor ve yoksulları yok sayıyor.

Ben hafta sonu BİMEKS işçilerinin eylemine katıldım. 1.500 işçi adına eylem yapıyorlar, hepsi işinden atıldı. Mahkemeye gittiler ve haklarını kazandılar. BİMEKS’in patronu yani sarayın yakın arkadaşı, bu işçilerin parasını ödemiyor, mahkeme kararlarını da dinlemiyor. İşçiler, onun milyon dolarlık villasının karşısında eylem yapıyor.

Bir benzer eylemi hava yolu şirketinin, Atlas Havayollarının işçileri de yapıyor, 2 bin işçi. Şirket iflas etti, işçiler mahkemede hiçbir alacaklarını alamıyorlar çünkü patronlar hep aynı numarayı yapıyor: “Kriz dönemindeyiz.” Ve ne zaman kriz olsa patronlar, iktidarın teranesini okuyor, “Aynı gemideyiz” diyor. İyi zamanda işçinin kanını emen, işçinin alın terini sömüren, servetine servet ekleyen patron, ne zaman zora gelse iki tane iş yapıyor. Bir: İşçinin yanına çıkıyor “Aynı gemideyiz” hikâyesini okuyor. İki: Malı boşaltıyor, mağazaları boşaltıyor, malını, servetini boşaltıyor ve “Bende para yok size verecek.” diyor. Peki neye güveniyor? Bu iktidara güveniyor. Çünkü işçi, hakkını aramaya kalktığında Ermenek’te olduğu gibi, Gebze’de olduğu gibi, BİMEKS işçisinde olduğu gibi karşısında polis barikatını görüyor ve polis, iktidarın emriyle çalışıyor.

Önümüzdeki süreçte yoksulluğun daha artacağı, sefaletin daha büyüyeceğini peşinen görüyoruz. İşçiler ve esnafar; iflasla, batmayla ve yoksullukla yüz yüze. Bu yüzden aslında burada şunu söylemek gerekiyor, ben bu iktidara oy vermiş yoksul işçilere seslenmek istiyorum çünkü BİMEKS işçisi dedi ki: “Ben 15 Temmuz’da sokağa çıkmıştım.” Yani dedi ki: “Ben iktidara oy vermiştim.” Ben o işçilere ve o yoksullara şöyle diyorum: Bu iktidar, size ihanet ediyor. Bu iktidar; işçi sınıfına, yoksullara, kendisine oy vermiş bütün yoksullara ihanet ediyor ve düşmanlık yapıyor. Yapılacak bir tane şey var: Ya ölümü bekleyecek ya iflası bekleyecek ya yoksulluğa razı gelecek ya da kalkacak hakkını arayacak. Ben buradan herkese sesleniyorum, buradan bütün halklara sesleniyorum: Ayağa kalkın, hakkınızı arayın ve sesinizi yükseltin. Yoksa ölüm ve yoksulluk “kader” diye size dayatılacak.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin (1)’inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(1) Ajans Başkanına mali ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan bütün ayni ve nakdi ödemelerin bir aylık toplam net tutarı; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenen emsali personele mali ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere Yönetim Kurulunca belirlenir. Ajans başkan yardımcılara ve personeline yapılan ödemeler, Ajans Başkanına yapılan ödemeyi geçmemek üzere Yönetim Kurulunca belirlenir.”

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Mahir Polat	Ednan Arslan	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
İzmir	İzmir	Bursa
Barış Karadeniz	Süleyman Bülbül	
Sinop	Aydın	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Barış Karadeniz’in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Divan Başkanım ve Divan üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Engellilere bir gün değil, her gün insanlarımızın yardımcı olmaya çalıştığı ve önümüzdeki günlerde çok daha faydalı olacağımız günler olması dileğiyle tüm engelli vatandaşlarımızın Dünya Engelliler Günü'nü kutluyorum.

Çevre kanunu teklifi gündemde, 7'nci madde üzerine konuşuyoruz ama tabii, kanun maddesi içinde birçok eksiklik var. Onun için bu kanun teklifinin aslında bir revize edilerek, düzenlenerek yeniden gündeme gelmesi, bence çok daha doğru olur. Burada eksik gördüğümüz konular şunlar: İlk başta Ajans Başkanının atanması, daha sonra kurumun hukuki yapısı, personel istihdam durumu, gelir elde etme yöntemleri ve kaynak kullanımı ve bununla ilgili yapılan bazı çalışmalar. Şimdi, Ajans Başkanının atanması Çevre Bakanımızın bizzat kendisi tarafından yapılacak. Bu kurul 7 kişiden oluşuyor, başkanlık haricinde yönetim kurulu 7 kişiden oluşuyor. Bakan istediği kişiyi atayıp, istediği yönetim kurulunu atayıp istediği zaman da üç yıllığına seçilen yönetim kurulu üyelerini görevden alabiliyor. Bence bu çok doğru bir yöntem değil.

Şimdi, bununla ilgili kanun çerçevesinde, Kamu İhale Kanunu'ndan muaf tutulmuş yani yapılan alımlar, satımlar ne olursa olsun, sadece Ajans bunu belirleyecek. Bu da bence hiç etik ve doğru bir davranış değil.

İş alımlarına gelince, iş alımları da 4857 sayılı İş Kanunu'na göre yapılacak yani istenilen kişi işe alınacak, istenilen kişi çıkarılacak. Bizim üniversite bitirmiş, 2 tane üniversite bitirmiş birçok gencimiz KPSS sınavına girip iş aramakla uğraşırken bu kurum kendi istediğini hiçbir şart koymadan kurumda çalışmaya başlatacak. Bu da çok doğru değil.

Bağış ve yardımlar konusu... Bunlar aynı zamanda Ajansın gelirini belirliyor. Yani çevre konusunda Çevre Ajansının bağış ve yardımlarla bu işi yapmaması lazım çünkü bu devlete, bu vatandaşlara küfreden bazı iş adamları gelecek, bağış yapacak, bir tarafından da Ajansın sahibi olmaya kalkacak. Bence çok doğru bir yöntem değil.

Tabii, şunu da söyleyeyim: Bir de samimi olmak lazım yani bir konuda Ajans Başkanı 2 ayrı kurumdan maaş alsın BDDK Başkanından da Sermaye Piyasası Kurulu Başkanından da daha fazla maaş almış olacak. Bu da bence çok yanlış.

Bir de siciliniz bozuk. 2019 yılı bence doğa katliamlarının yılıydı. 1937'de Atatürk tarafından hazineye bağışlanan Atatürk Orman Çiftliği ne hâlde? AKP'nin elinden kurtulamadı. Moğol istilasından kendini kurtaran, on iki bin yıllık geçmişi olan Hasankeyf maalesef sular altında kaldı. Türkiye'nin Maldivleri sayılan Salda Gölü'nün hâli içler acısı. Tabii, bunun yanında bir de nükleer santraller projeniz var; Sinop'ta kurulması düşünülen ama asla bunu başaramayacağımız bir nükleer santral kurma projeniz. Yani bu çevreye duyarlı olursak, eğer samimi olursak, bunların, bence bu ülkede artık diskalifiye edilmesi lazım. Cerattepe'de yaşadık doğa katliamını; ne bileyim, Bergama'da, Ergene Nehri'nde, her yerde bunları yaşıyoruz. Bence Çevre Komisyonu üyelerimizin, Çevre Bakanlığımızın ilk başta, bu çevreye duyarlı kısımları belirleyip bunların çalışmasını yapması lazım. Evet, Ajans kurulur, başarılı da olabilir ama dediğimiz şekilde bu öngörülerimizin bence dikkate alınması lazım.

Şimdi, bir de yaşadık yani bunu, Gümüşhane'de Dipsiz Göl vardı. Valilik izin verdi, müze müdürlüğü burayı altın aramak için kazdı, on iki bin yıllık Buzul Çağı'nda oluşan göl şu anda yok. Yani, çevreyi konuşurken bunları da konuşmamız lazım, daha duyarlı olmamız lazım. Derdimiz bu kanun teklifine muhalefet yapmak değil, aynı zamanda ülkemiz için sizleri de doğruya sevk etmek.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Beni dikkatle dinlediğiniz için de teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“(3) Ajansta birden fazla görev alınması durumunda, kişi veya kişilere ödenmesi öngörülen maaşlardan yalnızca yüksek olan maaş ödenir.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Zeki Hakan Sıdali

Adana

Konya

Mersin

Erhan Usta

Şenol Sunat

Samsun

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Zeki Hakan Sıdali'nin.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’de yılda 34 milyon ton kentsel atık üretiliyor. Bu atıkların 7-8 milyon tonu ambalaj atığı. Ambalaj atıklarının yüzde 25’i içecek ambalajları. Toplam ambalaj atıklarının yüzde 20’si geri kazanılabiliyorken içecek ambalajı atıklarının yalnızca yüzde 5’i geri kazanılabiliyor. İşte, getirilen düzenleme tam da bu değerli içecek ambalajı atıklarına, kâr getiren atıklara odaklanarak hazırlanıyor.

Bu kadar matematik yeter; peki, bu kanun teklifinde neyi konuşuyoruz? 2018’de uygulamasına geçmek için siyasi karar aldığımız ama uygulamaya hâlâ geçiremediğiniz, bu hafta Mecliste kabul edildikten sonra gelecek on dört ay daha uygulanmayacak olan depozito yönetim sistemini konuşuyoruz. Yani siyasi karar 2018, uygulamaya geçiş en iyi ihtimalle 2022. Başkanlık sistemi bayağı hızlı çalışıyor anlayacağımız. Teklifte, ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik Türkiye Çevre Ajansı kuruluyor. Amacı “İdare tarafından hızlı ve etkin adımların atılması gerekmektedir.” şeklinde meşrulaştırılıyor. Tekliften anlıyoruz ki “Çevre Bakanlığı, depozito yönetim sistemini ivedilikle hayata geçiremez, hızlı ve etkin adımlar atamaz.” yani “Bakanlık yapamaz, Ajans yapar.” deniliyor. Ben Bakan olsam bayağı bozulurdum; Bakan, sanki gölge bakan.

Bu kanun teklifini getiren milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi gibi sözde hızlı bir sistem içerisinde bile Bakanlıkça hızlı ve etkin kararlar alınmadığını ve kurumun çalıştırılmadığını ifade ediyorlar. Hız desen, yok; liyakat desen, yokmuş, Ajansla beraber kontrol de ortadan kalkıyor. Yani bu Başkanlık sistemi başarısız bir sistem; biz demiyoruz, siz diyorsunuz, sizin getirdiğiniz kanun teklifinin gerekçesi diyor.

Türk milleti ve milletin kayıtsız, şartsız oyunun temsilcisi olan kıymetli milletvekilleri, Bakanlık mevcut bünyesi içerisinde niçin bu sistemi uygulayamadığı ve uygulayabileceğine inanmadığı konusunda tatmin edici bir açıklama yapmıyor. Niçin Bakanlığa ve dolayısıyla merkezi idareye gelir getirebilecek bir iş Ajansa devrediliyor? Ve en önemlisi, kamusal bir yetki olan Bakanlığa ait denetim yetkisi niçin özel hukuka tabi bir Ajansa devrediliyor? Aslında Başkanlık sisteminde bu ve benzeri konularda başarısız olunmasının temelinde kurumsal kültür ve tecrübenin yerini liyakatsizliğin, kayırmacılığın ve protez kurumların alması yatıyor. İktidar başarısız olduğu her konuda reformlar yapmaktan bahsediyor ama günün sonunda keyifliği ve denetimsizliği genişletiyor. Bu teklifle, Ajansın Kamu İhale Kanunu kapsamının dışında bırakılmak istenmesi de aslında bu bakış açısının bir uzantısı, “Kontrol nasılsa yok, bari ihaleleri de kendimize göre yapalım.” diyorsunuz.

Madde 7’de yapılan düzenlemeyle, Türkiye Çevre Ajansı Başkanına hem kurum başkanı hem de yönetim kurulu başkanı olması nedeniyle çift maaş ödenmesi öngörülmüyor. Bu durum, kabul edilebilir olmamakla birlikte “emsali personel” olarak tanımlanan eş değer pozisyonun sınırları da net olarak çizilmiyor. Bu durum, önümüzdeki dönemlerde istismara ve çeşitli sakıncalara neden olacaktır. Türk hukukunun, Türk devlet geleneğini oluşturan kuralların, teamüllerin ve tecrübelerin hilafına düzenlemelerle Türkiye’de gölge bütçe yaratılarak Varlık Fonu, gölge Turizm Bakanlığı yaratılarak MUÇEV, şimdi de gölge Çevre Bakanlığı yaratılarak Türkiye Çevre Ajansı kuruluyor.

Türkiye’de sanal yönetim var; demokrasi sanal, siyaset sanal, hukuk sanal, ekonomi sanal. Sanal işçinin güvencesi olmaz, sanal siyasetin yoksunluğu azalmaz, sanal demokrasinin ilerlemesi olmaz, sanal hukukun adaleti olmaz, sanal yönetimin de istikrarı olmaz. Binaenaleyh, devlet yönetimde sanallık olmaz, gerçeklik olur. Sonuçta, yakında bir gün devredeceksiniz, hesabını verip helallik alabilmelisiniz. Bu da ancak denetlemeyle olur. Onun için, millî iradenin üzerinde vesayet yaratan Başkanlık sistemi gidecek, millî iradenin vesayetsiz temsili, kayda değer veren yönetim sistemi, iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sistem gelecek. Onun için sanal demokrasi gidecek “Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız milletindir.” diyenlerin demokrasisi gelecek. Onun için AK PARTİ gidecek, İYİ PARTİ gelecek.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin (1)’inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(1) Ajans Başkanına, yardımcılara ve personeline mali ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan bütün ayni ve nakdî ödemelerin bir aylık toplam net tutarı; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenen emsali personele mali ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere Cumhurbaşkanı veya yetkilendireceği makamca belirlenir.”

Cahit Özkan	Erkan Akçay	Ramazan Can
Denizli	Manisa	Kırıkkale
Selman Özboyacı	Ali Cumhur Taşkın	Hasan Çilez
Konya	Mersin	Amasya
	Hacı Bayram Türkoğlu	
	Hatay	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Gerekeçe...

BAŞKAN – Gereçeyi okutuyorum:

Gerekeçe:

Önergeyle, 703 sayılı KHK’yle getirilen genel rejime paralel olarak Ajans Başkanına, yardımcılara ve personeline mali ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan bütün ayni ve nakdî ödemelerin bir aylık toplam net tutarının, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin ek

11'inci maddesi uyarınca belirlenen emsali personele mali ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere Cumhurbaşkanı veya yetkilendireceği makamca belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu	Züleyha Gülüm	Murat Çepni
Kocaeli	İstanbul	İzmir
Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Mehmet Ruştü Tiryaki
Adana	İstanbul	Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki'nin.

Buyurun Sayın Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerine görüşlerimi sizlerle paylaşmaya çalışacağım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce de söyledim, bu “ajans” kavramını seviyorsunuz. Açtığınız pek çok kuruma “ajans” adı veriyorsunuz, Ulusal Ajans, Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Kalkınma Ajansları, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı, İlahiyat Akreditasyon Ajansına kadar. Şimdi bir çevre kuruluşu kuruyorsunuz ve adına Çevre Ajansı diyorsunuz, sanki bir kamu kurumu değil de reklam şirketi kuruyorsunuz.

Şimdi bu yasayla ilgili söylemek istediğim ikinci şey şu: Gerçekten yasa teklifleriniz baştan aşağı sorunlu. Birincisi, şu torba yasa meselesi. Torba yasa meselesi olduğu için hiçbir yasanın hiçbir maddesini yeterince tartışmıyoruz. Çok hızlı bir şekilde Genel Kurula geliyor ve çok hızlı bir şekilde tartışılmadan geçiyor. Hatta bu yasalarla ilgili bir konuyu gündeme getirmek istesek çoğu zaman “ve” yerine “veya” “ama” yerine “ancak” gibi bir önerge verip o maddeyle ilgili görüşlerimizi paylaşmaya çalışıyoruz ama bunun yanında gerçekten kaliteli yasa yapmaktan her geçen gün uzaklaşıyorsunuz.

Şimdi, bir kanun teklifi görüşüyoruz, Çevre Ajansı kurulacak. Aslında kamu tüzel kişisi ama her nedense özel hukuk hükümlerine tabi olacak. Bu önemli değil, asıl mevzu bu değil; bir Çevre Ajansı Kanunu olacak, Türk Ceza Kanunu gibi, Türk Medeni Kanunu gibi, Borçlar Kanunu gibi, Devlet Memurları Kanunu gibi Çevre Ajansı kurulması hakkında bir kanun olacak. Doğal olarak bunun içerisinde Çevre Ajansına ilişkin hükümler olacak. Bu kanunda bu hükümler var mı? Var. Amaç var, kapsam var, tanımlar var, kuruluş var, Ajansın faaliyetleri, Ajansın organları, personeli, mali hakları falan hepsi var. Toplam kaç madde Ajansla ilgili? 12 madde. Peki, bu kanun kaç madde? 35 tane madde. Çünkü bu

kanunda bir temel kanunda olması gerekmeyen 2 kat madde var. 35 tane maddeden sadece 12 tanesi bu Çevre Ajansına ilişkin, onun dışında diğerleri başka başka kanunlarda değişiklik yapılmasına ilişkin. Örneğin, Türk Ceza Kanunu 343 maddeden oluşuyor, 343'üncü maddeye geliyorsunuz, arkasından 686 tane madde daha olduğunu düşünün ve bu maddeler şöyle: Devlet Memurları Kanunu'nun şu maddesi şu şekilde değiştirilmiştir, sonsuza kadar Ceza Kanunu'nda kalacak; Türk Medeni Kanunu'nun şu maddesi değiştirilmiştir, sonsuza kadar Ceza Kanunu'nda kalacak; Karayolları Trafik Kanunu'nun şu maddesi değiştirilmiştir, yine sonsuza kadar Ceza Kanunu'nun içinde kalacak; Kamu İhale Kanunu'nun şu maddesi değiştirilmiştir, yine sonsuza kadar Ceza Kanunu'nun içinde kalacak; Rekabet Kanunu, Vergi Kanunu "Şöyle değiştirilmiştir." diye yine sonsuza kadar Ceza Kanunu'nun içinde kalacak. İşte bu kanun tam olarak öyle bir kanun. Kanun, Çevre Ajansı Kurulması Hakkında Kanun ama içinde her şey var. "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler" diye dördüncü bölüm başlıyor ve aslında başka kanunlarda olması gereken ve aslında başka kanunların hükmünü değiştiren maddelerin hepsi bu kanun yürürlükte olduğu sürece burada yer alacak. 11'inci madde hep böyle kalacak, belediye gelirleriyle ilgili; 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21'inci maddeler 2872 sayılı Kanun'la ilgili, diğerleri 2918 sayılı Kanun'la ilgili, 4734 sayılı Kanun'la ilgili, 5216 sayılı Kanun'la ilgili, 5302 sayılı Kanun'la ilgili ve 5393 sayılı Kanun'la ilgili. Oralarda değişiklik yapacak fakat burada bir kanun maddesi olarak kalmaya devam edecek. Bu, yanlış bir yöntem. Bunu bir düşünün, emin olun yarın bunu yanlış yaptığımızı kabul etmek zorunda kalacaksınız.

8'inci madde Ajansın gelirlerini düzenliyor. Neymiş gelirler? Bütçeden aktarılan tutarlar, her türlü bağış ve yardımlar, Ajansın faaliyetlerinden elde edilen gelirler, vesair gelirler. Kimden bağış alınacak, nasıl alınacak, her bağış kabul edilecek mi; bunlara ilişkin hiçbir hüküm yok, hiçbir ölçüt yok. Peki, en çok doğaya zarar veren şirket, en çok bağışı yaparsa ne yapacaksınız, hangisini kabul edeceksiniz, cezalandırılacak mısınız, bu bağışı ret mi edeceksiniz; bunlara dair hiçbir hüküm yok. Amaçlarından bir tanesi yeşil alanların korunması, iyileştirilmesine katkı sunmakmış. Göreceğiz, yerel yönetimlere hiçbir destek vermiyorsunuz, yerel yönetimlerin yetkisini kısıtlıyorsunuz ama yerel yönetimlere tek bir kuruş vermeden, kaynak aktarmadan diyorsunuz ki: "Skuterler için yol yapacaksınız, bisiklet için şöyle şöyle yollar yapacaksınız." Sadece görev, yetki ama hiçbir kaynak yok diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin (b) bendinin teklif metninden çıkarılarak diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Zeki Hakan Sıdalı	Fahrettin Yokuş
Adana	Mersin	Konya
Erhan Usta	Yasin Öztürk	Şenol Sunat
Samsun	Denizli	Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Yasin Öztürk'ün.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının kurulması ve beraberindeki torba maddelerden oluşan kanun teklifinin 8’inci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinin 8’inci maddesiyle, kurulacak olan Çevre Ajansının gelir kaynakları düzenlenmektedir. Ajans, genel bütçeden aktarılacak tutar ile faaliyetlerden elde edilecek gelirler ve sair gelirler yanında her türlü bağış ve yardımlardan gelir elde edebilecektir. Kamu yararı, çevre duyarlılığı, yeşilin korunmasıyla başlayan, kaynakların verimli kullanılmasıyla devam eden bir gerekçeyle hazırlanan kanun teklifi bir anda nasıl masumiyet zırhının dışına taşar, buna bir kez daha şahit oluyoruz. Aslına bakıldığında AK PARTİ’si gerçek niyetini hiçbir zaman saklamıyor, sadece gizlendikleri masumiyet perdesini biraz aralamak yeterli. Birincisi, AK PARTİ’si çevreyi seviyor ve üstüne üstlük koruyor ancak AK PARTİ’sinin çevre anlayışı biraz farklılık gösteriyor. Biz çevreyi doğa anlamında anlıyor ve onların da öyle kastettiklerini sanıyoruz oysa onlar diyor ki: “Çevre, bizim yanımızda olan, bize destek veren, bizim korumaya aldıklarımız.” Yani çevreyi değil, çevresini koruyor. Yine, diyorlar ki: “Doğal olarak, biz çevreyi koruyorsak onlar da bağış ve yardımlarla bizi koruduklarını göstermek zorunda.” İşte, 8’inci maddeyle getirilmek istenen düzenlemenin özeti budur.

AK PARTİ’si yeşili de seviyor. Biz yeşili doğa anlamında anlıyor ve onların da öyle kastettiklerini sanıyoruz oysa onlar diyor ki: “Yeşil, paradır; yeşil, sermayedir; yeşil, dolardır.” Yeşilin adı kimi zaman her türlü bağıştır kimi zaman yardımdır kimi zaman destektir kimi zaman istisnadır. İtirazı olan mı var? İtirazı olan varsa Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan’ın Genel Başkan sıfatıyla partisinin 2018 yılında düzenlediği bir toplantıda söylediklerini hatırlatmak isterim: “Dikey mimari yok, yatay mimari. Önce mescit, sonra sosyal donatı alanları, onun ardından oralarda çevrecilik ve inşaların devamı.” AK PARTİ’sinin çevrecilik ve şehircilik anlayışı bu. Sayın Erdoğan’ın sözlerinin devamı daha da ilginç: “Sıfır atık projesi olayını da bir vakfa dönüştürerek inşallah ülke genelinde güçlü bir STK’ye sahip olalım diyorum.” İşte, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde bağış ve yardımlarla kurulacak Çevre Ajansının kurumsal yapı modeli. Söz konusu bir sivil toplum kuruluşu ise, bağış ve yardımlarda faaliyet gösterilebilir, bunun adı dernektir, bunun adı vakıftır ama bir kamu kuruluşu olamaz. Bir sivil toplum kuruluşunun bile bağış aldığı andan itibaren hareket alanı, faaliyet alanı kısıtlanmaktadır. Geline nokta yardım ve bağış gibi özünde insaniyet olan paylaşım bile kurumsal çıkar ve menfaat hâline dönüşür. Kuruluşu on yılı bile bulmayan birçok dernek ve vakfa, ihale kapmak için yarışan birçok özel firmadan da “bağış” adı altında para aktarılırken Kızılay gibi yüz elli yılı devirmiş bir yardım kuruluşu bile iktidar destekli vakıflara gönderilecek -tırnak içinde- yardımlar için paravan olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bugün artık kamudan kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan yardımların hangi dernek ve vakıflara gittiği, şüphe uyandırmıyorsa kamu kuruluşlarına yapılacak yardım ve bağışların da hangi kişi veya gruplar tarafından ne amaçla yapıldığı sır değildir. Çevre Ajansı bağış ve yardımları gelir kaydedebilecektir ama bu bağış ve yardımların ne alt ne de üst limitleri belirlenmemiştir. Bu eksik düzenleme sonucunda Ajans, öncelikle özerklik vasfını yitirecek, ardından da kamu yararı ilkesi rafa kalkarak bağışçı yararı ön plana çıkacaktır. Ne yazık ki rüşvetin adı “kanuni” hâle gelecek ve aklanarak “bağış ve yardım” hâlini alacaktır.

Değerli milletvekilleri, daha kurulmadan şaibeli hâle gelmiş bir kuruma ihtiyaç var mıdır? Çevre Bakanlığı, bu görevi kurumsal yapısıyla, yetişmiş personeliyle yerine getirebilir, gerekirse Bakanlık içerisinde yeni bir genel müdürlük de oluşturabilir ki siz, birçok işlevsel kurumu kanun hükmünde karamameyle kapatıp genel müdürlük ya da daire başkanlığı seviyesine indirgemiş bir iktidarsınız.

Çevre konusunda ihtiyaç olan, yapısı oturmuş bir bakanlığı ve bağlı kuruluşları baypas edecek, denetim sistemini bağış ve yardıma endeksleyecek yeni bir kurum değil, sadece zihniyet değişikliğidir diyor, saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin son fıkrasında yer alan "düzenlenir" ibaresinin "belirlenir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Süleyman Bülbül
Kırklareli	Antalya	Aydın
Ednan Arslan	Mahir Polat	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
İzmir	İzmir	Bursa
	Hüseyin Yıldız	
	Aydın	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hüseyin Yıldız'ın.

Buyurun Sayın Yıldız. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Çevre Ajansı kuruluyor, biz de dedik ki yani -bu Ajans kurulduğunda- AKP gerçekten çevreye çok önem veriyor.

Değerli AKP milletvekilleri, on sekiz yıldan beri iktidarsınız, dağdaki kuş, karınca, yabani hayvanlar, ağaçlar, çiçekler, hepsi kan ağlıyor, diyorlar ki: "Biz yüz yıllarca yaşıyoruz, böyle bir zulüm görmedik."

Değerli arkadaşlar, Aydın ilinde jeotermal elektrik santralleri açtınız. Beş yıl boyunca, bu kürsüde defalarca gündeme getirdim ama hiçbiriniz maalesef gündeme almadınız. Bakın, en basitini söylüyorum: Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Aydın'da ortaklaşa bir çalışma yaptı, 550 sayfa bir rapor hazırladılar. Bu 550 sayfa raporu hazırladıktan sonra maalesef kamuoyuna açıklamadı ama o raporun fotokopisi bizde var; diyor ki bu araştırma komisyonu üyeleri, Dünya Bankası, Kalkınma Bankası ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının elemanları: "Aydın'daki jeotermal elektrik santrallerini dünyadaki standartlarla kıyasladığımızda 10 kat daha zehirli gaz salımı yapıyorlar." Yani termik santralden -örnek vereyim, bize en yakın Yatağan'da termik santral var- 2 kat daha fazla zarar veriyor Aydın'a.

Size bir örnek vereyim değerli arkadaşlar: Bakın, bu otuz yıl önce dikilmiş incir ağacımız. Bakın, bu, zeytinimiz; kırk yıllık, elli yıllık zeytin ağaçları bu hâle geldi. Daha bir saat önce Ziraat Odası Başkanıyla görüştüm; bu sene Aydın'da zeytin verimliliği yüzde 20 düşmüş, incirde verimlilik yüzde 20 düştü değerli arkadaşlar. Bugün, Aydın'da sadece bizim, tarım ürünleri dâhil olmak üzere, ihracatımız 700-800 milyon dolar arkadaşlar. Siz, 4 tane firma para kazanacak diye 1 milyon 200 bin insanın yaşadığı şehri çölleştirmeye doğru götürüyorsunuz ve rahat rahat oturuyorsunuz burada. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, sadece Aydın mı? Hani "Çevre" diyoruz ya, işte bu da Kaz Dağları'nın resimleri, bakın; katliam. Burada yaşayan böcek, karınca, kuş, ağaç -ağaç da canlı- kan ağlıyor, kan! Bakın, bakın, bu sizin eseriniz değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu Ajansı kurdunuz, bu Ajansın gelirini de bağışla elde edeceksiniz. Mehmet Cengiz gelecek, bir tür katliam yapacak, 200 bin lira, 300 bin lira bağış yapacak, diyecek ki oradaki memura

veya müdüre: “Ya, sen benim sayemde burada oturuyorsun, benim paramla maaş alıyorsun.” Sen, sonra gideceksin adama ceza keseceksin. Biz, bunu Aydın’da yaşıyoruz arkadaşlar; müzik biraz fazla çalıyor diye ufak bir bara gidip 35 bin lira ceza kesiyorsunuz, koskoca Aydın’ı zehirleyen jeotermallere gidip bin lira bile kesemiyorsunuz. Oradaki memura bir gün dedim ki: “Sende hiç mi vicdan yok, hiç görmüyor musun?” O da “Sayın Vekilim, sen ne demek istiyorsun, ben nasıl oraya gideceğim? Daha gitmeden kapıda bir telefon geliyor, apar topar geri dönüyorum. Benim onlara ceza kesme şansım var mı? Arkasında AK PARTİ’nin Genel Başkanı var.” dedi.

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Yalan.

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Şimdi, bu şartlarda bu Ajansı kuracaksınız, o, çevreye zarar veren, katliam yapan, yatırım yapan iş adamlarından da parayı alacaksınız, sonra diyeceksiniz ki: “Biz burada, bu Ajansta verimli olacağız.”

Değerli arkadaşlar, sadece bu mu? Hayır, değil. Bugün, Türkiye’nin her yerinde, gerçekten on sekiz yıldan beri katliam yaptınız. Bu ülkeyi biz geleceğimize, çocuklarımıza bırakacağız. Bizim çocuklarımız diyecek ki: “27’nci Dönem milletvekilleri, hey milletvekilleri, babacığım, amcacığım, nasıl oluyor da siz bu şekilde kanun çıkarıyorsunuz?”

Değerli arkadaşlar, bu Ajans sadece rant üzerine kurulmuş, para yani rüşveti kanunlaştıran, rüşveti, kara parayı aklayan bir Ajans durumuna gelmiştir. Bu şekilde Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz buna karşıyız.

Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunmadan önce...

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biraz evvel konuşma yapan hatibin iddialarını reddettiğimizi, rüşvetin kanunlaştırıldığıyla ilgili, ilgisi alakası olmayan, hakikaten belki kendi içlerinde yaşanan birtakım yolsuzluk...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, bu direkt sataşmadır, size kürsüden söz vereceğim.

Buyurunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben, açıklama yapıyorum kayda geçmesi açısından.

BAŞKAN – Tabii, buyurun, nasıl isterseniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla, şunu ifade ediyorum.

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açayım isterseniz yerinizden.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kayda geçmesi açısından söylüyorum, kayda geçsin.

İddiaların hiçbirisinin hakikat ve gerçekle alakasının olmadığını, hepsini reddettiğimizi, bu konudaki bütün iddiaların kendi hayalî birtakım düşüncelerinden ibaret olduğunu beyan etmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, biraz önce, siz kürsüye davet ettiğiniz sırada şöyle bir ifade kullanıyordunuz: “Bu iddiaların belki kendi içlerinde yaşadıkları.” diye. Daha sonraki kısmında şeyi düzeltti.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Düzeltme falan yok. Kendi hayalindeki...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayal diyorsanız...

Bu konu hatibimiz tarafından şu şekilde ifade edilmiştir: Rüşvet var, bir de rüşvetin kanunla yasallaştırılması var. Bundan kasıt şu: Siz, bağış alabilir bir yapı kuruyorsunuz. Bu yatırımları yapan şirketler gelecek, yüksek bağışlar yapacak, sonra o ajansın çalışanları veya müfettişleri gidecek, ceza kesecek. Benim bağışımla...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Rüşveti yasallaştırıyoruz kardeşim. Devletimiz çark...

BAŞKAN – Efendim yani Sayın Yıldız'ın tercümana ihtiyacı yok, onun ne dediğini biz anladık zaten.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ona sataşıyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Benim yaptığım bağışla maaş alıyorsun.” yaklaşımı -resmen gizli ilişkilerle kurulan birtakım- denetim yapmaya engel olmayı... Resmî yoldan bastırırsın parasını, maaşlarını sen ödersin sana bir şey yapamazlar; kasıt budur. Yoksa kendisi diyor ki: “Kendi aralarındaki...” Bir imada bulundu, o imayı da kesinlikle reddediyoruz; bu konuda ne kadar duyarlı olduğumuz kamuoyunun malumudur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

32.- *Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkkan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Özgür Özel'in söylediklerine katılmıyoruz. Bu yasa da belirtilen şey şudur: Rüşvet kurumsallaşmıştır, Adalet ve Kalkınma Partisi devlet yönetiminde yeni bir çığır açmıştır. Bu çığır memleketinde insanlarımız değerlendirecek ona göre de önümüzdeki seçimde oy verecektir.

Rüşvet kurumsal hâle gelmiştir, yasalaşmıştır. Mesele bundan ibarettir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Burada açık sataşma var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – İşi uzatmamak noktasında... Onlar da tutanaklar üzerinden görüştüğü için, oraya dercettirdiği için ben de aynı usulle şunu ifade ediyorum: Bu, kendi zihniyetlerinin yansıması, meseleye kendi yaklaşımları olarak ortaya çıkabilir. Demek ki böyle düşünüyorlar, böyle yapıyorlar; kendilerinin yönettiği yerlerle ilgili böyle bir düşünce içerisindedir.

BAŞKAN – İşte, bu sataşmadır, evet!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Açık ve seçik şekilde bize bunu söyleyenler kendi zihniyetlerini ortaya koyuyorlar. Böyle bir durum söz konusu değildir. Hukuk, yargı her türlü hukuksuzluğu yakalar ve cezasını verir. AK PARTİ'nin de yaklaşımı budur.

Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel, müsaade edin.

Sayın Kuvvet Bey ne talebiniz var?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Cevap vereceğim.

“Jeotermal” diyor, “jeotermal...” Başka bir şey bildiği yok. Cevap vereceğim.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – E, ne desin başka?

BAŞKAN – Yok, teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi yaptığı konuşmasında bize “Rüşvetin kurumsallaşması kendi zihniyetleridir.” diyerek grubumuza açıkça sataştı; cevap hakkını kullanmak isteriz.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hüseyin Yıldız, Aydın Milletvekili; grup adına.

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- SATIŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yerinden sarf ettiği bazı ifadelerinde CHP'ye satışması nedeniyle konuşması

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Şimdi, tabii, Sayın Grup Başkan Vekili çok sinirlendi ama bu işin gerçeği bu.

Değerli arkadaşlar, düşünün, bu yerlerde katliam yaratanlar bu firmanın sahipleri. Bir; bu firmaların sahipleri bu ajansa bağlı yaptığı zaman burada çalışan personelin bu firmaya karşı ceza kesme şansı var mı?

İkincisi, eğer bir kanun çıkarıyorsanız -Türkiye Cumhuriyeti gariban bir ülke değil- adam gibi kanun çıkarılsın. Bağışlarla bu ajansı yürütürseniz ÇED raporunu ortadan kaldırırsınız; net söylüyorum size. Evet, Sayın Grup Başkan Vekilimin dediği gibi, siz şu an bağışları, yani rüşvetleri resmleştiriyorsunuz; bunun açıkçası, bu Turizm Bakanlığı Ajansını yaparken de aynı şeyi koydunuz, bunu diğerlerini yaparken... Yani siz diyorsunuz ki arkadaşlar: “Sizler burayı katledin.” Benim orada 55 tane jeotermal elektrik santrali var. Bu insanlara ceza bile kesemiyor memurlar arkadaşlar, hepimiz biliyoruz bunu. Yani bunu niye inkâr ediyoruz? Ama bunun çözüm yolları var; bu devlet, bu ülke güçlü bir ülke, bunun bütün masraflarını, bütün bütçesini devlet tarafından karşılayabiliriz. Bizim derdimiz bu insanları suçlamak değil ama maalesef bu, bir gerçek yani. Eğer biz bunu bu şekilde çıkardığımız zaman jeotermal elektrik santraline memur değil milletvekili bile giremez arkadaşlar, net konuşuyorum size. Çünkü ben orada yaşıyorum, görüyorum; gidiyoruz, bakıyoruz, adam yüzümüze bile bakmıyor akşama kadar.

Arkadaşlar, Aydın'da şu an kanser oranı Türkiye'de 2'nci sırada, yüzde 500 artmış, ölüm sayısında Türkiye'de 2'nci sıraya geldi. Eskiden Aydın nasıl bir ildi, biliyor musunuz değerli arkadaşlar? -Sayın

Vekilim burada- Oraya memur olarak gelip emekli olan bütün insanlar, Diyarbakır, Mardin, Urfa, İç Anadolu'dan herkes emekli olduktan sonra Aydın'a yerleşiyordu ama şu an öyle değil. Aydın'da emekli olan Aydın'ın yerlisi dahi bir an önce kaçmak istiyor. Yaşamayacak duruma gelmiş, böyle bir durum var yani; lütfen bunu anlayın. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kuvvet Bey'e sor, doğru mu bu?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Doğru değil mi? (CHP sıralarından alkışlar)

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Doğru değil, çok abartıyor; böyle bir şey yok yani.

BAŞKAN – Sayın Erim, sizin de aynı şeyleri düşündüğünüzü söyleyerek size satışmada bulundu.

Buyurun, kürsüden iki dakika söz vereceğim size.

2.- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet Erim'in, Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi algı yapıyorsunuz. Jeotermal kırk yıldır var. Jeotermal kullanmasak “Niye kullanmıyorsunuz?” diyeceksiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Burada 3 tane kuru zeytin ağacı gösterip algı yapmaya gerek yok.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Zeytin ağacına satışma var!

BEKİR KUVVET ERİM (Devamla) – Bu yapılan araştırmanın sonucu bitmeden... Burada devamlı şu anda mobil ölçüm cihazı var; incirci de memnun, zeytinci de memnun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Zeytinci memnun da niye millet ayağa kalkıyor?

BEKİR KUVVET ERİM (Devamla) – Bu jeotermal Avrupa'da da var.

Şimdi, enerjiyi hep dışarıdan alsak ondan sonra diyeceksiniz ki: “Niye dışarıdan alıyorsunuz; niye kullanmıyorsunuz, niye değerlendirmiyorsunuz?” Sera da yapıyoruz, bin dönüm sera yapıyoruz Aydın'da.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yapmayın!

BEKİR KUVVET ERİM (Devamla) – Jeotermalin her yönüyle kullanılması lazım. Isıtmada da kullanacağız.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Ne zaman?

BEKİR KUVVET ERİM (Devamla) – Kullanacağız, yapıyoruz.

Projeniz yok; eleştiri de eleştiri. Eleştirinin de bir sınırı var. Yerinde proje olsun, yerinde eleştiri olsun, yerinde öneri olsun, proje olsun başımızın üstünde.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bekir Bey kendisine satışıldığı için kendisi cevap verdi ancak grubumuza da satışma söz konusu olduğu için ben de söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Anlaşma biter herhâlde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok, anlaşma iptal değil ama istemiyorsan bunu uzatmam.

BAŞKAN – Arkadaşlar, burası demokratik bir ortam, biz konuşmaları kısıtlamıyoruz Başkanlık Divanı olarak.

Buyurun.

3.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ'ye sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kürsüye çıkmamak için direndim ama maalesef kürsüye çıkartmak için de bayağı bir çaba sarf ettiniz; bu da kamuoyunun gözü önünde cereyan etti.

Sonuç itibarıyla, bir sataşma söz konusu olduğu için söz hakkımı kullanıyorum ve rüşvetle ilgili lütfen Google'a yazın, bakın “rüşvet” denilince, “taciz” denilince CHP'nin kurumsal anlamda Menemen'de, Yalova'da hakikaten rüşvetten gözaltına alınan kişilerle ilgili... İşte sizin zihniyetinizle ilgili dediğim şey bu. Bak, bunlarla ilgili gözaltı kararlarına bakarsınız, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin hayali ihalesiyle ortaya konan 1 katrilyon liralık iç edilmeyle ilgili durumlara bakarsınız. Herhâlde bu konuyla ilgili işlerin üzerini örtmek için psikolojideki yansıtma yaklaşımını sergileyerek kendi içinizde yaşadıklarınızı AK PARTİ iktidarına yansıtmak istiyorsunuz ama nafile. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sonuç itibarıyla, Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Bütün bu konuda düzenlemeler kanuni olarak ortaya konulduğunda gelir kalemleri ortaya konulur; usulsüzlük hangi konuda varsa devletin müfettişi, savcısı, hâkimi, ilgili uzmanı mutlaka görevini ifa eder ve kanundaki cezayı gerektiren suçta gerekli karşılık verilir.

Sonuç itibarıyla bu konuda en ufak bir tereddüt yok. “Bağış varsa gelirler de şöyle olur.” falan derken, demek ki siz, dervişin fıkrı neyse zikri odur, böyle düşünüyorsunuz, böyle bir yaklaşım içerisindeyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, sonuç itibarıyla lütfen, kendinize gelin, bu kadar çevreci, gerçekten bütün Avrupa ülkelerinin ortaya koyduğu yaklaşımı Türkiye için geçerli kılan bu yaklaşımı hep beraber destekleyen diyor, hepimize saygı ve sevgilerimi sunuyorum. [AK PARTİ sıralarından alkışlar, İYİ PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar (!)]

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Türkiye'de “rüşvet” denilince akla Cumhuriyet Halk Partisinin geldiğini iddia ederek grubumuza...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Google'a yazarsanız dedim.

BAŞKAN – Öyle demediler efendim “rüşvet ve taciz denilince” dediler.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ağır tahrik var; dört dakika söz verin!

BAŞKAN – Buyurun sataşmadan.

4.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında CHP'ye sataşması nedeniyle konuşması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aynen dediğini yaptım ve Google'a “rüşvet” ve “Türkiye” yazdım. Lütfen yapar mısınız. İlk başta ABD'li ilaç şirketinin “Türkiye'de rüşvet verdik.” itirafı 6 Temmuz 2020, AK PARTİ'li bürokrat ve siyasetçilere. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

2'nci sırada aynı haberin Ekşi Sözlük başlığı. Yine, dediğinizi yapıp baktığımızda, 3'üncü sırada “FinCEN belgeleri: Türkiye'deki siyasetçilere en az 800 milyon dolar rüşvet dağıttık.” itirafı. (CHP sıralarından alkışlar) Bu konuda ilk 10'un içinde AK PARTİ dışında bir şey yok. Sizin dediğinizi yaptık Sayın Grup Başkan Vekili.

“Taciz” deyince, bu yaptığımız iş basitliğe kaçtı çünkü siz bunu oturduğunuz yerden söylediniz, ben de size Canan Kaftancıoğlu’nun olayı açığa çıkarıp “Ben disipline veriyorum, sen savcıya git.” dediğini söyledim. Ayrıca, diğer vakada da mağdur tarafın avukatının “İstanbul İl Başkanı sayesinde biz hakkımızı aradık.” dediğini açıkça okudum. Ona bir cevap vermediniz, jeotermalde sıkışınca tuttunuz dediniz ki: “‘Rüşvet’ dersiniz, ‘taciz’ dersiniz CHP çıkar.” “Rüşvet” yazınca siz çıkıyorsunuz, “taciz” deyince Ensar Vakfı çıkıyor. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Ama illa çok merak ediyorsanız “Burada kim oturuyor?” diye, vallahi, bizim içimizde “Dokunulmazlık kazansın da Mecliste saklansın, Akbil yolsuzluğunda ipin ucu en tepeye gitmesin.” diye milletvekili yapılanlar oturmuyor kardeşim.

Sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Açıkça satışma olduğu ortada, grubumuz adına satışmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz.

Sayın Grup Başkan Vekillerimiz, satışmanın hangi ifadelerle olduğunu da bundan sonra, rica ediyorum, İç Tüzük hükümlerine göre açık açık ortaya koyalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İnşallah.

BAŞKAN – Buyurun.

5.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in satışma nedeniyle yaptığı konuşmasında AK PARTİ’ye satışması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; jeotermalle ilgili zaten Bekir Bey gerekli cevabı verdi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Zaten onu konuşuyorduk.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Onunla ilgili, ancak, AK PARTİ’yle ilgili rüşvet suçlamalarında; Genel Başkanımızla, Hükümetle ilgili her türlü... Bu da bir taciz, bir başka taciz. Ama, bakın, tacizle ilgili demek ki sizin kafanızda da hemen cinsel taciz vuku buluyor. (CHP sıralarından gürültüler) Niye? Çünkü sizinle konuştuktan sonra ben bu konuyu açmadım ama -onu da söyleyeyim- yeni yeni, Esenler’de, Sultangazi’de, Maltepe’de, Kartal’da, bütün CHP ilçe başkanlıklarında eski yöneticilerin bu konuyla ilgili sözlerine lütfen bugünkü medyadan bakın, açıklamalara bakın. Dolayısıyla, cinsel taciz ve tecavüzle ilgili ben bir şey söylememiştim ama siz o konuya çektiğiniz için bunu söylemek durumundayım. Evet, ne hikmetse Ensar Vakfını hatırlıyorsunuz taciz deyince, cinsel taciz deyince ancak “CHP bu konuda Dallas’a döndü.” diyor eski Esenler ilçe yöneticileri, “Dallas’a döndü.” diyor. Ben başka bir konudan bahsediyorum, siz olayı başka bir noktaya getiriyorsunuz. Bunu konuştuk ama konuyu tekrar açan sizsiniz. Rüşvet konusuyla ilgili, taciz konusuyla ilgili, bunlarla ilgili yanlış bir yaklaşım içerisinde bir suçlamada bulundu.

Sonuç itibarıyla, madem o konuyu açtınız, bu konuyla ilgili lütfen kamuoyunu da teskin edecek şekilde, bu olaya karışan kim varsa hemen, derhâl partinin önüne koymalısınız; yoksa “Kaybedecek bir adamımız yok.” diyorsanız o başka. Ya olayın üstünü kapatacaksınız ya da teşkilatlarınızı; o sizin bileceğiniz bir iş. Hayırlı bir karar verirsiniz.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, “Taciz deyince sizin aklınıza doğrudan demek ki cinsel taciz geliyor, demek ki sizde bir şey var.” gibi yakışsız, hakarete varan, üslupsuz ithamlarla karşı karşıya kaldık.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel. (CHP sıralarından alkışlar)

6.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında CHP'ye sataşması nedeniyle tekraren konuşması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Arkadaşlar, kimse merak etmesin, bu seviyeye inmeyeceğim, inerse çıkarken vurgun yeriz o seviyeden. Ancak şunu çok net söyleyeyim...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Çıkarsan vurgun yersin, çıkarsan!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O seviyeye inerse çıkarken vurgun yeriz. Yeliz Bey; seviyeden bahsedince seviye tartışmasının başaktörü hemen kendini belli etti, tebrik ediyorum, hoş geldiniz, hoş geldiniz! (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Beyefendi, şunu çok net olarak söyleyeyim: Siz güne Cumhuriyet Halk Partisi teşkilatları ve taciz tartışmalarıyla başlayıp, aldığımız tatminkâr cevaptan sonra vücut dilinizle tasdik edip sonra da söz almayınca bu sorduğunuz son sorunun cevabını verdim sanmıştım ama alamamışsınız, ben izah edememişim. Netleşme mi istiyorsunuz? Bugün Abdülkadir Selvi –herhâlde bana yakın görüşler savunmuyor- mağdur taraflarla, avukatların beyanıyla, İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'yla ilgili bakmış ve yazmış, son derece tatminkâr bir tutum gördüğünü açıkça ifade etmiş Hürriyet gazetesinde Abdülkadir Selvi yani Sözcü gazetesinde Uğur Dündar yazmıyor bunları. Ben de çok net dedim ki: “CHP, failin ve mağdurun kimliklerine kör, partisine kör, siyasetine kör; bu işin tam karşısındadır. Gereğini partimiz yaptı, yapacak, hiç taviz yok.” diye de söyledim. Siz sorduğunuz sorunun cevabını aldınız da ben Akbil yolsuzluğundan dolayı “Aman ha, dokunulmazlığa koyalım da sakın ipin ucu başka yerlere uzanmasın.” diye geçmişte milletvekili yapılmış ve hâlen milletvekili olanlarla ilgili cevabı alamadım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alakası yok, alakası yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Yok öyle biri; bu grupta öyle biri yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen mi diyorsun?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben biliyorum, bu grupta yok. Akbilden yargılanan bu grupta yok.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Akbilci, akbilci!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Grubu itham edemezsiniz ya! Bu grupta akbilci kimse yok. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Demirbağ, maskeyle bağırın canım, sesinizi duyuyoruz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Tamam.

Bu grupta Akbilden yargılanan yok.

BAŞKAN - Bakın, Grup Başkan Vekiliniz ayakta, cevap verecek.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biraz evvel konuşmacının, beyefendinin ortaya koyduğu yaklaşım kesinlikle bizim söylediklerimize cevap olarak karşılıyor. Sonuçta, bakın, bu konuyla ilgili bugünkü sosyal medyaya, bugünkü medyaya baktığımızda, bugünkü haberlere, gazete haberlerine baktığımızda bu konunun üstünün örtülmeye çalışıldığıyla ilgili mağdurların beyanları arka arkaya geliyor. Sonuçta, Barış Yarkadaş, vicdanının sesini dinleyerek bu olayı gündeme getirdi de kamuoyunun bilgisi oldu; yoksa Barış Yarkadaş'ın bu yaklaşımına da CHP İstanbul İl Başkanı “Şov yapma!” diye bir tarzde bulundu, bir tacizde bulundu aslında Barış Yarkadaş'a. Şimdi, Barış Yarkadaş da 26'ncı Dönem CHP Milletvekili. Onun söylediğine mi inanalım, mağdurların söylediğine mi inanalım, “Kadınların beyanı esastır.” demişti Sayın Özel, bu konunun üstünün örtüldüğüyle ilgili beyanlara mı inanalım?

BAŞKAN – Evet, kayıtlara geçmiştir.

MUMAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla, akbille ilgili de grubumuzda bu konuda en ufak bir problem söz konusu değildir. Kimin bir yolsuzluğu varsa, düşüncesi ne olursa olsun, partisi ne olursa olsun onun üzerine gidecek ilkeli bir siyaseti ortaya koyan AK PARTİ iktidarı vardır; bu böyle bilene!

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından gürültüler)

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Menemen Belediyesinde gördük Menemen; yolsuzluğu Menemen Belediyesinde gördük.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar maskenizi takın lütfen.

Buyurun.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Sayın Başkanım, Grup Başkan Vekili arkadaşımız, değerli mesai arkadaşımız, kardeşimiz o cephelerde bilinen geleneksel çamur atma yöntemini, yani at çamuru yoluna devam et yöntemini şahsımla ilgili uygulamıştır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne yaptım ben şahsınla ilgili?

BAŞKAN – Şahsınızla ilgili ne söyledi?

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – İşte seviyeden bahsetti... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun.

Yalnız maskeyi çıkarmıyoruz. Sizin sesiniz duyulur zaten Sayın Çamlı, sıkıntı yok.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

7.- İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Maske perde oluşturur da belki anlamakta sıkıntı çeker arkadaşlar diye çıkartmıştım ama dikkate alacağım zatinalinizi.

BAŞKAN – Net duyuyoruz.

Buyurun.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (Devamla) – Şimdi, bir kısım siyasetler ve bir kısım medya, bu çamur at, hiç arkana bakmadan dön git, arkadaki uğraşın taktiğini çok güzel biliyorlar.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – A Haber gibi değil mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Halk TV gibi, Halk TV. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

AHMET HAMDİ ÇAMLI (Devamla) – Bunların en önemlilerinden bir tanesi; onurla, gururla görev yaptığım Dersaadet, İstanbul imtihanı, İstanbul'un başına gelen bir imtihan. Atlatacağız. Geçen gün benimle ilgili bir çamur attı, şimdi hiç duymuyor; babası vakıf arazisini arsa yapmış, aile çeşmeyi silmiş, falan filan. (CHP sıralarından gürültüler) Hepsi yalan, hepsi sahte.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Çeşme ne oldu çeşme?

AHMET HAMDİ ÇAMLI (Devamla) – Ama ben isterdim ki bu onurlu Mecliste, bu onurlu ve büyük, önemli Mecliste ... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri lütfen sessiz.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (Devamla) – ...milletin en önemli temsil makamındaki arkadaşlarımız çamurla uğraşsın ve biraz irtifa kazansınlar. (CHP sıralarından gürültüler) Çünkü, o buldukları irtifadan çıkmak isterlerse vurgun yerler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Evet, kifayetli müzakere.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı 232) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri ayıklılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Züleyha Gülüm

Habip Eksik

Kocaeli

İstanbul

Iğdır

Ali Kenanoğlu

Murat Çepni

Kemal Peköz

İstanbul

İzmir

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Habip Eksik'in.

Buyurun Sayın Eksik.

HABİP EKSİK (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu kadar hararetle bir tartışmadan sonra ben sizi biraz çevrenin sağlık üzerindeki etkisine çekeyim ki en azından neye mal oluyoruz, neyi mahvediyoruz onu kendi gözlerimizle görelim.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; sizce son yirmi yılda kanserler niye coğrafyamızda, ülkemizde ve dünyada arttı? Sizce son yirmi yılda solunum yolu hastalıkları ülkemizde ve dünyada niçin bu kadar arttı? İmmünolojik hastalıklar niçin bu kadar arttı? Dolaşım sistemiyle ilgili hastalıklar, kalp krizi, hipertansiyon niçin bu kadar arttı? Metabolik hastalıklar niçin bu kadar arttı; örneğin diyabet hastalığı? Yine, çocuklarla ilgili, bebeklerle ilgili genetik hastalıklar niçin bu kadar arttı? Bunları bence hepimizin kendisine sorması lazım. Çünkü Dünya Sağlık Örgütü'nün 2014 verilerine göre, yayınladığı bir rapora göre Türkiye'de 58.400 erkek yaşamını yitirmiş, yine 32.500 kadın yaşamını yitirmiş. Türk Toraks Derneği şunu söylüyor, diyor ki: Ölümlerin yüzde 11'i solunum sistemi hastalıklarıyla alakalıdır. Yine, Türkiye'de kanser tanısı alan, yani her yıl kanser tanısı alan insan sayısı 148 bin 2014 yılındaki bir veriye göre, ama 2020'ye baktığımız zaman 162 bine çıkmış. Bakın, birkaç yıl içerisinde bile, altı yıl içerisinde bile 14 bin insan kanser tanısı almış; yeni, her yıl... Bu, gerçekten dehşet verici bir rakamdır. İşte, temel sorun, koruyucu sağlık hizmetlerinin Türkiye'de uygulanmamasıdır.

Bugün Sağlık Bakanlığı bir bütçe getiriyor, bütçeye bakıyorsunuz, dörtte 3'ü tedavi edici sağlık hizmetlerine ait, dörtte 1'i koruyucu sağlık hizmetlerine ait. Bakıyorsunuz, koruyucu sağlık hizmetlerinin yani koruyucu hekimliğin temelini oluşturan en önemli etken çevredir arkadaşlar. Hakeza, çevre sağlığıyla ilgilenen hekimler şunu söyler, der ki: Çevre, insanın dışındaki her şeydir, bütün etkenlerdir.

Bakın, ben size şöyle söyleyeyim: Gerçekten, iktidarların neoliberal politikalarını devam ettirmesi, çevreyi âdeta bir rant olarak görmeleri, talan edecekleri bir alan olarak görmelerinden dolayı işte bu hastalıklar her geçen gün artıyor, her geçen gün insanlarımız hastalanıyor, yaşamlarını yitiriyor. Sadece onunla bitmiyor, ülkenin kaynaklarını da yine bu hastalıkların çıkmasından sonra ilaç firmalarına, ilaç lobilerine âdeta akıtıyorlar çünkü sağlık hizmetlerine baktığımız zaman tedavi edici sağlık hizmetlerinin daha ön planda olduğunu, daha çok önemsendiğini görüyoruz. Âdeta lobilere, ilaç firmalarına peşkeş çekiliyor bazı noktalarda.

Bunu niçin söylüyorum? Bakın arkadaşlar, Kaz Dağları'nı Kanadalı bir firmaya veriyoruz, siyanürle altın buluyor. Bakıyorsunuz siyanür ne yapıyor? Merkezî sinir sisteminde ciddi anlamda hasar oluşturuyor. Bir tane sızması bile dünya kadar insanın yaşamını yitirmesine sebep oluyor. Bunu özel otopsi yapmasanız anlayamıyorsunuz bile.

Bakıyorsunuz hemen hemen her noktada böyle mantar gibi kum ocağı ruhsatı veriliyor ve üst solunum yolu hastalıkları, alt solunum yolu hastalıkları âdeta patlama noktasına gelmiş durumda.

GDO'lu tohumların kullanılmasıyla ilgili, beslenmeyle ilgili ciddi problemlerin ortaya çıktığını hepimiz biliyoruz. Tarım ilaçlarıyla ilgili ilaç firmalarına âdeta bazı noktalar peşkeş çekiliyor ve ciddi sorunlara yol açtığını görüyoruz.

En önemli nokta, bakın, bir tane virüs çıktı, bütün dünyanın yaşamını altüst etti. Niçin, biliyor musunuz? İşte bu neoliberal politikalar, bu kâr hırsı, bu talan hırsı dünyayı bu hâle getirdi ve ülkemiz de maalesef bu konuda her geçen gün daha da sıkıntıya giriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HABİP EKŞİK (Devamla) – Bu Çevre Ajansı da paralel bir bakanlıktır ve bu paralel bakanlık da ciddi usulsüzlüklere kapı aralayacaktır.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ettim Sayın Eksik.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan “Türkiye Çevre Ajansının Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin 9’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“Muafiyet ve istisnalar

MADDE 9 - (1) Ajans;

a) Faaliyetleri dolayısıyla yaptığı işlemler yönünden harçlardan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar nedeniyle damga vergisinden, kiraya verilmemek şartıyla sahip olduğu taşınmazları dolayısıyla emlak vergisinden,

b) Tapu ve kadastro işlemleri bakımından döner sermaye hizmet bedelinden,” muaftır.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Zeki Hakan Sıdalı

Fahrettin Yokuş

Adana

Mersin

Konya

Erhan Usta

Şenol Sunat

Enez Kaplan

Samsun

Ankara

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Şenol Sunat’ın.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet 9’uncu madde üzerine 232 sıra sayılı Kanun’un, İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Büyük Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Evet bu teklifle sayın milletvekilleri, Çevre Ajansı kuruluyor. Sorumluluk yok, fazlaca yetki, kadro ve bütçe, ayrıca iç ve dış denetimden muaf.

Evet, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına rakip hatta paralel bir yapı kuruluyor. Ey iktidar mensupları, yahu siz bu paralel yapıyı, paralel yapıları ne kadar çok seviyorsunuz? Bu Ajans dünyadaki muadillerinden de çok farklı. Çevre Ajansı şirket değil, düzenleme ve denetleme yapan bir kurum olmalı aslında, Bakanlıkla sadece ilişkili olmalı aynen EPDK çalışma modeli gibi ama gerçi onun da içini boşalttınız ya. Çok enteresan sayın milletvekilleri, bu Ajans teklifinde atık sektörünün bir görüşü var mı? Ben göremedim. Bakanlıktan çok daha serbestliği olan, çok daha fazla muafiyetlerle donatılmış bir Ajans, neden acaba? Yönetim Kurulu ve Danışma Kurulunda kimler olacak? Atık sektörünün alt sektörlerinin yetkili kişileri olacak mı yoksa eş dost, bizim oğlan mı? Yani nepotizmi bu Ajansta da mı göreceğiz? Yeni rant alanları mı oluşturulacak? Bu şartlı ve şartsız bağış ve belirsizlikler aklımıza hiç iyi şeyler getirmiyor. Biraz önce yine hatiplerin ifade ettiği gibi, acaba rüşvet kurumsallaşüyor mu?

Atık sektörünün yarattığı istihdam alanlarını çoğaltmayı mı yoksa iyice daraltmayı mı düşünüyorsunuz? Çevre Ajansı, ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunacakmış. Bu kanun teklifinde nasıl olacağı belli değil. Kanun teklifini veren milletvekili, depozito uygulanarak içecek ambalajlarının yaklaşık yüzde 90’ının depozito yönetim sistemiyle dönüştürülebilir kapasiteye birkaç yıl içinde ulaşabileceğini ifade ediyor. Evet, dünyanın birçok ülkesinde bu şekilde bir sistem var ama böyle bir sistem de işletme ve yatırım maliyeti yüksek olan bir uygulama ve diğer ülkelerde diğer atık sızıntıları çözülmüş, sıra bunlara gelmiş.

Yüzde 90 toplama oranına ulaşabilmek için 35 bin markete tanesi 35 bin euro olan otomat makinesi konulduğunda, sadece yatırım maliyeti 1 milyar euro. Sayım yapılacak tesisler için içine girince 500 milyon euro harcanması gerekecek. Bu maliyetlere bir de toplama ve işletme maliyetleri eklenecek. Depozito otomatları, yabancı yatırımcıların iştahını şimdiden kabartmıştır emin olun. İthal otomatlarla ülkemizin ambalaj atıklarını mı toplayacağız? Gelin, yerli üreticilere bu otomatları yapmak için teşvik verin.

İçecek ambalaj atık plastiklerinin yüzde 100'ü sistem dâhilinde toplansa bile toplam atığın yüzde 1,2'sini oluşturuyor. Ülkemizde çıkan evsel atığın yüzde 1,2'sine bu masraf yapılacak ama yüzde 98,8'ine yatırım nerede? Bu atıkların büyük çoğunluğu gömülüyor, vahşi alanlar yaratılıyor. Bu atıkları gömmeden kurtaracak projelere zaman ve para harcanmalıdır.

Bakın, Sıfır Atık'ı iki sene önce poşete bağladınız. Her yıl 4 milyon ton plastik atığı toprağa gömüyoruz. Bunun üstü plastik poşetle örtüldü ve evet, 50 milyon iş adamları kazandı ama 400 milyon 2019'da halkın cebinden çıktı, ithal çöpleri ve atıklarımızı yani 4 milyon ton plastiği gömüyoruz. Şimdi, bu kanun teklifiyle neyin üstünü örtmeye çalışıyorsunuz diye sormak istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulmasıyla İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde yer alan "yönünden" ibaresinin "hakkındaki" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Veçdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Mahir Polat	Nurhayat Altaca Kayışoğlu	Özgür Ceylan
İzmir	Bursa	Çanakale
Barış Karadeniz	Süleyman Bülbül	Ednan Arslan
Sinop	Aydın	İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Özgür Ceylan'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde partimiz adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir AKP klasiğiyle daha karşı karşıyayız. Torbada her şeyden bir parça bulmak mümkün. Teklifte çevre, karayolları, kamu ihale, il özel idaresi, büyükşehir belediyesi, belediye gelirleri ve belediye kanunlarıyla ilgili mevzuatlarda değişiklik yapılıyor. Teklifte Türkiye Çevre Ajansı kuruluyor ve iktidar çevrelerinde yaratılan yeni, ballı kadrolar için tatlı bir heyecan başlıyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, “çevre” ve “çevrenin korunması” ancak bütüncül bir siyasal duruşla konuya yaklaşılması hâlinde anlam ifade edecek kavramlardır. Müzakerelerini sürdürdüğünüz bu yasa teklifiyle ülkemizin yaşadığı çevre felaketlerinin önüne geçilemeyeceği aşikârdır. Üzerinde yaşadığımız gezegenin insan hayatının devam etmesi için gerekli fiziksel ve biyolojik koşullar bakımından tehdit altında olduğu noktasında hemen hemen tüm dünya hemfikir ancak yaşanan çevre krizi kendiliğinden oluşan bir durum değil. Bunu tetikleyen birçok nedenden bahsedebiliriz. İnsanların çevreyle etkileşim kurma biçimi süreci şekillendiriyor ancak bunda belirleyici olan ise bugün dünyamızda egemen olan kapitalizmin kâr maksimizasyonu esaslı üretim modelidir. Siyasal iktidarların egemenlerin perspektifinden olaylara bakması yağma ve talan düzenine çanak tutması da çevre krizini derinleştiriyor.

Su ve hava kirliliği küresel bir sorun ve her geçen gün büyüyor. İklim krizi su stresli ülkeler arasında tanımlanabilecek ülkemizi tehdit ediyor. Artan hava kirliliği özellikle yaşlıları, hastaları ve çocukları vuruyor. Akciğer kanserine, bronşite ve kalp hastalıklarına neden oluyor. Dünyada her yıl yaklaşık 3 milyon insan bunun etkilerinden ötürü hayatını kaybediyor fakat vahşi kapitalizmin silahşoru konumundaki aktörler küçük detaylarla uğraşarak halkın gözünü boyamaya devam ediyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Çanakkale Milletvekili olarak benim yüreğim sızlıyor. Kaz Dağları’nda yürütülen altın arama faaliyetleri nedeniyle bölgemizde ekolojik bir yıkım yaşandı, 10 binlerce ağaç katledildi. Ülkemizin oksijen çadırı olarak tabir ettiğimiz Kaz Dağları âdetâ Afrika çöllerine çevrildi ve bu ülkenin çevreyle bütüncül yaklaşıma sahip çıkması gereken bütün kurumları bu katliamı izlediler. Bu katliam yapılırken Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Enerji Bakanlığının yetkilileri nerelerdeydi? Kamu bürokrasisi topyekûn tatile mi çıkmıştı? TEMA Vakfının raporuna göre Kaz Dağları’nın yüzde 79’una çeşitli gruplarda maden ruhsatı verilmiştir. Çanakkaleli hemşehrilerim Kaz Dağları’nda yaşam alanı mücadelesi veriyor, kendilerine kesilen 100 binlerce liralık cezaları ödeyebilmek için dayanışma çağrılarını yapıyor. Ne yapacaksınız? Çanakkale’nin her tarafını delik deşik edip, yaşam alanlarını yok etmek isteyen çok uluslu ya da yerli-yabancı ortaklı kuruluşların yaşamı yok etmelerine seyirci mi kalacaksınız? Bunun bir sınırı, bunun bir sonu olmayacak mı? Bunu soruyorum çünkü bu teklifi getiren anlayış ile o katliama seyirci kalan anlayış aynı. Bu teklifte dün kaybettiğiniz büyükşehirlerin gelir kaynaklarının ellerinden alınması var, ballı kadrolar var “sıfır atık” adı altında Kamu İhale Mevzuatı’na tabi olmayan yandaş şirketlere peşkeş çekilebilecek kaynaklar var.

Türkiye’deki plastik atık ithalatı son on beş yılda 173 kat artmış, Avrupa’dan plastik çöp alımında ülkemiz 1’inci olmuştur ancak bu teklifte Avrupa’dan çöp ithal etme rekoru kıran ülkenin bir plastik atık merkezine dönüşmesini önleyecek bir yaklaşım yok.

Büyüme, gelişme, kalkınma gibi iktisadi kavramlar ne yazık ki süreç içinde siyasal iktidarlar eliyle ekolojik yıkımın perdesi olarak kullanılıyor.

Yaşadığımız felaketler ancak insan-doğa ilişkisinin emek eksenli değerlendirilmesi ve sürdürülebilirlik ilkesinin merkeze alınmasıyla çözülebilir. Daha basit anlatayım: Bırakın dereler özgür aksın, ağaçları kesmeyin, havayı kirletmeyin.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10’uncu madde üzerinde 4 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu	Züleyha Gülüm	Murat Çepni
Kocaeli	İstanbul	İzmir
Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Nuran İmir
Adana	İstanbul	Şırnak

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Nuran İmir'in.

Buyurun Sayın İmir. (HDP sıralarından alkışlar)

NURAN İMİR (Şırnak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Başkan, sevgili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çevre sorunlarının artmasının sebebi, doğanın talana ve ranta peşkeş çekilmesidir, var olan çevre kurumlarının kendi hukuklarını uygulamamalarından kaynaklanmaktadır. Kurulacak olan Çevre Ajansı, çevreyle ilgili bütün sorunları üstlenebilecek midir? Yoksa amaç yeni bir rant alanı yaratmak mıdır?

Sadece Şırnak'ta son yıllarda yaşanan çevre ve doğa tahribatlarından biraz bahsetmek istiyorum: Şırnak'ta orman yangınlarından tutun maden sahalarına, barajlardan tutun Dicle Nehri'nin üzerinde inşa edilmiş kum ocaklarına kadar çevreyi, doğayı tahrip eden girişimler var. İktidarınız, Şırnak'ta güvenlik bölgesi, orman yangınları ve zorla göç ettirme politikalarıyla birlikte bölgede yaşanılmaz bir atmosfer yaratmıştır. Bu üç zırhın arkasına gizlenerek ormanlar yakılmakta, binlerce hektarlık orman alanları yok edilmektedir. Sadece bu yaz Cudi'de 40 defa orman yangını çıkmıştır. Cudi başta olmak üzere Şırnak'ın birçok kırsal alanında onlarca maden sahası açılmıştır. Maden sahalarının artış göstermesi de bu yangınların sistematik bir şekilde çıkarıldığını ortaya koymuştur. Yangınların yanı sıra, güvenlik güçlerinin talimatıyla koruculara ağaç kesme emri verilmiştir ve korucular bu emir doğrultusunda on binlerce ağacı kesmiştir. Bu çok net olarak ortadadır. İktidar, öldüremediği, kendi etkisi altına alamadığı Kürt coğrafyasını, yaşam alanlarını yok ederek, boşaltmadığı köyleri de bu politikayla insansızlaştırmaya çalışmaktadır.

Cumhuriyet tarihinden bu yana uygulanan orman yakma politikası da Kürt coğrafyasına karşı uygulanan özel savaş stratejisinin bir parçasıdır. Ormanları yakmak ve ağaçları kesmek barbar kapitalist sistemin uyguladığı faşist politikanın en belirgin ve en vahşi hâlidir. Orman yangınlarının yanı sıra, ülkemizde yaşanan çevre sorunlarından bir diğeri ise HES'ler ve termik santrallerdir. Şırnak'ta, Uludere güzergâhında, 60 kilometre dere yatağında 6 tane baraj yapılmış, Hakkâri vadisine ulaşana kadar bunların sayısı 11'e ulaşmıştır. Sınra yakın bir noktada bulunan vadideki Taşdelen, Işıkveren ve Ortaca köylerine yakın noktalarda yapılan barajlardan dolayı doğaya büyük zararlar verilirken yüzlerce ağaç kesilmiş, birçok tarım arazisi ise kullanılamaz hâle gelmiştir.

En önemlisi de Silopi'deki termik santraldir. Yaklaşık on yıldır faaliyet gösteren santral, çevre köylerini yaşanılmaz bir hâle getirmiştir. Santralden kaynaklı, çevre köylerde ve Silopi'de özellikle kadın hastalıkları ciddi oranda artış göstermiştir. Kansere, akciğer hastalıklarına ve üreme sisteminde ciddi sorunlara yol açmıştır. Doğurganlık oranları azalmış, engelli doğum oranları ise artmıştır.

Çevresel bozulmanın ve çevre kirliliğinin, kadına yönelik şiddetin bir parçası olduğunu söylüyoruz. Çevre politikasının toplumsal cinsiyete ve doğaya duyarlı olması gerekirken iktidarın son yüzyılın en önemli sorunları olan doğa ve kadın alanlarını saldırı alanlarına dönüştürmüştür. İktidar, doğayı tahakküm altına aldığı gibi, kadınlara da her türlü baskı, taciz, tecavüz ve hak ihlallerini meşru görmektedir. Kadın yaşam alanlarımıza yapılan saldırılar bütün ahlaki, vicdani ve hukuki boyutları aşmış durumdadır. Bunu kabul etmemiz ve sessiz kalmamız mümkün değildir. Bunu bir kez daha buradan belirtmek isterim ki biz kadınlar, yaşanan ekolojik ve toplumsal krizden çıkışın en önemli yaşamsal bilgisinin kadınlarda olduğunu, başlangıçtan günümüze doğayla olan ilişkimizden biliyoruz. Karadeniz’den Munzur’a, Toroslardan Zagroslara kadar yükselen itirazların tam ortasında kadınlar duruyor. Bu dağlar var oldukça biz kadınların mücadelesi sürecek, doğamıza ve yaşam alanlarımıza sahip çıkacağız.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Yönetmelik

MADDE 10- (1) Bu kanunun uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir. 6 ncı, 7 inci ve 9 uncu maddelerin uygulanmasına ilişkin çıkarılan yönetmeliklerde Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınır.”

Zeki Hakan Sıdali

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Mersin

Adana

Konya

Erhan Usta

Şenol Sunat

İbrahim Halil Oral

Samsun

Ankara

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talebi Sayın İbrahim Halil Oral’ın.

Buyurun Sayın Oral. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Çevre Ajansı Kanun Teklifi’ne baştan sona baktığımda, ilk alkıma gelen, geçen yıl benim de üyesi olduğum Bayındırlık Komisyonunda görüşülerek Genel Kurula noktası bile değişmeden gelen ve kabul edilen Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı oldu. Bu Ajans da kamu ihale şartlarından bağımsız, personel alımındaki ilkesizlik, Bakan tarafından tepeden gelen yöneticiler ve suistimale açık bağış toplama yetkileriyle Turizm Ajansı ile tamamen aynıdır, Çevre ve

Şehircilik Bakanlığına paralel bir yapı oluşturulmaktadır. Zaten biz ne çektiysek bu paralel yapılardan çektik. Sayın Genel Başkan Yardımcımız Şenol Sunat'ın dediği gibi: “Ya, siz bu paralel yapıları ne kadar çok seviyorsunuz.” Turizm Ajansı ile binde 7,5'lik turizm payı ve konaklama vergileriyle tanışmıştık, şimdi de depozito bedelini tahsil eden bir Ajansla tanışıyoruz. Aslında burada yeni bir şeyle tanışmıyoruz, on sekiz yıldır artık adımız gibi bildiğimiz, her türlü meseleden rant üretebilen AK PARTİ politikalarının bir devamını görüyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri “Turizm Ajansı ne yaptı?” sorusu, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçe görüşmelerinin Komisyon ayağında sıkça soruldu. Sayın Bakan ve iktidar milletvekillerinin verebildikleri somut tek cevap Güvenli Turizm Sertifikası Programı oldu. Yani hiç olmazsa bir cevabı verdiler; Allah razı olsun.

Coronavirüs bahanesinin arkasına sığınabilir ama “Bu Ajansın ülke turizmine bugüne kadar doğru düzgün, somut hiçbir katkısı oldu mu?” diye sormak gerekir. Hakkını yemeyelim, oldu. Tek katkısı, FETÖ şaibeli Fettah Tamince'nin yönetim kuruluna alınıp sonra çıkartılmasıyla AK PARTİ iktidarının FETÖ'yle mücadelesindeki samimiyetsizliğini göstermesi oldu. Şimdi, Türkiye Çevre Ajansı ile alakalı da iktidara çağrı yapıyorum: Turizm Ajansına Fettah Tamince'yi getirdiğiniz gibi, Çevre Ajansına da Ekrem Dumanlı'yı getirin. Tam da size ve iktidarınıza yakışan bir görevlendirme olacaktır. Nasıl olsa meseleniz çevre, depozito ya da atıklar değil, meseleniz bu Ajans sayesinde kime, ne rant sağlayacağınız anlayışıdır.

Saygıdeğer milletvekilleri, keşke bu ajanlar devlet, sivil toplum ve özel sektörün bir araya gelip iyi işler yapabildiği özgür alanlar olsaydı ama Türkiye Çevre Ajansı, Bakan tarafından tepeden atanacak isimlerin tamamen siyasi baskı altında iktidarın politikalarını onaylama zorunluluğuyla çalışacakları bir alan olacaktır. Temenni etmeyiz ama aynı Turizm Ajansı gibi, bu Ajans da başarısız olacaktır.

Bu meseleyi Nasrettin Hoca'dan bir örnekle bağlamak istiyorum. Merhum Hoca, malumunuz Türk hiciv sanatının dehasıdır. Hoca, bir gün oğlunun eline bir testi tutuşturup çeşmeden su getirmesini ister. Çocuğa bir tokat vurup “Testiyi kırma ha!” diye de öğüt vermiştir. Bunu gören komşulardan biri “Daha testiyi kırmadan niye dövüyorsun çocuğu?” diye tepki göstermiştir. Hocanın cevabı da bizim eleştirilerimize benzer şekilde olmuştur: “Testiyi kırdıktan sonra tokat neye yarar!” Biz iktidarı testiyi kırmasın diye uyarıyoruz çünkü o testi Türk milletinin değerleridir, çünkü o testi Türk milletinin kalbi olan çevredir, ormandır, ağaçtır; kısacası, o testi Türkiye'dir.

Değerli milletvekilleri, atıkların geri dönüşümü konusunda ciddi bir adım atılmak isteniyorsa bununla alakalı ilk istişare yerel yönetimlerle yapılmalıdır. Nüfus oranıyla da bakıldığında en çok atık üreten İstanbul, İzmir, Bursa, Ankara gibi şehirlerimizin Türkiye Çevre Ajansında temsil edilmesi şarttır. Bu husus, görüşmeler tamamlanmadan, 5'inci maddede oluşturulan Danışma Kuruluna açık bir şekilde eklenmelidir. Danışma Kurulunda, en çok atık üreten büyükşehir ve ilçe belediyelerinin temsili sağlanmalıdır. Tam da bu durum Millet İttifakı belediyelerinin sürece dâhil olmasına sebep olacağı için iktidarın nefsine ağır gelecektir sanırım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) - Yine de biz çağrımızı yapalım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinde yer alan "belirlenir" ibaresinin "düzenlenir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Mahir Polat	Barış Karadeniz
Aydın	İzmir	Sinop
Nurhayat Altaca Kayışoğlu	Ednan Arslan	Aysu Bankoğlu
Bursa	İzmir	Bartın

BAŞKAN – Komisyon önergeye katıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Aysu Bankoğlu'nun.

Buyurun Sayın Bankoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bartın'ın çevreyle ilgili 2 tane büyük sorunu var. Birisi termik santral tehdidi, diğeri ise tehlikeli atık depolama. Tam on beş yıldır özel bir şirketin termik santral kurma hevesine karşı Amasralı hemşehrilerim "Zehirlenmek istemiyoruz." diye çırpınıyorlar. Şimdilerdeyse sahnede yine bir umut tüccarlığı var. On beş yıldır bir torba dahi kömür çıkarmamış olan malum şirket kalkmış "Nihayet kömür çıkaracağım, binlerce kişiye istihdam sağlayacağım." diyor, sonu baştan belli bir hikâye anlatıyor. "Ha bugün ha yarın vallahi kömür çıkaracağım." diyen şirketin redevans sözleşmesine bakıyoruz: 2005'ten beri 2019'a kadar kaç kere uzatılmış ve bu süre nihayet sona ermiş. Asıl mevzuya gelirse, bu şirket 2006 yılında termik santral için elektrik üretim lisansı alıyor ve 2019'a kadar tam on üç yıldır bu lisans süresini de uzatıyorsunuz. Ama biz biliyoruz ki bu Hükümet pandemide can çekişen esnafın borcunu faizsiz öteleyemiyor, o ayrı. Şimdi, bu süre de Kasım 2019'da doldu, bugün günlerden 3 Aralık 2020.

Peki, "Ben kömürcü değilim ki santral olmazsa ben kömürü ne yapacağım?" diyen bu şirket kim ki AKP bütün gücüyle yıllardır arkasında duruyor? 900'den fazla madenciye işten çıkararak, üretim yapmadan devlete karşı sorumluluklarının hiçbirini yerine getirmeyen bu malum şirkete koşulsuz desteğinizin sırrı nedir söyler misiniz? Bu yapılanların hepsi birer oyalamadır, sorunun tek bir çözümü vardır, o da maden sahalarının tümünün kamuya devredilmesi, TTK'nin yani devletin işçi almasıdır. On sekiz yıldır bu işin başındasınız. Bakın, siyaset kurumu şirketlerin değil, kamunun haklarını korumak için vardır. Yüz yetmiş iki yıllık devlet kurumumuz TTK varken siz ne yapıyorsunuz Allah aşkına? "Yerli ve millî" deyip özel şirketlerin koluna giriyorsunuz, neden TTK'nin sahayı işletmesine destek vermiyorsunuz? Artık daha fazla mağduriyet yaratmayın, bırakın TTK bu işe el atsın. Ama siz şimdi yapmazsanız biz gelince yapacağız, bunu da bilin. (CHP sıralarından alkışlar)

Şu anda TTK'nin özelleştirilmesini dayatan bir yol haritası izleniyor. Bu ocaklar bizim hazinemizken "Kaynak yok." diyerek kurumu fiilen çalıştırılmaz hâle getiriyorsunuz. Bugün kurum Türkiye genelinde tüketilen kömürün sadece yüzde 1'ini üretir hâle gelmiş. TTK'yi eski itibarına kavuşturmak, kaynak ve kapasite artırımına gitmek sizin göreviniz. Uçurun hadi ama eşi, dostu, akrabayı ya da Katar'ı değil, bu sefer vatandaşımızı uçurun diyorum. Biz, geleceğimizi, bizden sonraki nesillerin geleceğini sokakta bulmadık değerli arkadaşlar.

Şehrimizde ikinci bir zehir tehdidineyse asla tahammülümüz yok. Gündemde bugünlerde bir depo meselesi var. Deniyor ki: "Üretim değil, sadece depolama." Bir: Bartın kimyasal atık çöplüğü değildir. İki: Ne depolanacak burada, patates, soğan mı depolanacak zannediliyor? Üretilen çinko oksit sonrası oluşan tehlikeli atık ve toksik maddeler depolanacak. Bu ülkede varlık kuyruklarıyla övündüğünüz tanzim satış döneminizde patates, soğan depolayanlara da baskı yapan siz değil miydiniz? Şimdi, bu şirket Tekirdağ'da, Bursa'da, Karabük'te ciddi bir tepkiyle karşılanmış. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bu firmaya tehlikeli atıkları kontrolsüzce depoladığı için milyonlarca lira ceza kesmiş Karabük'te. Yine TÜBİTAK'ta yapılan analizlerle de yasal azami sınırdan 15 kat daha fazla kurşun tespit edilmiş. Yani, mükemmel bir izolasyon yapılmazsa yer altı su kaynaklarımıza, toprağımıza, havamıza hepsine bulaşma riski var. Yani kapalı ya da sızdırmaz ifadeleriyle süslenen bu deponun içinde saatli bir bomba var arkadaşlar. Gelecekteyse üretim tesisi kurulması ihtimaline karşı şimdiden uyararak istiyorum: Bartın sahipsiz değildir ve buna asla izin vermeyiz.

Teşekkür ederim. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "6'ncı, 7'nci ve 9'uncu" ibaresinin "6'ncı ve 7'nci" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Razaman Can

Ergün Taşcı

Çankırı

Kırıkkale

Ordu

Sadir Durmaz

Muhammed Fatih Toprak

Muhammed Avcı

Ankara

Adıyaman

Rize

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Takdirlerinize bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutalım?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe :

Teklifin 9'uncu maddesinde Türkiye Çevre Ajansına bazı muafiyetler tanınmaktadır. Söz konusu muafiyetlerin uygulanması için yönetmelik çıkarılmasına gerek bulunmadığından önergeyle buna ilişkin değişiklik yapılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin kanun metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu	Züleyha Gülüm	Murat Çepni
Kocaeli	İstanbul	İzmir
Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Dersim Dağ
Adana	İstanbul	Diyarbakır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Dersim Dağ'ın.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

DERSİM DAĞ (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülke olarak çok zor bir süreçten geçmekteyiz, her geçen gün derinleşen ekonomik kriz ve hızla yayılan coronavirüsle toplumumuz çaresizlik ve derin bir karanlığa mahkûm edilmektedir. AKP-MHP iktidarı uyguladıkları tüm politikalarla krizi derinleştirmektedirler. Hastalık ise her geçen gün yayılmakta ve canlar almaya devam etmektedir. Hükûmet, bir yönetememe krizini yaşamakta ve ülkeyi intihara sürüklemektedir, bu süreçte yönetememe krizini örtmek için faşizme dört elle sarılmış durumdadır; güvenlikçi politikalarla tüm muhalif kesimleri bastırmaya ve toplumu sessiz kılmaya çalışmaktadır. Böylesi bir süreçte şüphesiz ki güvenlikçi politikaların ilk hedefi yine gençler olmaktadır. AKP iktidarı döneminin her anlamda mağduru olmuş bir genç olarak şunu çok rahat bir şekilde söyleyebilirim ki bu iktidar gençlerin düşmanıdır. İktidara geldiğiniz günden bu yana izlediğiniz tüm politikalarla bu ülkeyi gençler için zindana çevirdiniz. Gençlerin tüm yaşam alanlarını yok ettiniz. Eğitim sistemini işlevsizleştirdiniz, sporu kapitalizmle kirlettiniz, kültür, sanata düşman politikalarınız, mahalle ve sokakları kollukla doldurmanızla gençlerin tüm yaşam alanlarını bitirmeyi kendinize şiar edindiniz.

Evet, gençlere düşmansınız ama Kürt gençlerine düşmansınız. Neredeyse her gün Kürt gençleri tutuklanmakta veya katledilmekte. İzlediğiniz cezasızlık politikasıyla kolluk güçlerini koruyor ve Kürt gençlerini öldürmeye azmettiriyorsunuz. Bölgede görev yapan bütün kolluk güçleri birer ölüm makinesine dönmüş durumda. Her gün onlarca genç, kadın ve yurttas toplumun gözü önünde işkenceye uğramakta ve katledilmektedir.

Bundan birkaç gün önce, 30 Kasım'da Hakkâri'de 16 yaşındaki Özcan Erbaş, askerlerce katledildi. Arkadaşlarıyla palamut toplamaya giden genç sorgusuz sualsiz katlediliyor, valilik ise yaptığı açıklamada genci kaçakçı olarak suçlayıp sadece uyarı ateşi açıldığını belirtiyor. Yani, valilik yine klasik bir devlet refleksiyle suçluları cezasızlık zırhına büründürme çabasına girişiyor.

Yine, 13 Kasım'da İzmir Kadifekale'de 25 yaşındaki Şerif Coşkun adlı genç, 6 polis tarafından linç edilerek katledildi. Her gün bu şekilde katledilen onlarca genç bulunmakta ve asıl mesele şu ki: Bu ölümlerin sorumlusu, azmettiricisi sizin iktidarınızdır. İzlediğiniz cezasızlık politikasıyla kolluk güçlerini koruyor ve Kürt gençlerini öldürmeye azmettiriyorsunuz.

Bakın, Diyarbakır'da 2017 "Nevroz"una katılırken katledilen üniversite öğrencisi Kemal Kurkut'un katil zanlısı polis, mahkeme tarafından beraat ettirildi. Bu kararla Kürt'ü katletmenin suç teşkil etmediğini bir kez daha belirtmiş oldunuz. Bu karar, iktidarınızın Kürt düşmanlığını ete kemiğe büründürdüğü bir karardır. Bu iktidarın en iyi yaptığı şey Kürt'ü öldürmek, haklarını gasb etmek, malını mülkünü talan etmektir.

Kemal Kurkut, Ceylan Önkol, Enes Ata, Hacı Lokman Birlik, Uğur Kaymaz ve binlerce Kürt gencinin katillerini salan bu zihniyetin İpek Er, Gülistan Doku, Pınar Gültekin ve daha nicelerinin katillerini de koruyacağını çok iyi biliyoruz çünkü bu katilleri sizler yarattınız ve kendi zihniyetinizi mahkemelerinizde asla mahkûm etmeyeceksiniz ama şunu çok iyi bilin ki toplumun vicdanında defalarca mahkûm edildiniz. İzlenen ve uygulanan bunca politikalara rağmen, Adalet Bakanı kalkıp hâkim ve savcılara adalet çağrısında bulunabiliyor, yargı alanında reform yapacaklarından bahsedebiliyor. İşte, bu iktidarın yargıdaki reformu katilleri ödüllendirmektir; mafya liderlerini, kadın katillerini sokağa salmaktır. Kemal'e, Roboski'de katledilenlere, Taybet anaya, Ceylan'a, Enes'e, Mehmet'e, Medeni'ye, Hacı Lokman Birlik'e ve katledilen binlerce insana sözümüz var: Gerçek adaleti bu topraklara biz getireceğiz ve katillerden hesap soracağız; bundan kimsenin şüphesi olmasın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Konuşmacı, baştan sona gerçek dışı, kendi hayalî senaryosunu okudu, dinledik.

HABİP EKŞİK (İğdır) – Hangisi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ancak cevap vermeyi de gerekli görmüyorum. Çünkü deveye sormuşlar: "Boynun neden eğri?" demiş ki: "Nerem doğru ki?" Baştan aşağı iftira ve yalanla dolanla, hakaretle, suçlamayla dolu bir konuşma. Kabul etmiyoruz, reddediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı 232) (Devam)*

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Erhan Usta

Adana

Konya

Samsun

Şenol Sunat

Ayhan Altıntaş

Zeki Hakan Sıdali

Ankara

Ankara

Mersin

“Harç tutarı kiralama hizmeti veren şirketten tahsil edilir.”

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Ayhan Altıntaş'ın.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkanım ve saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çevre Ajansı kurulması hakkında kanun teklifinin 11'inci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Öncelikle teklifteki “Çevre Ajansı” ifadesinin yetersiz olduğunu belirtmek istiyorum. Esas amacın çevreyi korumak olduğunu belirtelim. Bu amaçla, bu Ajansın adını “Çevre Koruma Ajansı” olarak değiştirelim derim.

İktidarın bugün, çevreye bakışı olumsuzdur. Çevre duyarlılığını kalkınmanın önünde bir engel olarak gören bir bakış açısıdır. Yani “Yer altı ve yer üstü zenginliklerimizi bir an önce paraya çevirelim, zenginleşelim, zengin ülkeler böyle yaptılar; şimdi, bize engel olmak için çevre bahanesi kullanıyorlar.” diye basitçe ifade edilebilecek bir yaklaşım. Bu yaklaşım sadece Türkiye'deki iktidarda değil, Brezilya gibi Rusya gibi, birçok Afrika ülkesi gibi pek çok gelişmekte olan ülkede rastladığımız bir yaklaşım; ancak bu yanlış bir yaklaşımdır. Çevreyi korumayı düşünmeyen, küresel ısınmayı önemsemeyen, sera gazlarını görmezden gelen, ozon tabakasının incelmelerinden rahatsız olmayan, dünyaya kaba ve hoyrat davranan bir bakış açısıdır. Bu bakış sonunda; ormanlar, tarım alanları yok olmakta, göller kurumakta, dereler kirlenmekte, temiz hava ve su yok olmaktadır. İktidarı bu bakış açısından uzaklaşmaya davet ediyorum.

İktidarın bir başka yanlışı, Türkiye'yi su zengini bir ülke olarak görmesidir. Arkadaşlar, su zengini değiliz, suyumuz kıstıtlı, giderek kuraklık ve çölleşmeyi daha fazla yaşıyoruz. Kişi başına düşen yıllık 1.519 metreküplük tatlı su kaynağı miktarının 2030 yılında 1.100 metreküpe düşmesi bekleniyor, yani üçte 1'ini kaybedeceğiz sularımızın. Bu hâliyle ülkemiz su fakiri olacak. Son elli yılda 3 Van Gölü kadar sulak alan kaybettik, her yıl binlerce kilometrekare araziye erozyonla kaybediyoruz. Bu ortamda hâlâ Katar'la su kaynakları yönetimi anlaşması yapıyoruz. Suyu sadece pet şişede gören Katar'ın su kaynakları konusunda ne tecrübesi olabilir? (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Kaldı ki, Türkiye Cumhuriyeti büyük ve tecrübeli bir devlettir ve su yönetimini kendi başına yapabilir dolayısıyla bu geçersiz bir önermedir. Hâliyle, bunun sonucunda aklımıza başka ihtimaller gelmesini engelleyemiyoruz.

Birinci ihtimal: İstanbul'a ve özellikle Kanal İstanbul'a ilgisinin gizli olmadığını bildiğimiz Katar'a bu vesileyle başka imtiyazlar tanınması ihtimalinin, İstanbul'un âdeti “kataristan” olarak

adlandırılmasının önü mü açılıyor? Umarım bu ihtimal doğru değildir. Sizlerin de bu ihtimale onay vereceğinizi düşünmüyorum. Bu manada Kanal İstanbul Projesi'ne diklenmeden karşı duran Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu'nu tebrik ediyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Bir başka ihtimal daha karışık: Su zengini değiliz ama Orta Doğu bölgesinde su kaynakları bakımından en şanslı ülkeyiz. Bu kaynaklar da yıllardır hem bölge devletlerinin hem de Batılı ülkelerin ilgisini çekmekte; özellikle de İsrail ve onun yönlendirmesiyle Amerika'nın. Amerika bizi hep su kaynakları konusunda ortak çalışmalara teşvik ediyor. Neden? Çünkü su, coğrafyamız için stratejik bir kaynak. Zamanı geldiğinde petrolden, doğal gazdan daha önemli olabilecek bir kaynak. Buradan hareketle İsrail ve Amerika Birleşik Devletleri acaba Katar üzerinden bizim su kaynaklarımızı yönetmeye talip mi oluyor? Katar üzerinden Amerika ve İsrail'e su tavizi mi veriyoruz? Vatansızlığından ve milliyetçiliğinden şüphe etmediğim tüm iktidar vekili arkadaşlarımı bu konuda dikkatli olmaya çağırıyorum. Bu ihtimali yok etmek istiyorsak -madem Katar da dost ve kardeş bir ülke- o zaman bir de petrol ve doğal gaz kaynakları yönetimi alanında iş birliği mutabakat zaptı imzalayalım Katar'la, biz de Katar'ın petrol ve doğal gaz kaynaklarını yönetmekte ortak olalım. O zaman Katar üzerinden ülkemize yapılan bir operasyon ihtimalini yok etmiş oluruz.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 11'inci maddesiyle 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 56'ncı maddesine eklenen fıkrada yer alan "imkânı" ibaresinin "olanağı" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Bariş Karadeniz
Kırklareli	Antalya	Sinop
Murat Bakan	Mahir Polat	Abdurrahman Tutdere
İzmir	İzmir	Adıyaman
Süleyman Bülbül	Ednan Arslan	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Aydın	İzmir	Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Abdurrahman Tutdere'nin.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 11'inci madde elektrikli skuterlerden alınacak işgal harcını düzenliyor. Aslında skuterler hem Türkiye'de hem de son dönemlerde dünyanın değişik ülkelerinde, çevreci araçlar olması nedeniyle ön planda olan araçlar. Bizim kanaatimize göre aslında bu araçlardan şu aşamada işgal harcı

adı altında bir paranın alınmamasının daha doğru olacağıydı. Çünkü daha çok gençlerimiz kullanıyor, buradan alınacak harçlar ister istemez fiyatlara yansıtacaktır ve gençlerimiz mağdur olacaktır. Biz bu teklifin, bu şekilde işgal harcının alınmasının doğru olmadığını düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlar, tabii burada Çevre Ajansının kurulmasına ilişkin düzenlemeler var. “Çevre ve AK PARTİ” deyince iki kere düşünmek lazım. AK PARTİ iktidarına baktığımızda “çevre” dediklerinde yakın akraba çevresi, iş çevresi, yandaş müteahhitlerin geldiğini maalesef üzülerek görmekteyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, iktidar olarak çevre karneniz gerçekten kırıklarla dolu, sabıklarınız çok fazla. Bakınız, bu konuda samimi olmadığımız açık. Bunu nereden anlıyoruz? Kaz Dağları’na baktığımızda anlıyoruz, Salda Gölü’ne, özgür akan Karadeniz derelerine baktığımızda görüyoruz. Yandaşlara peşkeş çektiğiniz maden ruhsatlarına baktığımızda görüyoruz. Termik santrallere takmadığımız filtrelerden görüyoruz. Adıyaman başta olmak üzere Türkiye’nin değişik bölgelerinde siyanürle altın aramalara verdiğiniz ruhsatlardan biliyoruz. Hukuk dışı, kanunu arkadan dolanarak verilen ÇED raporlarından biliyoruz. Mega proje olarak kamuoyuna sunduğunuz, haklarında davalar devam ederken ısrarla bitirmeye çalıştığınız, sürdürdüğünüz projelerinizden biliyoruz. Velhasıl iktidar olarak çevre konusunda duyarlı değilsiniz, samimi değilsiniz. Mevcut olan yasal düzenlemelere zaten uymuyorsunuz ki; Anayasa’yı bu konuda ihlal ediyorsunuz, mevcut kanunlardaki düzenlemeleri ihlal ediyorsunuz. Dolayısıyla bugün çıkacak kanunu da çok uygulamayacağınız aşikâr. Bu noktada sizlere çok şey söylemeye gerek yok. Dediğim gibi sabikanız kabarık, siciliniz bu konuda bozuk.

Değerli milletvekilleri, tabii Türkiye’nin gündemi işsizlik ve yoksulluk. Pandemiyle mücadele ülkemizde devam etmektedir. Bütün çabalara rağmen ülkemizde maalesef corona durdurulamıyor, hızla artan vaka sayıları ve can kayıpları... Bu paralelde hafta başında Sayın Cumhurbaşkanı birtakım tedbirleri açıkladı. Bu tedbirlerde hafta sonları evde kalma kısıtlaması da var. Peki, bu tedbirlerin halkta tam olarak karşılık bulabilmesi için bu işin ekonomik boyutunu düşündünüz mü? Mesela, gündelik işlerde çalışan insanlarımız hafta sonu sokağa çıkmazsa çocuğuna ekmeği nasıl alacak? Hangi parayla alacak? Bu konuyu hiç düşündünüz mü? Kepenk kapatan lokantacı, kahveci esnaf yanında çalışan işçinin maaşını nasıl ödeyecek? Neden bunları düşünmüyorsunuz?

“Evde kal.” demek kolay, bu insanlarımız zaten virüsle boğuşuyor, işsizlikle boğuşuyor, yoksullukla boğuşuyor. Nerede kaldı Anayasa’nın 2’nci maddesindeki sosyal devlet? Siz, yoksa bu sosyal devlet ilkesini tanımıyor musunuz? İktidar olarak bu sizin asli göreviniz. Yoksullara, şu anda ekonomik olarak zorda olan esnafa destek olmanız lazım. Kendi yandaş müteahhitlerinize gelince parayı hemen bulabiliyorsunuz, vergi borçlarını sıfırlıyorsunuz. Bu insanlarımıza gerçekten destek olmanız lazım.

Değerli arkadaşlar, esnafımız, insanlarımız, yoksullar şu anda ciddi bir ekonomik sıkıntıyla karşı karşıyadır. Acilen destek olunması gerekiyor, nakdi olarak bu insanlarımızın sorunlarına çözüm bulunması lazım. Ben sizlere bir fotoğraf göstermek istiyorum. Değerli iktidar mensupları, bu fotoğrafları hatırlıyor musunuz? “Ben gebermek istiyorum.” diyen bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı “Cebimde metelik yok.” diyor. İşte Türkiye’nin geldiği nokta bu. Bu konuda sizlerden halkımız çözüm bekliyor; halkımızın, esnafımızın, çiftçimizin sorunlarını, sesini duyun diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinde yer alan "Bakanlıkça belirlenir" ibaresinin "Bakanlıkça en geç 1 yıl içerisinde çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Murat Çepni

Kemal Peköz

İstanbul

İzmir

Adana

Ali Kenanoğlu

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İstanbul

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Hepimiz bugünü kutladık ve engellilerin yanında olduğumuzu söyledik ama şunu bilmemiz lazım: En zor durumda olan engelliler cezaevinde olan engelliler. Cezaevleri engellilere göre bir yer değil ve maalesef orada çok büyük zorluklar yaşıyorlar. Bakın, size birkaç örnek göstereceğim değerli arkadaşlar: Bursa Cezaevinde Abdulalim Kaya, 85 yaşında bir insan, birçok hastalığı ve engeli var; altına kaçırıyor ama hâlen birçok başvuruya rağmen cezaevinde işkence çekiyor.

Bilal Danış, engelli bir kişi; işinden ihraç edilmiş, cezaevinde ve engelli, büyük zorluklar çekiyor, denetimli serbestliği gelmiş, zulmen tahliye edilmiyor.

Yavuz Selim Burgu, engelli ve işinden ihraç edilmiş, çok zor durumda cezaevinde olan bir insan, oldukça büyük zorluklar yaşıyor ve hâlen infaz erteleme alamıyor.

Değerli arkadaşlar, Engelliler Günü'nde bilhassa cezaevindeki engellileri unutmayalım.

Bakın, ben dün Kocaeli'deydim, partili arkadaşlarımızın mahkemesi vardı. Tam on üç aydır arkadaşlarımız tutuklu yargılanıyor, partisel faaliyetlerden dolayı tutuklu yargılanıyor ve Adalet Bakanının güya "yargı reformu" dediği günlerde tekrar "Tutukluluğa devam." denildi. Bu, kabul edilecek bir durum değil.

Kocaeli'de durum böyle, yurdun dört bir tarafında yargı alanında durum böyle. Peki, yurdun diğer taraflarında durum nasıl? Gidelim sınır bölgesine; Hakkâri Derecik ilçesinden bir genç çocuğu görüyorsunuz, Özcan Erbaş, arkadaşlarıyla gezmeye çıkmıştı ve güvenlik güçleri tarafından vuruldu ve açıklama istedik bu çocuk için. Hakkâri Valiliği bir açıklama yaptı sonunda; bakın, burada Hakkâri Valiliğinin açıklaması. Benim için son derece saçma ve vicdansız bir açıklama. Neden? Güya bu çocuğun vurulması havaya ateş açma suretiyle olmuş. "...bir vatandaşımız yaralanmıştır, Derecik Sahra Hastanesinde yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak vefat etmiştir." Peki, kim bu vatandaş, sormak isterim arkadaşlar. Bakın, Valiliğin resmî açıklamasında 16 yaşında ölen bir çocuğun adı bile geçmiyor. Bu kadar soğuk, merhametsiz ve vicdansız bir açıklama bu; başka bir şey değil. Zaten işte bundan dolayı Kürt meselesi çözülüyor. Meseleye merhametsiz, vicdansız, soğuk bir bakış açısıyla bakan devlet ve iktidarlar bu sorunu çözmedi, çözemez de zaten.

Bitmedi, bakın, yurdun başka bir yerinde, Bahtiyar Fırat. İstanbul'da kaçırıldı, bu kürsüde yine anlatmıştım, bundan kırk beş gün önce "Bu kişi nereye kaçırıldı?" demiştim. Güvenlik güçleri tarafından

kaçırıldı, hepimiz biliyoruz. Bütçe görüşmelerinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a da sordum "Nerede bu kişi?" dedim, "Bilmiyoruz." dedi, sonra nereden çıktı biliyor musunuz? İstanbul Emniyet Müdürlüğünde çıktı, kırk beş gündür işkence yapılmış bir şekilde çıktı, psikolojik olarak çökmüş bir şekilde çıktı.

Değerli arkadaşlar, kaçırmalar, işkenceler ve mafya babalarıyla dolu bir ülkedeyiz. Öyle bir memleket ki mafya babası, Sayın Kılıçdaroğlu'na hakaret, tehdit, küfür ediyor; Cumhuriyet İttifakı'nın büyük ortağı sessiz kalıyor, küçük ortağı MHP destek veriyor. Öyle bir memleket ki mafya babasının raconuna sessiz kalınıyor. Biz, böyle sessiz kalınan bir yerde meşru söz söyleme hakkına sahibiz çünkü destekleyenler ve susanlar utanmıyor. Siz, mağdurun, mazlumun ahı üzerinde zulmen hapishanelerde tutulan hamile kadınların bu zulmen tutulması sonucunda düşük yaptığı, can verdiği bebeklerin kanı üzerinde iktidarınızı sürdürüyorsunuz. "Bunlar yetmedi de mafya babalarının hakaretlerine, tehditlerine, küfürlerine mi ihtiyacınız var?" diye Cumhuriyet İttifakı'na soruyorum. Çok ağır bir durumdur, ülkenin durumu son derece ağırdır. Kaçırmalar, işkenceler ve mafya babalarının tehditleriyle dolu bir ülkedeyiz. Ben, bu durumda Cumhuriyet İttifakı'nın büyük ortağına sesleniyorum: Sayın Davutoğlu'nun, Sayın Yeneroğlu'nun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - ...Sayın Babacan'ın yaptığını yapabilirsiniz ve bu şer ittifakından çekilebilirsiniz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

RECEP ÖZEL (Isparta) - Hadi oradan! Sana mı soracağız? Sen Grubuna seslen, Grubuna.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesine "poşet veya ambalaj ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "plastik içerikli" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Erhan Usta

Adana

Konya

Samsun

Şenol Sunat

Bedri Yaşar

Orhan Çakırlar

Ankara

Samsun

Edirne

Zeki Hakan Sıdalı

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talebi Sayın Bedri Yaşar'ın.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifin 12'nci maddesiyle çevrenin korunmasına ve iyileştirilmesine yönelik ilkeleri; sıfır atığın yaygınlaştırılması, motorsuz ve elektrikli araçların yaygınlaştırılması ve plastik içerikli ambalajların azaltılması ilkeleri eklenmektedir.

Dört mevsimin yaşandığı ülkemizde gerçekten pek çok ülkeyi kısındıracak şekilde kültür ve tarih miraslarının yanı sıra turizm ve tabiat güzellikleri konusunda her şey bulunmaktadır. Geriye bizlere sadece bunları korumak ve gelecek nesillere aktarmak kalıyor. Bu görevi başta Hükümet olmak üzere maalesef yerine getiremiyoruz. ÇED raporu eskiden çevrenin sigortası olarak bilinirdi ama bu dönemlerde maalesef çevrenin sigortası olmaktan çıktı, âdeta çevre düşmanı hâline geldi. ÇED raporlarının önemli bir kısmının biz bürolarda, ofislerde hazırlandığını gayet iyi biliyoruz, belli formatlarda hazırlandığını gayet iyi biliyoruz. Kanunlar var ama biz bunları sahaya inip uygulamadığımız sürece bunun hiçbir anlamının olmadığını buradan ifade ediyorum, yoksa bütün yatırımcı kuruluşlarda, bugün inşaatlarda bile ÇED raporu artık isteniyor. Dolayısıyla bunlar gerçek manada uygulanırsa bu sorunların da önemli bir kısmının çözüleceğini buradan ifade ediyorum.

Yine, özellikle bacasında filtre olmadan üretim yapmalarına izin verilen termik santralleri, daha sonra da yapılmaya çalışılan termik santralleri, bunları hepimiz biliyoruz. Tarım arazilerine yakın mesafelerde kurulan çimento fabrikaları, taş ocakları; hepimiz de biliyoruz ki bunlar doğaya, tarıma ciddi oranda zarar veriyor.

Kirlenen yalnızca, sadece tarım arazileri değil; ormanlarımız, akarsularımız, denizlerimiz de hızlı bir şekilde kirlenmektedir. Bugün özellikle Karadeniz yaylalarına şöyle bir baktığımız zaman, yapılan geçici binaları da görürsünüz. Uzungöl maalesef uzun havuza döndü, bunların her biri birer çevre felaketi. Tabii, denizleri de kirlentine ortaya ne çıkıyor? Balık üretimi ülkemizde azaldı. 2002 yılında 566 bin ton balık üretilirken 2017'de bu 354 bin tona, 2018 yılında da 314 bin tona düşmüştür. Bu rakamlar dikkate alındığında ülkemizde avcılık yoluyla elde edilen su ürünlerinin miktarında çok ciddi azalmalar olmuştur. Bugün dünyada kişi başına düşen balık tüketim miktarı 19 kilogramken maalesef ülkemizde bu rakam 2018 yılı rakamlarıyla 6,1 kilograma düşmüştür. Peki, bu denizlerde oluşan kirliliğin sebebi kim? Hepimiz; yani bugün bunun sebebinin başka yerlerde aramaya gerek yok, maalesef denizlerimizi bizler kirlletiyoruz.

Peki, bunun yanı sıra daha neler yapıyoruz? Özellikle iklim değişiklikleri var. Hepiniz biliyorsunuz, her birimizin bölgesinde artık göller kaybolmaya başladı. Mesela Samsun'un Ladik ilçesindeki göl artık üçte 1'inden daha fazlasını kaybetti. Yine buna paralel olarak mesela Eğirdir Gölü, Beyşehir Gölü, Eber Gölü, Burdur Gölü, Salda Gölü de başta olmak üzere göllerimiz sularını kaybediyor, neredeyse haritadan kaybolan göllerimiz var. Yani bunların bir sebebi olmalı, bunların üzerinde ben şahsen iktidar milletvekillerimizi düşünmeye davet ediyorum.

Aynı şekilde, Konya bölgesinde oluşan obruklar var. Yer altı suyu çekilmesiyle beraber oluşan obruklardan bahsediyoruz. Bunların her biri kendi başına zaten bir çevre felakettir. Dolayısıyla, bunlar üzerinde ciddi oranda durmak lazım. Yine, nehir yatakları, erozyonlar... Ciddi oranda tarımsal alanları kaybediyoruz. Bugün hep "Tarım gelişsin." diyoruz ama maalesef Türk tarımı ekilebilir alanlarını ciddi oranda kaybetmeye başladı. Onu da buradan her birinizi ayrı ayrı uyarıyoruz.

Değerli milletvekilleri, eğer bizler sahip çıkmadığımız sürece, bizler bu işin farkına varmadığımız sürece artık ülkenin yaşanılabilir olmaktan çıkacağını zaten hepimiz görüyorsunuz. Bugün, özellikle termik santrallerin olduğu bölgelerde nefes almak bile problem.

Buradan tekrar hatırlatıyorum, bir kez daha sizleri çevre konusunda duyarlı olmaya davet ediyorum. Bu kanunları çıkarmak yetmez, uygulama konusunda da dirayetli olmanızı buradan tekrar sizlere hatırlatıyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.
Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulmasıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 12'nci maddesiyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinin son cümlesinde yer alan "Bakanlıkça" ibaresinin "Bakanlık tarafından" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Mahir Polat	Nurhayat Altaca Kayışoğlu	Barış Karadeniz
İzmir	Bursa	Sinop
Süleyman Bülbül		Ednan Arslan
Aydın		İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMSİYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun.

Buyurun Sayın Kayışoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarımız; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Çevre Ajansı kurulmasıyla ilgili yasanın 12'nci maddesi üzerinde söz aldım.

Değerli arkadaşlar, bizim, aslında, AKP iktidarı dönemi gösterdi ki kanun değişikliklerinden çok, zihniyet değişikliklerine ihtiyacımız var ama her alanda böyle; eğitimde, adalette, çevrede, en çok da belki adalet ve çevre açısından geçerli bu. Biliyorsunuz, burada aynı zamanda Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kurduk, başına birini atadımız ve çocukların insan haklarını korumayan, tam tersine, çocuk evliliklerini savunan birisi çıktı başımıza. Umarız, bu Çevre Ajansının başına da çevreyi katledenlerden, çevreye karşı saygısızca açıklamalarda bulunan birini atamazsınız diye buradan temennimi şimdiden belirtiyim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, çevreyle ilgili hakikaten sabıkanız çok. Bursa Yenişehir'deki Kirazlıyayla'yla ilgili, en tazesini bu, Bursa'daki çevre mücadelelerinden, defalarca anlattım mücadeleyi. En son mahkeme tarafından hükmü Karakuşu tarzı verilen mahkeme kararını da anlattım. Yani, yasalar olsa bile o yasaları gerçekten uygulayacak vicdanlı, hukuka, kanuna saygılı insanlar olmamız lazım. Önce bizim bu yönetim anlayışını yerleştirmemiz gerekiyor bu ülkeye. Bu da AKP'yle olmayacak, çok açık bir şekilde görülüyor; ilk seçimde bunu değiştireceğiz, bunları hayata geçireceğiz.

Aslında yirmi yıldır Bursa'da süren bir çevre mücadelesi var. Bakın, bunu dikkatle dinlemenizi öneriyorum. İktidarda kalmak için insanların hep millî duygularını sömürüyorsunuz ya, size bir millîlik dersi veriyor Bursa Barosu yıllardır, onu anlatacağım. Bursa'da bir fabrika; Cargill, Amerikan şirketi. Bunun, tabii, yıllar öncesinden gelen bir süreci var. İşte, Ecevit Amerika'ya gidiyor, özel bir şekilde sorunlarının çözülmesi isteniyor, bunu yerine getirmiyor. Daha sonra Recep Tayyip Erdoğan Başbakan olduğunda, 2005 yılında, gitmeden önce şirketle ilgili lehe düzenlemeler yapılıyor. Döndükten sonra, mahkeme kararları ÇED'i iptal etmesine, ruhsatını iptal etmesine rağmen, o mahkeme kararlarını

uygulamamak için Toprak Koruma Kanunu sizin tarafınızdan o şirket için değiştiriliyor. O toprakların metrekaresi 5 liraya Cargill'e resmen peşkeş çekiliyor ve tarım dışı kullanıma başlayan bu şirkete maalesef af çıkarılıyor.

Defalarca, onlarca yürüyen dava arkadaşlar; Bursa Barosu yirmi yıldır kuşaktan kuşağa bu mücadeleyi sürdürüyor ve bu mahkeme kararları uygulanmıyor. Tazminat davaları açılıyor, kazanılıyor. AİHM'e gidiyor. En son 2019 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'yi mahkûm ediyor. Diyor ki: "Siz, bu Cargill'le ilgili adil yargılanma hakkını ihlal ediyorsunuz, mahkeme kararlarını uygulamıyorsunuz, yargılamalar maalesef çok uzun sürüyor." Düşünebiliyor musunuz, Amerikalı şirkete karşı verilen mücadele nedeniyle Türkiye'yi mahkûm ediyor ve Bursa Barosunu haklı buluyor Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. Madem o kadar millîsiniz, bari Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararını uygulayın. Evet, uygulayın, bu şirketle ilgili mahkemelerin verdiği kararları uygulayın. Bu şirket nerede biliyor musunuz? Ha, bunun için daha yaptığınız çok şeyler var. Ne yaptınız mesela? Şeker fabrikalarını sattınız, bu ülkenin gerçekten yerli, millî şeker fabrikalarını sattınız. (CHP sıralarından alkışlar) KHK'yle, şeker kotasını denetleyen Şeker Kurumunu kapattınız. Yetmedi, Nisan 2020'de ne yaptınız biliyor musunuz? Esnafa, işçiye, çiftçiye vermediğiniz paraların milyonlarca dolarını bu şirkete vergi indirimiyle sağladınız, evet. Sonra da çıkıp karşımıza -işte birtakım hamaset duygularıyla-maalesef milletin duygularını istismar ediyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, şimdi bununla ilgili tabii söylenecek çok şey var ama bir kez daha söylüyorum: Bu kanunların çıkarılması sorun değil, iyilerini destekleriz, kötülerini eleştiririz. Ama önce bu yasaları uygulayın, önce samimi olduğunuzu -işte bu örnekte olduğu gibi- gösterin, o zaman biz sizin çevreye karşı duyarlı olduğunuzu, bu yasaları uygulayacağınızı, gerçekten millî olduğunuzu görelim, vatandaş da ona göre size puanını versin diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.33

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.35****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Rümeyza KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bugün gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince 2021 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2019 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’ni görüşmek için 7 Aralık 2020 Pazartesi günü saat 12.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.36

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 4

23'ÜNCÜ BİRLEŞİM
3 ARALIK 2020 PERŞEMBE
SAAT: 14.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7 Aralık 2020 Pazartesi günü Gündeminin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 1'inci ve 2'nci sıralarında yer alması, bütçe görüşmelerine 7 Aralık 2020 Pazartesi günü saat 12.00'de başlanması; Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar, resmî tatil günleri dâhil, her gün saat 11.00'den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam olunması,

Görüşmelerin on iki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 18 Aralık 2020 Cuma günü görüşmelere saat 14.00'te başlanması ve bu Birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalara devam olunması,

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde Yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, siyasi parti grupları ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere Yürütme'ye de almışar dakika söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların ise onar dakikayla sınırlandırılması,

Kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarının görüşülme günlerini belirten programın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin maddelerinin oylanması,

Birinci turda; istemi hâlinde, TBMM Başkanlığı ile İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince görüşlerini bildirmek üzere Yürütme adına yapılacak konuşmaların 70 dakika, bu turda siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların 70'er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir); siyasi parti grupları ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütme adına yapılacak konuşmaların ikinci turda 80'er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), altıncı turda 60'ar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) diğer turlarda ise 70'er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İçtüzük'ün 61'inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 üyeye söz verilmesi ve 1 üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırması,

Bütçe görüşmelerinde soruların gerekçesiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

Bütçe görüşmelerinin sonunda siyasi parti gruplarına ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütme'ye almışar dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İçtüzük'ün 86'nci maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olması, önerilmiştir.

(Genel Kurulun 02.12.2020 tarihli 22'nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 229 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğü'nün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 9 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 10 ila 25 inci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 13.10.2020 tarihli 4'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- 232 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğü'nün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 18 inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Maddeler dahil 19 ila 35 inci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 03.11.2020 tarihli 11'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun,

3 Aralık 2020 Perşembe günü Birleşiminde 232 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi;

3 Aralık 2020 Perşembe günü Birleşiminde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi; önerilmiştir.

(Genel Kurulun 02.12.2020 tarihli 22'nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

* İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

03.12.2020 Perşembe - Saat: 10.30

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

23'ÜNCÜ BİRLEŞİM

3 ARALIK 2020 PERŞEMBE

SAAT: 14.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

---

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

---

3 – SEÇİM

* * *

---

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

---

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

---

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 232) Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.10.2020) (*) (**)(X)

2.- (S. Sayısı: 229) Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve 48 Milletvekilinin Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3112) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.10.2020) (**)(X)

3.- (S. Sayısı: 236) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Filistin Ulusal Yönetimi Adına Filistin Kurtuluş Örgütü Arasında Geçici Serbest Ticaret Anlaşması ile Kurulan Ortak Komite'nin; Temel Tarım Ürünleri ve İşlenmiş Tarım Ürünleri ile Balıkçılık Ürünlerinde Taviz Değişimine Dair Protokol I'e Ait Tablo I'in Tadili Hakkında 1/2020 Sayılı Kararı ile Geçici Serbest Ticaret Anlaşması'nın "Menşeli Ürünler" Kavramının Tanımı ve İdari İş Birliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sinin Tadili Hakkında 2/2020 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/3003) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

4.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

5.- (S. Sayısı: 142) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2276) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

6.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

7.- (S. Sayısı: 235) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2982) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

8.- (S. Sayısı: 237) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/3055) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

9.- (S. Sayısı: 139) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2273) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

(*) Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

10.- **(S. Sayısı: 141)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'nın Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) **(X)**

11.-**(S. Sayısı: 23)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

12.- **(S. Sayısı: 163)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2020) **(X)**

13.- **(S. Sayısı: 192)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) **(X)**

14.- **(S. Sayısı: 195)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2499) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 29)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

16.-**(S. Sayısı: 95)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

17.- **(S. Sayısı: 66)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 34)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

19.-**(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

20.- (S. Sayısı: 76) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 88) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 33) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

23.- (S. Sayısı: 54) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretme İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

25.- (S. Sayısı: 25) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

26.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

27.- (S. Sayısı: 30) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

28.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

29.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 97) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 101) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1802) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1796) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 121) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kültür Enstitüsü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2020) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

53.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

54.- (S. Sayısı: 124) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kör, Görme Engelli veya Başka Bir Nedenle Basılı Materyal Okuma Engelli Kişilerin Yayımlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2218) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

55.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

56.- (S. Sayısı: 126) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün 5.4.1.10 Maddesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2224) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

57.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

58.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

59.- (S. Sayısı: 137) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kendi Sınırları Dahilinde ve Ötesinde Tarifeli Hava Hizmetlerine İlişkin İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2027) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 138) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2028) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

61.- (S. Sayısı: 140) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokol ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2274) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

62.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

63.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

64.- (S. Sayısı: 150) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

65.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1779) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

66.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

67.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

68.- (S. Sayısı: 156) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA Devletleri Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

69.- (S. Sayısı: 157) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Tarım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

70.- (S. Sayısı: 164) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2403) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

71.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

72.- (S. Sayısı: 166) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yük ve Yolcu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2222) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

73.- (S. Sayısı: 167) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1583) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

74.- (S. Sayısı: 168) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Kalkınma İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1795) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

75.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

76.- (S. Sayısı: 170) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşması'na Ek Altıncı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

77.- (S. Sayısı: 171) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

78.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

79.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

80.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

81.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

82.- (S. Sayısı: 180) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

83.- (S. Sayısı: 181) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

84.- (S. Sayısı: 182) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

85.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

86.- (S. Sayısı: 184) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

87.- (S. Sayısı: 185) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2221) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

88.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

89.- (S. Sayısı:187) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

90.- (S. Sayısı: 188) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2032) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

91.- (S. Sayısı: 189) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

92.- (S. Sayısı: 190) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

93.- (S. Sayısı: 191) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

94.- (S. Sayısı: 193) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2029) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

95.- (S. Sayısı: 194) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

96.- (S. Sayısı: 201) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

97.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

98.- (S. Sayısı: 203) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

99.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Deniz Ekonomisi Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

100.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zimbabve Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

101.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

102.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

103.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

104.- (S. Sayısı: 210) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

105.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

106.- (S. Sayısı: 219) 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/3) (Dağıtma tarihi: 25.06.2020)

107.- (S. Sayısı: 220) Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi (2/2972) ve İçişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.07.2020)

108.- (S. Sayısı: 233) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2819) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

---

7 - KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

109.- (S. Sayısı: 234) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

